Dzisiaj 14 stron

Wydanie główne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Tadeusz Kraszewski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski, wiadomości potocznych Bogdan Piotrowski, za inne działy odpowiada Zdzisław Antoniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70.

Nr. 405 Wydanie P Poznań, czwartek dnia 5 września 1935 Rok 30

Poznań, 4 września

Problemy, które wysuwają się na czoło

Ogłoszono ostatnio kilka cyfr, które rzucają niezmiernie jaskrawe światło na dramat, jaki przeżywa dzisiejsza Polska. Oto w ciągu kilku lat ostatnich, od roku 1928—1934, ilość ludzi, zatrudnionych w przemyśle, mimo przyrostu naturalnego, nietylko nie wzrosła, ale — jak stwierdza statystyka Instytutu Badania Konjunktur i Cen — spadła o 200.000, z 700 na 500 tysięcy, czyli blisko o jedną trzecią. Odpowiada to zresztą mniejwięcej stanowi naszej produkcji; jeśli stan ów w r. 1928 określimy cyfrą 100, to w roku 1934 wyrażał się on cyfrą 63, przyczem położenie — w przeciwieństwie do innych państw europejskich — nie wykazuje najmniejszej skłonności do poprawy.

Tak jest w przemyśle. Jeśli chodzi o samodzielne warsztaty handlowe i rzemieślnicze, to i tu sytuacja jest rozpaczliwa; liczba ich od lat kilku wykazuje również tendencję zniżkową. Nieweselej jest w t. zw. wolnych zawodach.

Równocześnie rok rocznie przybywa Polsce — mimo, że przyrost naturalny ludności w ostatnich latach znacznie zmalał — zgórą 400.000 nowych obywateli. Gdzie się ci ludzie mają podziać, z czego mają żyć? Problem młodego pokolenia, pozbawionego wszelkich widoków na chleb i pracę, stanął przed nami w całej swej grozie, urastając do rozmiarów najważniejszego zagadnienia wewnętrznego odrodzonej Polski.

Powierzchowny obserwator gotów tu powiedzieć: niema rady, zmniejszmy nasz przyrost naturalny, a złagodzimy rozmiary katastrofy. Źli to doradcy, którzy tak mówią; gdyby naród poszedł za ich kuszeniami, wybrałby drogę wręcz samobójczą.

Patrzmy, co się dzieje za naszą granicą zachodnią: jeszcze parę lat temu, w r. 1932 ogólny przyrost ludności w Rzeszy Niemieckiej wynosił 278.000 ludzi, w roku zaś 1933 nawet tylko 226.000, ale oto w roku 1934 — naskutek usilnej propagandy reżimu hitlerowskiego — podskakuje on za jednym zamachem ni mniej ni więcej, tylko na 464.000, przekraczając znów przyrost naturalny Polski. W oczach naszych dokonywa się wśród narodu niemieckiego prawdziwa rewolucja ludnościowa, o zasięgu nieznanym w historji powojennej Europy; kto zaś przyjrzał się bliżej atmosferze, w jakiej żyje dziś społeczeństwo niemieckie, owej mistyce pangermanizmu, ogarniającej najszersze warstwy i kierującej wszystkiemi ich poczynaniami, ten uświadamia sobie dobrze, że i w dziedzinie przyrostu ludności wyniki z r. 1934 nie są czemś ani przypadkowem, ani przemijającem.

W tych warunkach Polska — pod groźbą najcięższych konsekwencyj dla całego swego bytu i rozwoju — nie może dopuścić do jakiegoś redukowania swego przyrostu naturalnego; co więcej, wszelka propaganda w tym kierunku musi być zdecydowanie tępiona i karana. Jakież więc wyjście z rozpaczliwego — zdawałoby się — położenia społeczno-gospodarczego? Jak zapobiec postępującej pauperyzacji wsi, powiększaniu się bezrobocia, karleniu fizycznemu narodu polskiego, niebezpieczeństwu wzrostu nastrojów wywrotowych? Jak rozwiązać problem narastającego młodego pokolenia?

W obliczu tych zagadnień nie na miejscu są ani jeremiady zawodowych pesymistów, ani — nieszczery zresztą — optymizm sfer „sanacyjnych", próbujących dla utrzymania się przy wpływach narkotyzować społeczeństwo frazesami „mocarstwowemi". Trzeba tylko uświadomić sobie drogi, wiodące do wyjścia z trudnej sytuacji, trzeba mieć odwagę pójścia temi drogami. Są tymczasem czynniki, które wyraźnie temu przeciwdziałają — i to właśnie czynniki, częstokroć dziś miarodajne.

Weźmy jako przykład kwestję żydowską. Przeciwnicy obozu narodowego do tej pory próbują bagatelizować jej znaczenie, twierdząc, że jest ona dla „endecji" wyłącznie „konikiem taktycznym". Tego rodzaju stawianie sprawy stanowi grubą nieuczciwość. Każdy bezstronny Polak-patrjota musi przyznać, że kwestja żydowska ma znaczenie wręcz kapitalne, jeśli chodzi o rozwiązanie problemu pracy i chleba w Polsce.

Uświadomijmy sobie tylko jeszcze raz: 4 miljony Żydów okupuje na terenie państwa polskiego paręset tysięcy placówek przemysłowych, handlowych, rzemieślniczych, pracuje w fabrykach, wykonywa różne wolne zawody. Czyż jest to stan do utrzymania w obecnej sytuacji gospodarczej Polski? Czyż naczelnem przykazaniem polityki narodowej i państwowej nie staje się tu dążenie do jak najszybszego wyparcia tego żywiołu poza granice kraju, by opróżnione przezeń placówki objęli rdzenni Polacy, przymierający dziś z głodu, zepchnięci jakże często do roli prawdziwych parjasów? Czyż tym Polakom nie należy dopomóc wszelkiemi siłami, jakiemi rozporządza nasze państwo i jego organy do stworzenia przez nich samodzielnych warsztatów pracy, zdolnych do utrzymania się w walce konkurencyjnej z obcym żywiołem?

Oto postulaty, które głosi obóz narodowy — postulaty, które stały się już dzisiaj własnością całego niemal społeczeństwa polskiego, których jednak nie chcą uznać ludzie, stojący na gruncie t. zw. ideologji państwowej.

Program obozu narodowego w kwestji żydowskiej, którego głównym punktem jest kolonizacja zażydzonych miast i miasteczek w środkowych, wschodnich i południowych dzielnicach kraju przez narastający narybek przeludnionej wsi polskiej, — nie wyczerpuje oczywiście wszystkich postulatów narodowych w dziedzinie społeczno-gospodarczej. Nie tu miejsce — w ramach jednego artykułu — na omawianie tych postulatów; znane są one zarówno z łamów naszego pisma, jak i z bogatej literatury społeczno-gospodarczej obozu narodowego, w szczególności z dzieł Dmowskiego, Rybarskiego, Doboszyńskiego.

Przypominamy tu tylko, że naczelną tezą programową Stronnictwa Narodowego w tym zakresie jest dążenie do przekształcenia Polski w kraj drobnych i średnich, samodzielnych warsztatów pracy — zarówno w rolnictwie, jak przemyśle, handlu, rzemiośle i innych zawodach. By to nastąpiło, potrzebna jest naturalnie odpowiednia, na szeroką skalę zakrojona polityka, polityka, która nie niszczyłaby sił produkcyjnych społeczeństwa, ale przeciwnie, potęgowała je.

Idąc w myśl wskazań obozu narodowego moglibyśmy się śmiało, z nadzieją w pewne zwycięstwo, zabrać do zwalczenia trudności wewnętrznych, nękających dziś Polskę. Wierzymy gorąco, że to nastąpi, wierzymy w triumf idei narodowej.

Kataklizmy żywiołowe w Ameryce

Londyn. (Tel. wł.) Z Miami na Florydzie donoszą, że wichura wyrządziła duże szkody materjalne, oraz pociągnęła za sobą wiele ofiar w ludziach.

W obozie wypoczynkowym legjonu amerykańskiego zginęło 70 osób; bardzo wielu jest rannych.

Miami (PAT) Według otrzymanych tu wiadomości ofiarami huraganu na Florydze padło zgórą 100 ludzi. Zniszczenie niemal wszystkich dróg czyni dokładne obliczenie ofiar w ludziach i strat materjalnych prawie niemożliwem.

Huragan sroży się obecnie nad północnem wybrzeżem Florydy. Znajdujący się w pobliżu statek „Capulet" rozesłał sygnały, wzywając pomocy. Prezydent Roosevelt wydał do armji, marynarki i Czerwonego Krzyża polecenie zorganizowania akcji ratunkowej.

Jacksonville (PAT) Według depeszy radjowej, 75 członków amerykańskiego legjonu b. kombatantów, którzy zajęci byli przy budowie dróg na wyspach Florida Keys zginęło w czasie tornado, który nawiedził te wyspy. Pozatem 47 członków legjonu odniosło rany.

Na ratunek pozostałych przy życiu, którym brakuje wody i żywności wysłano parę statków.

Meksyk (PAT) Cyklon idący z Antyllów przeszedł nad całym Meksykiem wywołując poważne szkody w wielu miejscowościach.

W porcie Manzanillo kanonierka i strażniczy statek celny zderzyły się i zatonęły. Rzeka Lima wystąpiła z brzegów, przyczem przybór wód był tak gwałtowny, że kilkanaście osób zatonęło.

Ofiary powodzi są również w Guaralajara, stolicy stanu Jalisco, gdzie zginęło kilkanaście osób.

Fałsz przedwyborczy

„Sanatorzy" rozpowszechnili p. n. „Organizacje katolickie wobec wyborów" rzekomy komunikat Polskiej Katolickiej Agencji Prasowej, który jest fałszem od początku do końca

Donieśliśmy z Szamotuł, że „sanatorzy" powkładali podstępnie „katolicką" ulotkę wyborczą do czasopisma „Przewodnik Katolicki" i że tę samą ulotkę prezeska okręgowa „Młodych Polek", p. Anna Kurnatowska, — z powołaniem się na starostwo w Szamotułach — rozesłała masowo do Katolickich Stowarzyszeń Młodzieży Żeńskiej z prośbą o rozdanie ich w niedzielę przed kościołami. Ulotka zawiera ogłoszony jakoby „komunikat" Polskiej Katolickiej Agencji Prasowej, kończący się tem, że katolickie stowarzyszenia członkom swym „mocno przypominają i polecają obowiązek spełnienia powinności obywatelskiej w dniu wyborów".

O rozpowszechnianiu tego jakoby „komunikatu" Polskiej Katolickiej Agencji Prasowej donoszą nam także z innych stron.

Otóż dyrekcja wspomnianej oficjalnej agencji katolickiej komunikuje nam, że cały ten rzekomy „komunikat" jest falsyfikatem od początku do końca.

Polska Katolicka Agencja Prasowa „komunikatu" tego nie wydała i nie ma z nim nic wspólnego. W najbliższym biuletynie Polskiej Katolickiej Agencji Prasowej pojawi się kategoryczne zdementowanie fałszywej ulotki.

Czytelnicy nasi przypominają sobie, że przy dawniejszych już wyborach obóz „sanacyjny" rozpowszechniał fałszywe odezwy i to niby komunistów, popierające jakoby obóz narodowy, a tem samem mające go skompromitować. Nikczemność tę zdemaskowaliśmy wówczas.

Tym razem „sanatorzy" ośmielili się nawet podszyć pod oficjalny organ prasowy episkopatu polskiego, rozpowszechniając fałszywy, nieistniejący wogóle „komunikat" Polskiej Katolickiej Agencji Prasowej, byleby podstępem i kłamstwem zapędzić szerokie rzesze katolickie na swoje partyjno-polityczne podwórko wyborcze.

Ludność nasza katolicka będzie wiedziała, co o takich metodach sądzić i jak się od nich odwrócić w dniu wyborów.

Zabiegi o skarby Abisynji

Drugą koncesję otrzymał rosyjski Żyd — Niejasne oświadczenie poselstwa abisyńskiego — Wycofanie się wielkiego koncernu amerykańskiego, popierającego Ricketta

Warszawa. (Tel. wł.) Doniesienia, napływające z Zachodu, stwierdzają, że w sprawie abisyńskiej wyszła na jaw nowa afera. Bohaterem jej jest nowojorski agent handlowy, Leon Czertok, Żyd rosyjski.

Ogłosił on, że 20 lipca otrzymał od posła abisyńskiego w Londynie, Martina, koncesję na eksploatację bogactw naturalnych Etjopji, a mianowicie dostał opcję na udzielenie Abisynji pożyczki w wysokości miljona dolarów. Jako zabezpieczenie dano mu 3-miesięczną opcję na koncesję z terminem 50 lat na eksploatację złota, platyny, nafty i innych produktów mineralnych na terytorjum Abisynji, które miały być później określone.

Poselstwo abisyńskie w Londynie zapewnia, że sprawa Czertoka nie koliduje z koncesją Ricketta. Po otrzymaniu miljona dolarów rząd negusa udzieli Czertokowi koncesji na innem terytorjum, nie objętem koncesją Rikketta. Podobno Czertok zebrał już miljon.

Wszystko jednak przemawia za tem, że zainteresowani chcieliby eksploatować te same terytorja i nie jest wykluczone, że po wyjściu na jaw obu koncesyj żadna z nich nie będzie zrealizowana. (w)

Londyn (PAT) Poselstwo abisyńskie oświadcza, iż nic nie wie o koncesji Czertoka.

Sekretarz poselstwa zaznaczył, iż sprawa tej koncesji była omawiana, nie zawarto jednak żadnego układu. Nie należało do naszej kompetencji — dodał sekretarz — udzielać jakichkolwiek koncesyj bez upoważnienia rządu.

Londyn (PAT) Reutera donosi, iż Czertok który zgłasza swe pretensje do koncesji, udzielonej Rickettowi, zajmował się pośrednictwem w rokowaniach handlowych i finansowych między Sowietami i Ameryką. W lipcu Czertok bawił w Anglji, będąc w drodze do Rosji i odwiedził wówczas poselstwo abisyńskie.

Nowy Jork (Tel. wł.) Duże wrażenie wywołała wiadomość, że „Standart Vacuum Oil Company" (z jej ramienia występował Rickett) wycofała się z umowy koncesyjnej z Abisynją. Stało się to po długich naradach z ministerstwem spraw zagranicznych a wiadomość o zapadłej decyzji podał minister spraw zagranicznych Hull, który też zawiadomił o tem telefonicznie prezydenta Roosevelta bawiącego w swej posiadłości Hydepark. Roosevelt wyraził zadowolenie z powodu decyzji „Standart Vacuum Oil Company" bowiem jego zdaniem trwanie przy umowie koncesyjnej z Abisynją zagrażało pokojowi świata.

O zajście w Ual-Ual

Paryż. (PAT). Superarbiter włosko-abisyńskiej komisji koncyljacyjnej min. Politis ogłosił orzeczenie na temat odpowiedzialności za wydarzenia w Ual-Ual.

Orzeczenie to zostało podpisane zgodnie przez arbitrów strony włoskiej i abisyńskiej. Stwierdza ono, że żadna z obu stron nie ponosi odpowiedzialności za wydarzenia w Ual-Ual, jak również za wypadki, które z tego powodu powstały. W ten sposób arbitraż min. Politisa przynosi całkowitą satysfakcję Abisynji.

Superarbiter i arbitrzy postanowili poinformować o wynikach spraw sekretarjat Ligi Narodów, który opublikować ma to orzeczenie.

Wiadomości

Świadek katastrofy, w której zginęła królowa belgijska, Otlen stwierdza, iż nieprawdą jest, jakoby samochód jechał z nadmierną szybkością. Zdaniem jego szybkość ta nie przewyższała 55 km.

*

Dziennik duński „Dagens Nyheter" donosi, iż stary parowiec transatlantycki „United States", który Włochy zakupiły od Danji, złożywszy obietnicę, iż nie będzie służył do przewozu wojsk, został zniszczony przez pożar. Niewiadomo czy był to wypadek, czy też akt sabotażu.

*

Minister spraw zagranicznych W. Brytanji sir Samuel Hoare, który przed kilku dniami uległ ostremu atakowi artretyzmu, powrócił do Londynu i objął urzędowanie.

*

Znany automobilista angielski Campbell przebył w Ameryce dystans jednej mili w 11,83 sek. czyli 304,311 mil na godzinę. Szybkość ta stanowi światowy rekord szybkości i na odmierzonym zgóry dystansie.

*

W Afryce Południowej minister obrony, Pirow miał niezwykły wypadek podczas polowania w parku narodowym. Zranił on lwicę, która w pierwszej chwili rzuciła się do ucieczki, poczem gwałtownie zawróciła i rzuciła się na myśliwego. W ostatniej chwili minister wystrzelił i lwica padła na miejscu w odległości paru stóp od niego.

Akcja pokojowa Francji

Usiłowania premjera Lavala, zmierzające do załagodzenia zatargu anglo-włoskiego

Paryż (PAT) Artykuł wstępny „Le Petit Parisien" przedstawia stanowisko głównych mocarstw wobec konfliktu abisyńskiego.

Włochy, zdaniem autora zdecydowane są opuścić Ligę Narodów nietylko, gdyby główne mocarstwa europejskie postanowiły zastosować wobec nich sankcje, lecz nawet w razie uchwały potępiającej ich stanowiska. Wielka Brytanja z chwilą odrzucenia jej propozycyj co do zastosowania zbiorowych sankcyj uważałaby, że odzyskała swobodę działania. Zaspokojenie włoskich żądań kolonjalnych, zacieśniłoby węzły współpracy z państwami, zadowolonemi z obecnego status quo w Europie.

Wobec różnic tezy francuskiej i włoskiej — ciągnie dalej „Petit Parisien" — premjer Laval sformował warunki ugody. Dla tych, którzy te warunki znają, dziwnem jest, że obie strony je odrzuciły. Pomysłowość i wytrwałość premjera Lavala nie wyczerpała się.

Dziennik uważa, iż pożytecznem byłoby, gdyby opinja francuska wyraźnie zamanifestowała swój smutek i zdziwienie, gdyby z racji Abisynji, kraju niewolnictwa, Wielka Brytanja przestała się interesować chwilowo sprawami kontynentu, aby się zamknąć w odosobnieniu. Francja, z całą pewnością nie mogłaby się zdecydować na wrogie kroki w stosunku do Włoch. Sprawą zasadniczą jest właśnie utwierdzenie Rzymu w roli czynnego współpracownika w wielkiem zbiorowem dziele pokoju europejskiego. „Le Petit Parisien" zarzuca W. Brytanji, że uprawia wciąż politykę ścisłej równowagi europejskiej, mając bezwątpienia interes w podtrzymywaniu niestałości stosunków na kontynencie, aby łatwiej narzucić swój arbitraż. Nie należy tracić jednak nadziei, że zdolność przewidywania i lojalność Anglji doprowadzą do przyjęcia europejskiej koncepcji premjera Lavala.

Publicysta Lauzanne w „Le Matin" z całą otwartością wyjaśnia, że Francja na sankcje się nie zgodzi i nie weźmie w nich udziału. Autor uzasadnia to stanowisko w następujący sposób: 1) w ciągu 15 lat istnienia Ligi Narodów ani razu nie odwołano się do procedury sankcyj; 2) w ciągu tych 15 lat Liga Narodów nie mogła się zdobyć nawet na ujęcie prawne sankcyj; 3) gdyby zastosowano sankcje w obecnym konflikcie, to albo byłyby one farsą polityczną i przyniosłyby tylko ujmę Lidze, albo miałyby charakter istotnie poważny, a wówczas sprowadziłyby wojnę powszechną, a Francja zaś nie chce wojny.

Wielkie manewry w Niemczech

Berlin (Tel. wł.) Wielkie manewry lotnicze, odbywające się pomiędzy Hamburgiem i Magdeburgiem, są prowadzone jako próby odparcia ataków nieprzyjacielskich od wschodu. Są to największe manewry od zakończenia wojny.

Charakterystyczne jest, że przedstawiciele korpusu dyplomatycznego nie zostali zaproszeni. W każdym razie nie biorą w manewrach udziału Polacy.

Berlin (PAT). „Völkischer Beobachter" poświęca całą pierwszą stronę wiadomościom o manewrach francuskich w Szampanji oraz o manewrach niemieckiej artylerji przeciwlotniczej w Brunświku.

Wiadomości te umieszczone są obok siebie, a w tytułach do opisów odbywających się ćwiczeń podkreślono, że po stronie francuskiej chodzi o „najważniejsze manewry od zakończenia wojny".

Pociągi popularne

Warszawa (PAT). Z okazji wystawy drogowej, która ma się odbyć w Warszawie od 7 do 22 b. m., oraz zawodów lotniczych o puhar Gordon Bennetta w dniach 14 i 15 września, organizuje Liga Popierania Turystyki masowy zjazd z całej Polski.

Ministerstwo Komunikacji udzieliło zgody na uruchomienie 17 pociągów popularnych ze wszystkich większych miast Polski, które umożliwią wielotysięcznym rzeszom przyjazd do Warszawy ze zniżką, dochodzącą do 70 procent ceny normalnej. Na dzień 14 i 15 września będą uruchomione pociągi z Katowic, Krakowa, Poznania, Torunia, Lublina, Lwowa. Do biletów na te pociągi będą dołączone kupony, upoważniające do wstępu na wystawę drogową i na zawody o puhar Gordon Bennetta.

Wybuch pieca

Kielce (PAT). W zakładach przemysłu cementowego Hempla w Wolicy z nieustalonej narazie przyczyny nastąpił wybuch pieca cementowego.

Wskutek wybuchu ponieśli śmierć robotnicy: Stefan Gajek i Jakób Curyl z tokarni, zaś Jan Dudek został b. ciężko ranny i w drodze do szpitala zmarł. Ponadto ciężko ranni zostali dwaj inni robotnicy: Jan Gajek i Józef Okoń, których w stanie groźnym przewieziono do szpitala.

Na miejsce wypadku wyjechały władze sądowo-śledcze z Kielc. Przyczynę wybuchu bada specjalna komisja techniczna.

Uchylenie konfiskaty

W numerze wtorkowym podaliśmy informacje korespondenta naszego o zajściach w związku z wiecem B. B. we Wroniawach pod Wolsztynem.

Starostwo grodzkie zajęło wówczas nasz nakład za odnośne doniesienie, zostawiając tylko komunikat policyjny w tej sprawie.

Sąd jednak nie zatwierdził konfiskaty, wobec czego powtarzamy ówczesne doniesienie:

W sobotę odbyło się w Wroniawach pow. wolsztyńskiego zebranie przedwyborcze. Przemawiał kandydat na posła Wróblewski z Sączkowa. Mówił on o rolnictwie, a o ordynacji wyborczej powiedział, że „niema co dyskutować, bo czas okaże wszystko ..." Na to poczęli zebrani na sali się śmiać i opuszczać salę.

W związku z zebraniem doszło do ostrego incydentu z policją. Jest kilku rannych. Ciężko postrzelony w brzuch został 17-letni syn rolnika Janasika z Wroniaw. Odstawiony w bardzo ciężkim stanie do szpitala, Janasik zmarł w niedzielę. Aresztowano dwóch narodowców z Wroniaw.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 4. 9. 1935 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była spokojna.

Z pożyczek państwowych poszukiwano 5% poż. konwers. po 66,50 bez oddawców; natomiast notowano i płacono za 4% premj. dol. 51,50 oraz za 3% poż. budowl. 39,50.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. obracano 4½% dol. list. zast. po 40,— oraz 4% listami zast. konwert. po 39,50.

Z akcyj bankowych poszukiwano Bank Polski po 92,50 bez oddawców.

Cedula Urzedowa Giełdy Pieniężnej w Poznaniu.

Kurs w procentach nominału wzgl. w złotych za sztukę.

Papiery procentowe

4% poż. premj. dol., s. III 51,50 P.
3% poż. budowlana, s. I 39,50 P.
4½% dol. listy zastawne serji K. z r. 1933 P. Z. K. 40,— +.
4% listy zast. konwert. ostempl. P. Z. K. 39,50 +.

Tendencja spokojna.

Kurs dolara. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 5.26 — 5.27 zł, w Gdańsku na Warszawę 5.28½ zł.

Kurs marki niem. Bank Polski oddział w Poznaniu, nienotowany.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej

Poznań, dnia 4 września 1935 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Ceny transakcyjne:		
Żyto 15 tonn par. Poznań		12,50
Żyto 45 tonn par. Poznań		12,30
Ceny orjentacyjne:		
Żyto zdr. suche (Usp. stałe)	12,00—	12,25
Pszenica (Usposob. stałe)	16,50—	16,75
Jęczmień 700—725 g/l.	13,50—	14,25
Jęczmień 670—680 g/l.	12,75—	13,00
Usposobienie spokojne.		
Owies nowy	13,75—	14,25
Usposobienie spokojne.		
Mąka		
żytnia I gat. 0,55% wł. w.	18,75—	19,75
żytnia I gat. 0,65% wł. w.	17,75—	18,75
żytnia II gat. 55—70% wł. w.	15,50—	16,50
żytnia pośl. pon. 70% wł. w.	13,50—	14,50
Usposobienie stałe.		
pszenna gat. IA 0-20% wł. w.	30,00—	32,50
pszenna gat. IB 0-45% wł. w.	29,50—	30,00
pszenna gat. IC 0-55% wł. w.	28,50—	29,00
pszenna gat. ID 0-60% wł. w.	27,50—	28,00
pszenna gat. IE 0-65% wł. w.	26,50—	27,00
pszen. gat. IIA 20-55% wł. w.	26,00—	26,50
pszen. gat. IIB 20-65% wł. w.	25,50—	26,00
pszen. gat. IID 45-65% wł. w.	23,25—	23,75
pszen. gat. IIF 55-65% wł. w.	21,75—	22,25
psz. gat. IIIA 65-70% wł. w.	20,75—	21,25
psz. gat. IIIB 70-75% wł. w.	18,75—	19,25
Usposobienie stałe.		
Otręby żytnie stand.	9,50 —	10,00
Otręby pszen. grube stand.	9,75—	10,25
Otręby pszenne średnie st.	9,25—	9,75
Otręby jęczmienne	9,00—	10,25
Rzepak zimowy	32,50—	33,50
Rzepik zimowy	30,00—	31,00
Siemie lniane	31,00—	33,00
Gorczyca	35,00—	37,00
Groch Viktorja	25,00—	27,00
Groch Folgera	20,00—	22,00
Mak niebieski	43,00—	45,00
Inkarnatka	37,00—	40,00
Makuch lnian. w taflach	17,50—	17,75
Makuch rzepakowy w tafl.	13,50—	13,75
Makuch słon. w tafl. 42/43%	18,75—	19,25
Śrut Soja	19,00—	20,00
Słoma pszenna luzem	1,50—	1,75
„ pszenna prasowana	2,10—	2,30
„ żytnia luzem	1,75—	2,00
„ żytnia prasowana	2,25—	2,50
„ owsiana luzem	2,50—	2,75
„ owsiana prasowana	3,00—	3,25
„ jęczmienna luzem	1,00—	1,50
„ jęczmienna prasow.	1,90—	2,10
Siano zwykłe luzem	5,50—	6,00
„ zwykłe prasowane	6,00—	6,50
„ nadnoteckie luzem	6,50	7,00
„ nadnoteckie pras.	7,00—	7,50

Ogólne usposobienie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 760 tonn, pszenicy 572 tonn, jęczmienia 710 tonn, owsa 95 tonn, mąki żytniej 151,6 tonn, mąki pszennej 137 tonn, otrąb żytnich 205 tonn, otrąb pszennych 240 tonn, otrąb jęczmiennych 15 tonn, gorczycy 0,75 tonn, grochu Wiktorja 68,5 tonn, grochu Folgera 25 tonn, rzepaku 30 tonn, maku niebieskiego 27 tonn, maku białego 0,6 tonn, koniczyny białej 2,25 tonn, makuchu lnianego 95 tonn, makuchu rzepakowego 30 tonn.

błona fotograficzna
Alton
BŁONA Alton 6 x 9
alfa
nie zawodzi nigdy
ng 13 501

Pierwsza podróż polskiego statku naokoło świata

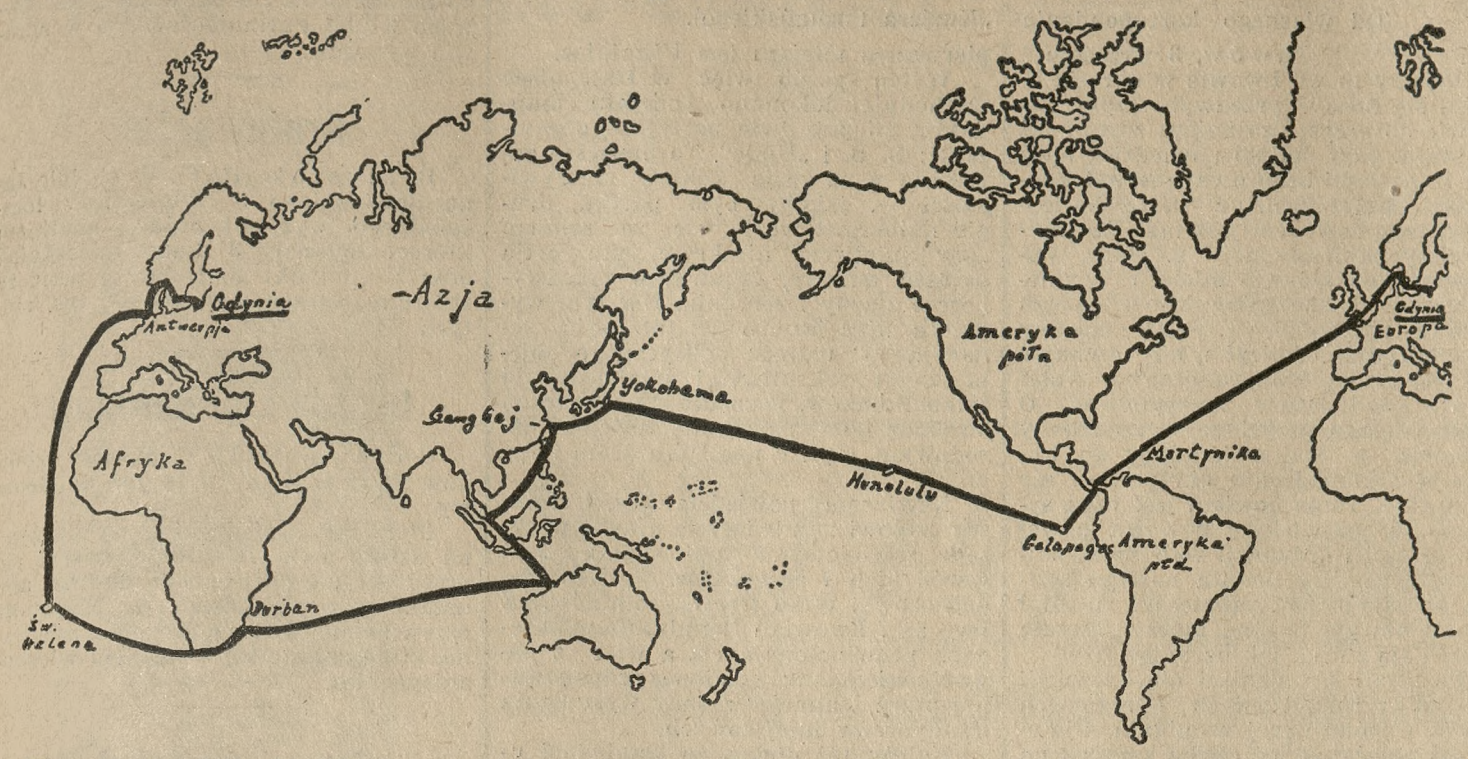

Wczoraj powróciła do Gdyni z podróży naokoło świata polska fregata szkolna „Dar Pomorza". „Dar Pomorza" wypłynął z Gdyni w kierunku zachodnim w dniu 16 września ub. r. i był w podróży 352 dni. Trasa podróży była następująca: Gdynia — Kopenhaga — Santa Cruz — Port de France — San Domingo — Kanał Panamski — Balboa — Wyspy Galapagos — Honolulu — Jokohama — Osaka — Nagasaki — Szanghaj — Hong Kong — Singapore — Batavia — Saint Louis (Australja) — Mauritius — Durban — Wyspa św. Heleny — Antwerpja — Gdynia.

Na rozdrożu europejskiej polityki w Afryce

I. Londyn contra Rzym

W sprawie abisyńskiej następuje znamienne przesuwanie się punktu ciężkości. Sprawa obracała się dotąd przedewszystkiem w płaszczyźnie konfliktu włosko-abisyńskiego. Szereg incydentów granicznych rozpoczął zatarg. Rzym podchwycił sposobność. Według starych wzorów byłby „casus belli" gotów, gdyby nie — Liga Narodów.

Oczywiście pisane artykuły statutu Ligi są przeszkodą, ale raczej przeszkodą formalną! Większym hamulcem jest coś innego: moralne i materjalne poparcie polityki angielskiej, która przeciwstawia się planom włoskim. Rola Genewy w konflikcie włosko-abisyńskim schodzi do znaczenia czynnika drugorzędnego, jurydycznego. W miejsce Genewy, a także w miejsce Addis-Abeby, wysuwa się coraz wyraźniej Londyn. To przesunięcie się punktu ciężkości na konflikt włosko-angielski jest najciekawszym etapem, w jaki sprawa abisyńska teraz wkracza. Stajemy w obliczu starcia o decydującem znaczeniu dla przyszłych losów europejskich posiadłości kolonjalnych w Afryce wogóle. Abisynja będzie tylko sceną.

O co toczy się spór włosko-angielski? Aby odpowiedzieć, dlaczego Anglja kategorycznie zwalcza włoską politykę kolonjalną w Afryce północno-wschodniej, należy urzednio zanalizować interesy W. Brytanji w tej części kontynentu afrykańskiego w historycznej ich chronologji i pod kątem widzenia teraźniejszości.

Abisynja przetrwała dotąd, jako państwo niezależne, tylko dzięki łasce trzech sąsiednich mocarstw kolonjalnych: Anglji, Francji i Włoch. Po raz ostatni ugodziły się te państwa co do rozgraniczenia „stref interesów" na terenie Etjopów w r. 1906: Anglja na północnym zachodzie, gdzie Abisynja graniczy z egispskim Sudanem, Francja — dokoła linji kolejowej Addis Abeba — Dżibuti, wreszcie Włochy — blisko granic Erytrei i włoskiego Somali. W r. 1925 ponowiły W. Brytanja i Włochy (bez Francji) w tajnym układzie wzajemne uznanie swych „stref". Taka była sytuacja faktyczna, mimo, że poprzedni negus Menelik nie uznał traktatu z r. 1906, a obecny negus Selassie nie uznał układu włosko-angielskiego z r. 1925.

Biorąc układ z r. 1925 za podstawę, przypuszczaćby należało, że sprawa abisyńska jest między Anglją a Włochami uregulowana. Obaj kontrahenci trzymali się dotąd lojalnie swoich stref interesów. Wątpliwością, jaka się nasuwać może Anglji, to pytanie, czy Włochy, w razie kampanji wojennej w Abisynji, będą respektować interesy brytyjskie, a w razie zajęcia większej części terytorjum abisyńskiego czy nie będą dążyły do wyeliminowania wpływów angielskich w północno-zachodniej części kraju, coby zagrażało pozycji angielskiej w Sudanie i Egipcie. W tej części Abisynji znajduje się jezioro Tsana, skąd wypływa Błękitny Nil. Ekonomiczna wartość tych wód polega na tem, że służą one dla irygacji słynnych sudańskich plantacyj bawełny, najbliższego angielskiego przemysłu bawełnianego terenu eksploatacyjnego.

Na wątpliwości powyższe odpowiedzieć można, że Włochy nie odmawiają Anglji prawa do tych obszarów. Kto wie, czy w razie rozbioru cesarstwa abisyńskiego nie zaproponowałyby Anglji wręcz aneksja okręgu Tsana. Mussolini niedwuznacznie oświadczył Anglji, że będzie respektował brytyjską strefę interesów stosownie do układu z r. 1925.

Wyłania się pytanie, czy ewentualne zagarnięcie większej części Abisynji przez Włochy nie wytworzyłoby zbyt bliskiego dla Anglji w Afryce wschodniej terenu konkurencji gospodarczej.

I te obawy upadają. Anglja wyraziła gotowość udzielenia Włochom kredytów na eksploatację terenów abisyńskich w włoskiej strefie interesów, pod warunkiem utrzymania niezawisłości politycznej Abisynji. Gdyby więc korzyści gospodarcze były głównym motywem polityki angielskiej w Abisynji, to byłby Londyn już wcześniej zapewnił sobie monopol eksploatacji tego kraju, zanim Włochy ujawnią mocarstwowe ambicje kolonjalne.

Co się tyczy ekspansji handlowej, to w razie aneksji włoskiej nastąpiłaby niewątpliwie walka konkurencyjna z dumpingowym importem japońskim.

Pozostaje wreszcie kwestja osadników włoskich, którymi Mussolini pragnąłby zaludnić rozłogi abisyńskie, zwłaszcza zdrowe płaskowzgórza w głębi kraju oraz żyzne doliny. Element włoski, jak dotąd, nie wykazał większych zdolności osadniczych w kolonjach.

Na wszystkie wyżej postawione pytania, czy Anglja ma podstawę do obaw o całość swoich interesów terytorjalnych i gospodarczych w Afryce wobec planów włoskich, odpowiedzieć trzeba negatywnie. Niema obaw o wody jeziora Tsana, które są kluczem do bogactwa doliny Nilu, tak samo jak niema poważniejszych powodów do niepokoju o włoską eksploatację gospodarczą. Politycznie obowiązuje układ z r. 1925. Sugestji włoskiej wspólnego podziału łupu abisyńskiego, Anglja nie daje posłuchu. Stoi ona na stanowisku zachowania niepodległości abisyńskiej.

Wobec tego, że stanowisko Włoch jest krańcowo przeciwne, — bowiem Rzym pragnie całkowitej aneksji większej części Abisynji jako kolonji, — odbywają się w ostatnich miesiącach rokowania o taki kompromis, któryby zadowolił żywotne interesy gospodarcze Włoch, nie unicestwiając bytu państwowego Abisynji. Jeszcze ostatnio liczono w Paryżu na osiągnięcie takiego kompromisu.

Co się tyczy Anglji, to w dążeniu ku pokojowemu rozwiązaniu konfliktu posunęła się aż do proponowania zmian terytorjalnych, których koszt zapłaciłaby głównie sama. Projekt angielski bowiem przewidywał utworzenie z północno-wschodniej części Abisynji pomostu terytorjalnego, łączącego włoską Erytreę z włoskim Somali, w zamian za co otrzymałaby Abisynja wąski „korytarz" ku morzu oraz port na terytorjum brytyjskiego Somali.

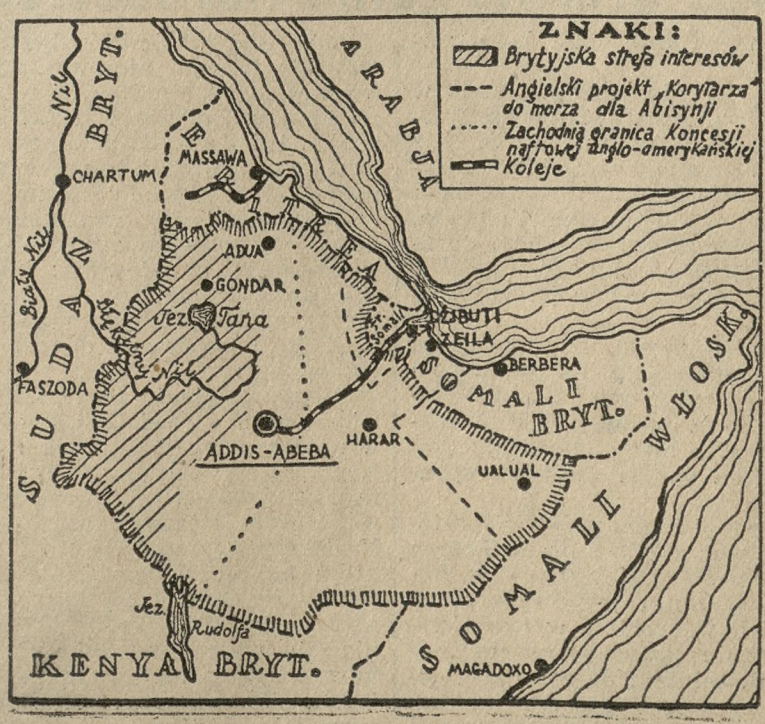

Projekt ten — który Włochy na ostatniej konferencji w Paryżu odrzuciły — jest miarą ugodowości brytyjskiej w konflikcie abisyńskim. Zarazem jednak wskazówka, że muszą istnieć inne jeszcze, znacznie ważniejsze przyczyny, dla których Anglja chce za wszelką cenę uniknąć otwartej wojny. Napiszemy o tem w następnym artykule.

Z życia

Gdyby przeprowadzić ankietę na pytanie, jakie głównie sprawy spędzają ludziom sen z powiek i co jest największem źródłem ich kłopotów i zdenerwowania, jakżeż wskazanoby na dziedzinę podatkową, a zwłaszcza praktyk różnych urzędów skarbowych!

Ustawodawstwo podatkowe w Polsce jest zbyt skomplikowane, a szary, przeciętny obywatel zbyt łatwo się w niem gubi. Naogół jednak chce on płacić podatki i płaci je, póki sił starczy. Buntuje się dopiero wtedy, gdy spostrzeże, iż władze skarbowe wymagają od niego więcej, niż nakazuje ustawa.

Niejednokrotnie mieliśmy sposobność zwrócić uwagę na nadmierną gorliwość władz skarbowych albo na nieporządki, w nich panujące. Obecnie donoszą nam z jednego z miast prowincjonalnych Wielkopolski, co następuje:

W dniu 8 marca rb. otrzymał płatnik B. N. upomnienie za zaległy podatek od lokali w wysokości 6,15 zł. W dwa tygodnie później sekwestrator zajął z tego tytułu zegar ścienny. Po pewnym czasie, dokładnie w dniu 30 kwietnia, zdołał dłużnik zapłacić zaległy podatek wraz z kosztami, na co otrzymał kwit. Sprawa — zdawałoby się — załatwiona.

Tymczasem w pierwszych dniach sierpnia p. B. N. otrzymuje obwieszczenie o licytacji zajętego w swoim czasie zegara na dzień 16 sierpnia. Mimo, iż podatnik wykazał się kwitem za zapłacony podatek w urzędzie skarbowym, nie wstrzymano kroków egzekucyjnych i sekwestrator przybył w oznaczonym czasie, t. j. 16 sierpnia, celem dokonania sprzedaży zegara. Licytacja była wprawdzie bezskuteczna i skończyła się spisaniem protokółu. Podczas ponownej wizyty sekwestratora w dniu następnym p. B. N. zgodził się po dłuższych targach uiścić dodatkowe koszty w kwocie 1,50 zł, aby już wreszcie zakończyć tę denerwującą walkę o swój dobytek.

*

Kto powinien tu płacić karę za niedbalstwo? Czy podatnik, który dopełnił swego obowiązku wobec skarbu państwa, czy też urząd skarbowy, który tak postępuje wobec obywatela?

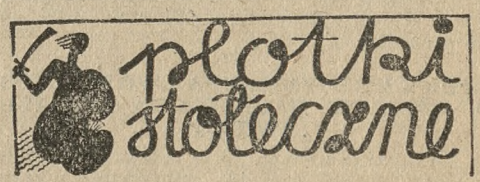

Przed Ligą, jak corocznie, zjechał się do Genewy kongres mniejszości narodowych. Już się prawie o tej instytucji zapomniało. To odskocznia niemiecka dla porachunków i intryg. Polacy już się z kongresów tych wycofali. Ale obywatele polscy jeszcze w nich biorą udział. Zjeżdżają tu przedstawiciele Żydów z Polski, ale ci się na nielojalność nie zdobywają. Zjeżdżają delegaci ukraińscy, a śród nich byli tacy, którzy dzisiaj na podstawie kompromisu zyskują mandaty sejmowe, jak np. red. Pełeński. Zjeżdża zwyczajnie pos. Graebe i jego towarzysze, ażeby mówić o rzekomych prześladowaniach mniejszości niemieckiej w Polsce.

*

Tegoroczne „menu" kongresu mniejszości jest ponętne: „wzrost szowinizmu narodowego i zagrażanie prawom mniejszościowym"; „położenie mniejszości w państwach autorytatywnych (dyktaturach)"; „zmiany nazw narodowościowych poszczególnych mniejszości" itd.

Gdy się czyta ten porządek spraw, które mają stanąć na wokandzie zjazdu mniejszości, mimochodem się pyta: czy to jest mowa o Rzeszy Niemieckiej? Bo gdzie jak gdzie, lecz właśnie tam, każda kwestja posiada zastosowanie i jest aktualna. Deklaracje osobistości kierowniczych pozostają deklaracjami, a życie niesie co innego.

Nie łudźmy się jednak, by te kwestje stały się aktualne — w Genewie na zjeździe mniejszości, na którym będą rej wodzili... Niemcy

Z Kraju

NABOŻEŃSTWO ŻAŁOBNE ZA Ś. P. KRÓLOWĄ BELGIJSKĄ

Dnia 3 bm. w archikatedrze św. Jana w Warszawie odbyło się uroczyste nabożeństwo żałobne za duszę śp. królowej Belgów Astrid. Mszę św. celebrował J. E. ks. arcybiskup Stanisław Gall w asyście licznego duchowieństwa. Na nabożeństwo przybył Prezydent Rzeczypospolitej w otoczeniu domu cywilnego i wojskowego. Obecni byli przedstawiciele rządu, korpus dyplomatyczny, reprezentanci armji, attachés wojskowi, członkowie zarządu miasta, organizacyj społecznych oraz licznie zgromadzona publiczność. Po mszy św. ks. arcybiskup Gall przy symbolicznej trumnie odprawił castrum doloris. (KAP)

POWRÓT KS. BISKUPA GAWLINY

Biskup polowy J. E. ks. Józef Gawlina, który od dłuższego czasu bawił w Stanach Zjednoczonych, powrócił do Warszawy.

BUDOWA NOWEGO KOŚCIOŁA W STOLICY

Na zebraniu mieszkańców dzielnicy Powązki uchwalono przystąpić do budowy kościoła i w tym celu powołano komitet budowy świątyni. Kościół stanie na gruncie, użyczonym przez M. S. Wojsk, na którym obecnie mieści się kapliczka, przebudowana z dawnej cerkiewki.

Podczas niedzielnej wizytacji parafji św. Józefata, J. E. ks. kardynał Kakowski wyraził zarządowi komitetu podziękowanie za tę inicjatywę.

ZJAZD GWIAŹDZISTY POLSKIEGO AUTOMOBILKLUBU

Z okazji zawodów balonowych o puhar Gordon Bennetta, Automobilklub Polski organizuje przy współudziale Aeroklubu Rzeczypospolitej Polskiej zjazd gwiaździsty do Warszawy. Uczestnicy zjazdu, prócz plakiet pamiątkowych i pięknych nagród, zapewniony mają bezpłatny wjazd samochodami na lotnisko, gdzie zarezerwowany będzie dla nich specjalnie park samochodowy.

Zapisy przyjmuje i informacyj udziela sekretarjat komisji sportowej Automobilklubu Polski, Warszawa, Al. Szucha nr. 10, tel. 8-35-86 w godzinach od 10 — 16, oraz kluby automobilowe.

STAN ZATRUDNIENIA W PRZEMYŚLE ŁÓDZKIM

W wielkim przemyśle bawełnianym w Łodzi i Sieradzu zatrudnionych było w 30 fabrykach 40.500 robotników. W wielkim przemyśle wełnianym ogółem w 16 fabrykach zatrudnionych było 13.150 robotników. W związku z sezonem zimowym we włókiennictwie przypuszczalnie w okresach następnych będzie można zanotować wzrost uruchomienia fabryk.

PODCZAS BURZY RUNĘŁA WIEŻA Z DZWONAMI

W czasie ostatniej burzy w Bolesławiu pod Olkuszem runęła wieża kościoła, zbudowanego przed 300 laty. Mieściły się w tej wieży dzwony kościelne. Ofiar w ludziach na szczęście nie było

APEL KS. ARCYBISKUPA LWOWSKIEGO W SPRAWIE NAUŻYWANIA WYRAZU „ŚWIĘTO"

Zwracając uwagę, że w ostatnich latach zaczęto coraz częściej stosować wyraz „święto" na oznaczenie dnia, w którym odbywają się pewne uroczystości świeckie, co siłą faktu przyczynia się do obniżenia godności święta kościelnego, J. E. ks. arcybiskup Twardowski wezwał duchowieństwo swej archidiecezji, aby samo stanowczo unikało używania tego wyrazu przy obchodach niekościelnych i zwracało wiernym uwagę na niewłaściwość stosowania tego słowa do uroczystości i imprez świeckich. (KAP)

ZGON UCZONEGO KAPŁANA W ARCHIDIECEZJI LWOWSKIEJ

Dnia 30 sierpnia br. zmarł we Lwowie ks. dr. Stanisław Żukowski, em. profesor uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie, w wieku lat 54. Głęboko wykształcony, niezmiernie pracowity, jako profesor homiletyki, położył na tem polu wielkie zasługi. Liczne artykuły i kazania jego ukazywały się głównie w „Gazecie Kościelnej". Tchnące świeżością Kazania Eucharystyczne „Emanuel" należą do najlepszych prac z dziedziny homiletyki ostatnich lat.

Pracowitego i sumiennego profesora przedwcześnie usunięto na emeryturę. Pogrzeb, w którym wzięło udział całe duchowieństwo lwowskie z arcypasterzem na czele, odbył się we Lwowie dnia 2 września po nabożeństwie w kościele OO. Bernardynów. (KAP)

ARESZTOWANIA W RÓWNEM

Niemałe wrażenie wywołały w Równem aresztowania kolejno po sobie inkasenta podatku widowiskowego na rzecz miasta Józefa Sęka, następnie kontrolera tamtego Broka i jako trzeciego Józefa Zygmuntowicza, zajmującego stanowisko sekretarza osobistego prezydenta miasta. Jak donoszą, w związku z tem zjechała do Równego wojewódzka komisja lustracyjna, która przeprowadza badanie gospodarki miejskiej wogóle.

Co słychać we Lwowie?

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego).

Lwów, 3 września

Żyjemy tu we Lwowie w okresie — pożal się Boże — przedwyborczym. Posłowie do przyszłego Sejmu zostali już wybrani, gdyż śmiało powiedzieć można, że posłami będą dwaj pierwsi kandydaci, umieszczeni na liście. Najlepszym tego dowodem jest fakt, że najmłodszy pupil „sanacji" p. Stahl, postawiony na szóstem miejscu w mieszanym polsko-żydowskim okręgu Lwowa, zrozumiał, że został skazany na polityczną śmierć i, nie czekając na ostateczną kompromitację, wolał sam z kandydatury zrezygnować. O wiele większą przysługę wyrządziłaby „sanacja" p. Stahlowi, gdyby go wogóle w zgromadzeniu okręgowem nie wysuwała. Teraz bowiem jest taka sytuacja, że największy chwalca nowej konstytucji i ordynacji wyborczej, najbardziej gorliwy neofita nowego reżimu „sanacyjnego", zaprzeczyć musiał swoim nowym bogom, którzy zresztą obeszli się z nim, jak na to zasłużył.

Pozostali secesjoniści nie doczekali się na zgromadzeniach okręgowych nawet współczującej wzmianki. Dlatego też położymy już chyba krzyżyk na nich w korespondencjach ze Lwowa i pozostawimy ich w pełni zasłużonej niepamięci i politycznej nicości. Ostatecznie jednak motywy „sanacji" wschodnio-małopolskiej w tej sprawie są zupełnie jasne. Dała ona połowę mandatów naszej dzielnicy, t. j. piętnaście, Ukraińcom i pozostałemi piętnastoma nie chciała się już dzielić z nikim. Na tak wielkie apetyty był to kąsek za mały.

Skoro już jesteśmy przy Ukraińcach, to powiedzmy sobie, że chodzi tu o koncesje zasadnicze i trwałe. Przez ucho igielne zgromadzeń okręgowych przeszli tylko kandydaci ukraińskiego „Unda". Nie znalazł się na listach kandydackich ani jeden starorusin, jakkolwiek dwu ich dotychczas zasiadało w Sejmie i to w klubie B. B. Nie znalazł się też odrębny kandydat łemkowski, coby wskazywało, że rząd zamierza zrezygnować z wyodrębnienia Łemków od Ukraińców i że eksperyment z odrębnym administratorem apostolskim dla Łemkowszczyzny w osobie ks. Maściucha należy uważać za nieudały i skończony.

Na tem jeszcze nie koniec. Kiedy w dwu okręgach wschodnio-małopolskich — brzeżańskim i buczackim — stanowiący większość delegaci Polacy na dwa pierwsze miejsca wysunęli Polaków i dopiero na dalsze Ukraińców i kiedy „Diło" oświadczyło wprost, że w tych okręgach nie dotrzymano umowy, — do dwóch dni w tychże Brzeżanach i Buczaczu dwaj Polacy zrezygnowali i ustąpili miejsca Ukraińcom. Innemi słowy centrala, mianująca kandydatów, utarła nosa miejscowym elementom, rozumiejącym ordynację dosłownie i pozwalającym sobie na regjonalną samodzielność.

Oczywiście, ukraińska strona zapewnia t. zw. czynniki miarodajne, że również umowy dochowa i wyborcy undowscy otrzymują od swoich władz partyjnych wskazówki, że niewolno im nic kreślić na kartkach wyborczych. Wszędzie bowiem dwa pierwsze miejsca zajmują „sanator" i Ukrainiec, a w okręgu kałuskim nawet na pierwszem miejscu jest Ukrainiec.

W ten sposób więc w Małopolsce wschodniej dokonano podziału mandatów między dwie partyjne organizacje: B. B. i „Undo". To pierwsze zaprzecza wprawdzie wbrew rzeczywistości —, jakoby było partją, drugie natomiast wcale się ze swojem „partyjnictwem" nie kryje, jako partja ogłasza odezwy, organizuje przedwyborcze zjazdy i zebrania. I w tym wypadku więc jeszcze raz totalność „sanacyjnego" ustroju politycznego objęła swemi szkodliwemi następstwami tylko Polaków, pozostawiając znaczną swobodę polityczną mniejszościom narodowym, czyli u nas Ukraińcom i Żydom.

Nawiasem powiedziawszy, ukraińscy czołowi kandydaci są prawie wszyscy zawodowymi politykami. Jest wśród nich 7 adwokatów, pięciu redaktorów i tylko trzech rolników. Z tego aż 7 Lwowian kandytuje w okręgach prowincjonalnych, a więc z pogwałceniem tak gorliwie propagowanej przez „sanację" zasady wysuwania kandydatów miejscowych.

Należy też dodać, że kandydaci ukraińscy przedstawiają element pełnowartościowy z punktu widzenia pracy społecznej na swych terenach. Niema wśród nich tego typu ludzi, co kandydujący w Kołomyi p. Sanojca lub w Przemyślu protektor Żydów, książe Sapieha. Natomiast na wyraźne żądanie sfer urzędowych nie kandyduje znana p. Milena Rudnicka i z tego powodu „Sojuz Ukrainek" ogłosił bojkot wyborów.

Tak wygląda prowincja. W mieście Lwowie bez zmian. Ma być trzech „sanatorów" Polaków i jeden Żyd sjonista i tak będzie. Co najwyżej doczekamy się takiego widowiska, że „sanacyjni" kandydaci walczyć będą między sobą.

Poza tym ruchem, panującym wśród kandydatów, w kraju jest cicho i spokojnie. Na czoło wszystkich polskich poczynań społecznych wysuwa się działalność Stronnictwa Narodowego. Z okazji piętnastej rocznicy zwycięskiej bitwy pod Warszawą urządziło Stronnictwo uroczyste zebrania we Lwowie, Borysławiu, Drohobyczu, Przemyślu, Tarnopolu i Jaśle. W czterech pierwszych miastach oprócz miejscowych przedstawicieli Stronnictwa przemawiał witany z niesłychanym entuzjazmem kpt. Grzegorzak z Łodzi. Wszędzie były tłumy ludzi. We Lwowie nie obeszło się bez interwencji silnie skonsygnowanej policji, która nie dopuściła do sformowania pochodu z kościoła św. Mikołaja do II Domu Techników. Wprost nadzwyczajnie mocno wypadło zebranie w Przemyślu, na którem tłumy ludzi złożyły uroczyste ślubowanie na wierność ideałom narodowym.

W innych miastach Małopolski wschodniej zebrania takie ku uczczeniu 15 rocznicy „Cudu nad Wisłą" z udziałem wielu narodowców urządziły organizacje T. S. L. i Akcji Katolickiej. M. in. odbyły się zebrania podobne w Rzeszowie, Jarosławiu, Stanisławowie i Kamionce Strumiłowej. Wszędzie dały one wyraz głębokiemu patrjotyzmowi polskiej ludności, która z utęsknieniem czeka na zmianę stosunków w Polsce.

E. M.

Dalsze aresztowania narodowców

Z Kcyni donosi nasz korespondent:

Dnia 29 sierpnia aresztowano w Kcyni po wiecu przedwyborczym B. B. W. R. członków zarządu pow. S. N. z Wągrówca Marjana Łażewskiego i Tadeusza Borowicza, oraz prezesa koła S. N. w Kcyni Kazimierza Kubanka. Wszystkich trzech przewieziono do aresztu policyjnego w Szubinie.

Poza tem aresztowano jeszcze 4 osoby.

P. Kubanka zwolniono na drugi dzień w południe. Pp. Łażewskiego i Borowicza przewieziono dnia 1 września popoł. do posterunku P. P. w Wągrówcu, poczem zwolniono ich. (kb)

Z Leszna donosi nasz korespondent:

We wtorek, 3 b. m., przytransportowano pociągiem z Kościana do Leszna 8 narodowców, aresztowanych w Kościanie po zebraniu przedwyborczem. Osadzono ich w areszcie w Lesznie.

Na zebraniu przedwyborczem „sanacji" w Bełęcinie Nowym (pow. leszczyński), na którem przemawiał znany działacz „sanacyjnej" organizacji „Młoda Wieś", Górski z Leszna, aresztowała policja kierownika obwodowego Młodych Str. Nar., p. Kasperskiego, kierownika placówki S. N., Maćkowiaka, i 4 dalszych działaczy narodowych. Aresztowanych przewieziono w poniedziałek rano do Leszna.

W poniedziałek przesłuchiwała policja w Lesznie zawezwanych w sobotę działaczy narodowych: kierownika rejonowego S. N., p. A. Misiaka i p. Stróżyka, których potem zwolniono.

Z Bydgoszczy donosi nasz korespondent:

W uzupełnieniu poprzedniej naszej wiadomości o rewizjach, dokonanych w ubiegłą sobotę w mieszkaniach bydgoskich działaczy narodowych, dodajemy, że rewizję również robiono u drowej Jaworowiczowej, przewodniczącej Narodowej Organizacji Kobiet, oraz u kilku hallerczyków. Ogółem, według zebranych przez nas informacyj, dokonano tego dnia 14 rewizyj. Poszukiwania szły w kierunku wykrycia przedruków z listu gen. Hallera do dawnych jego podkomendnych oraz ulotek w sprawie wyborów.

W poniedziałek, 2 b. m., ponownie policja przeprowadzała rewizję, szukając ulotki z uchwałą zarządu głównego Stronnictwa Narodowego i Narodowego Klubu Parlamentarnego w sprawie wyborów.

Groźny pożar

Białystok. (PAT). W stodole Jana Rowińskiego w Kolnie, pow. łomżyńskiego, wybuchł pożar, skutkiem którego spłonęły 3 domy mieszkalne oraz 22 budynki gospodarcze wraz ze zbiorami. Straty wynoszą 32 tys. złotych.

Obrady Ligi Narodów

Genewa. (PAT). Większość członków Rady Ligi przybyła już do Genewy.

Pierwsze posiedzenie wyznaczono na dziś o godz. 16. Rada zbierze się przedtem na posiedzenie poufne, aby ustalić porządek dzienny. Następnie przewidziane jest posiedzenie publiczne, które zajmie się zatargiem włosko-abisyńskim.

Przecięty kabel

Londyn. (Tel. wł.) Część kontynentu pozbawiona była wczoraj połączenia z Anglją.

Nastąpiło to wskutek uszkodzenia kabla morskiego przez pewien statek, który, zarzuciwszy kotwicę w odległości 9 mil od Dowru, przeciął kabel, łączący Londyn z szeregiem stolic.

Uległo zerwaniu dziesięć linij do Paryża, trzy do Zurychu, dwie do Medjolanu oraz po jednej do Marsylji, Bazylei, Madrytu, Lille, Rzymu, Budapesztu oraz Genewy.

Pożyczka wewnętrzna w Rzeszy

Berlin (PAT). Prasa zamieszcza ogłoszenie o otwarciu list zapisów na ogłoszoną ostatnio pożyczkę wewnętrzną w wysokości pół miljarda mk. Pożyczka ta została rozpisana pod hasłem gospodarczej i politycznej rozbudowy Rzeszy.

Pisma apelują do patrjotycznych uczuć obywateli, wskazując, że pokrycie pożyczki stanowić będzie dowód zaufania społeczeństwa niemieckiego dla kanclerza.

Ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej

W związku z notatką, która ukazała się w wydaniu wieczornem „Kurjera Pozn." z 3 bm. p. t. „Proces o nieudolne leczenie", gdzie jest mowa o licznych wypadkach wytaczania skarg sądowych w Warszawie przeciwko lekarzom o odszkodowania za rzekomo nieudolne leczenie i gdzie wskazuje się także na to, że zagranicą już oddawna istnieją ubezpieczenia przed odpowiedzialnością cywilną — donoszą nam, że i u nas tego rodzaju ubezpieczenia istnieją. Najwcześniej, bo w roku 1919, zaprowadziła je w Polsce „Vesta" Bank Wzajemnych Ubezpieczeń, która obecnie w tym dziale ubezpieczeń posiada też największy portfel. „Vesta" Bank Wzajemnych Ubezpieczeń i Poznańsko-Warszawskie Towarzystwo Ubezpieczeń, które również prowadzi dział ubezpieczeń od odpowiedzialności prawnej, wchodzą w skład Poznańskiego Koncernu Towarzystw Ubezpieczeń, jedynego czystopolskiego prywatnego Koncernu Ubezp. w Polsce.

STRONNICTWO NARODOWE

KOŁO ŚRÓDMIEŚCIE

Zebranie Sekcji Młodych odbędzie się we czwartek 5 b. m. o godz. 20 w sali S. N., św. Marcin 65.

Przybycie wszystkich obowiązkowe.

Czołem! Kierownik.

Zebranie Narodowej Organizacji Kobiet

odbędzie się w środę dn. 4 b. m. o godz. 20-ej w sali św. Wojciecha, Al. Marcinkowskiego 22. Ref. wygłosi: p. Helena Grossmannówna. Uprasza się o liczny udział członkiń.

Zarząd.

Rickett — „Finance-Lawrence"

Kim jest Rickett, który tak niespodziewanie i zagadkowo wmieszał się do zaognionego sporu włosko-abisyńskiego? Kto stoi za tym człowiekiem, który, sam jeden, w ciągu kilku godzin potrafił wpłynąć na zmianę sytuacji politycznej w sposób bardziej decydujący, aniżeli zdołałoby to uczynić jakieś wielkie mocarstwo?

O zagadkowym człowieku wiadomo tyle, że jest zarówno finansistą, jak i awanturnikiem, który zrobił wielką karjerę życiową dzięki odważnym poczynaniom.

Piętnaście lat temu Rickett wytargował w Iraku koncesję naftową na przestrzeni 45 tys. mil. kw. w rejonie Mossulu.

W r. 1928 ten sam Rickett założył w Iraku konsorcjum kapitalistów angielskich, które przed trzema laty przejęte zostało przez „Mossul-Oil-Fieldsco", w którem rząd brytyjski jest silnie zaangażowany.

Rickett prowadził również tajemnicze interesy na wielką skalę w Persji i Turcji.

Zasadą, którą kieruje się w swoich transakcjach, jest wyjednywanie koncesyj w państwach o pierwotnych cywilizacjach, aby koncesje te później odsprzedawać więcej dającemu. Na Bliskim Wschodzie wiadomo o Rickecie, że od kilku lat stoi on w centrum wszystkich wielkich operacyj finansowych, dokonywanych kapitałami amerykańskiemi i angielskiemi. Jest on specjalistą w handlu polami naftowemi.

W kołach finansowo-giełdowych i przemysłowych angielsko - amerykańskich Rickett znany jest pod przydomkiem „Finance-Lawrence". Z tego określenia, porównującego Ricketta ze słynnym Lawrencem, narzędziem polityki angielskiego Intelligence Service, wynika charakterystyka roli, jaką osobnik ten odgrywa na Bliskim Wschodzie.

Do Addis-Abeby przybył Rickett 23 sierpnia z Kairu i to rzekomo jako przedstawiciel międzynarodowego Czerwonego Krzyża. Rickett finalizował już tylko rokowania, trwające od długiego czasu. Pertraktacje odbywały się w szczupłem gronie 4—5 osób.

Prasę światową obiega teraz powiedzenie Ricketta: „Wojna, czy nie wojna, my idziemy naprzód!"

W prasie francuskiej, włoskiej i skandynawskiej pokpiwa się z oświadczeń angielskich, że czynniki kierownicze brytyjskiej polityki nie wiedziały nic o rokowaniach, toczących się w Addis-Abebie. Onegdaj „Temps" w artykule wstępnym wyraził zdziwienie, że angielski poseł w stolicy Abisynji nie był poinformowany o rokowaniach Ricketta z negusem abisyńskim. Rzecz to rzeczywiście zdumiewająca, jeśli się zważy, że Anglicy chełpią się posiadaniem najlepszego wywiadu polityczno - ekonomicznego, skoncentrowanego w Intelligence Service.

Wobec tego, że American-Vacuum Oil Company złożyło dopieroco oświadczenie, że wycofuje się z transakcji rickettowskiej, co z wielkim zadowoleniem przyjął do wiadomości rząd amerykański, Rickett pozostaje w stworzonej przez siebie 11 lipca b. r. African Exploration an Developement Corporation, na którą to firmę uzyskano koncesję abysyńską, przedstawicielem już tylko wielkobrytyjskich interesów.

Przy cierpieniach nerek, chorobach dróg moczowych, pęcherza moczowego i dolnego odcinka kiszek naturalna woda gorzka **Franciszka Józefa** łagodzi i usuwa szybko gwałtowne boleści przy wypróżnieniu. Zal. przez lek.
Tg 1680

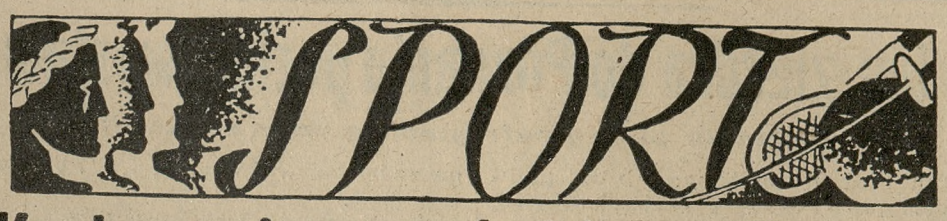

Ku lepszej przyszłości w piłkarstwie

Ogólne jest biadanie na poziom naszego piłkarstwa, a prawdą niezaprzeczoną, że w piłkarstwie odgrywaliśmy już lepszą rolę od obecnej. Dostrzegły to też nareszcie powołane ku temu władze sportowe, zaangażowały trenerów krajowych i na okrasę sprowadziły autorytet zagraniczny, Niemca Otto. Wykorzystując przychylną konjunkturę, kluby ligowe naogół też zafundowały sobie trenerów (prawie wyłącznie Węgrów i Austrjaków), a mimo wszystko trudno ruszyć z miejsca.

Niewątpliwie dużą rolę odgrywają panujące stosunki; tak często omawiany zakaz szkolny i notoryczne bezrobocie młodzieży pozaszkolnej, która odczuwa dziś z pewnością więcej głodu w prawdziwem tego słowa znaczeniu, tak, że na głód sportu nie pozostaje już wiele, albo żadnego miejsca. W tej mizerji ogólnej referent wyszkoleniowy PZPN rzucił hasło:

„Wpierw opanować braki, a potem myśleć o tytułach mistrzowskich!"

i niewątpliwie w myśl tego hasła będzie się starał poprowadzić swoją politykę wyszkoleniową.

Wyszkolenie... Nie umiemy go sobie wyobrazić bez równoczesnych dochodów. Cóż zaś ma dostarczyć środków finansowych, jeżeli nie rozgrywki o mistrzostwo? Gdybyśmy w miejsce mistrzostw chcieli rozgrywać tylko mecze „wyszkoleniowe" między drużynami krajowemi, kto na nie przyjdzie? Przeciwnicy zagraniczni...? Owszem. Ciągną u nas jednak tylko jeszcze mistrzowie albo conajmniej czołowe zespoły państw ościennych a te — mimo znacznego spuszczenia z tonu — są zawsze jeszcze drogie. Cięgi nawet czołowych naszych zespołów w tych spotkaniach są pewne. Jedno i drugie niepowodzenie, a i na takich spotkaniach publiczności zabraknie.

Ostatecznie kilka czołowych klubów ligowych mogłoby pozwolić sobie na luksus częstszego sprowadzania zespołów zagranicznych. Co jednak będzie po pierwszych niepowodzeniach finansowych, a przedewszystkiem co stanie się z szarą masą pozostałych klubów ligowych i klasy okręgowej? Dalej patrząc: co stanie się wtenczas ze sportem polskim wogóle (lekka atletyka, pływanie, gry sportowe), który przecież w większości klubów jest na utrzymaniu bogatszej, choć niewątpliwie tej dzisiaj niezamożnej siostrzycy: piłce nożnej?

Nieznamy szczegółów planu referenta wyszkoleniowego PZPN, lecz hasło przez niego rzucone nie przypada nam do gustu. Jest nieżyciowe, bowiem w naszych warunkach bez mistrzostw — niema choć szczupłych, to jednak realnych podstaw finansowych dla klubów.

Naszem zdaniem zło główne leży gdzieindziej. Stworzyliśmy sobie szlachtę" piłkarską: „Ligę". Nie jest to zło samo w sobie, może nawet zło konieczne. Ale stworzyliśmy sobie bezwarunkowo szlachtę złą. Nie taka, która dążyłaby do szczytów z samozaparciem sie. nie taką „elitę", która własną pracą wychowywałaby sobie kadry przyszłych „gwiazd", nie taką która byłaby przykładem dla szeraków piłkarskich, ale taką, która dysponując wysokiemi protekcjami i wykorzystując obecne fatalne warunki gospodarcze, często wyrywa młodych ludzi z ich środowiska, otoczenia, rodziny i porzuca ich, jeżeli okażą się niepożyteczni, jeżeli zawiodą nadzieje możnych protektorów. W myśl hasła: „szlachcic na zagrodzie, równy wojewodzie", bractwo jest rozpuszczone, strzegące zazdrośnie przywilejów, bractwo, które rozgrywa swoje mistrzostwo przez niekończącą się ilość miesięcy aż do znudzenia, bractwo które „uzgadnia" sobie terminy, polując zawzięcie na niedziele po 1-szym miesiąca, kiedy to jeszcze u ludzi grosz jest (a conajmniej powinien być) w kieszeni — zapominając, że widz przyjdzie zawsze, byle za jego pieniądze pokazano mu grę, zapał i chęć do walki.

I czego jesteśmy świadkami? Rzadko tylko się zdarza, aby wszystkie zespoły ligowe równocześnie były w ogniu walk. W tym sezonie miało to miejsce dotąd w całości 6 (wyraźnie: sześć) razy. Poza tem mamy najczęściej dwie, trzy a na dobrą sprawę cztery rozgrywki w jednym dniu. I tak wloką się te mistrzostwa ligowe bez ładu i składu od wczesnego marca do późnego listopada; od czasu do czasu najwyższa magistratura (PZPN), która też „nie ma czasu", aby w czas ustalić terminy spotkań międzypaństwowych, narobi jeszcze bigosu w tym tak „rozlazłym" terminarzu i bałagan jest całkowity.

Czy to nazwać prężnością i dyscypliną mającą cechować sportowców, czy to stwarza warunki do ekscytowania sportowców i widzów, czy taki „terminarz" może rozpalać stopniowo i doprowadzić do wrzenia zainteresowanie rozgrywkami o mistrzostwo? Czy raczej nie jest to najlepszy sposób na uśpienie zainteresowania piłkarstwem?

EDMUND SZYC.

Dokończenie jutro).

Brawo P. Z. L. A.!

Zarząd P. Z. L. A. wszczął dochodzenie w sprawie niestawienia się całego szeregu zawodników na zawody międzynarodowe 28 i 29 ub. m. przy udziale lekkoatletów amerykańskich.

W wyniku pierwszych dochodzeń postanowiono:

a) zażądać od okręgów wyjaśnień jak spełniły prośbę PZLA odnośnie zaproszenia zawodników,

b) zażądać od klubów wyjaśnień dlaczego, mimo zawiadomienia, nie przybyli na zawody ich zawodnicy, a szczególnie grupy olimpijskie, c) zawiesić aż do wyjaśnienia sprawy ich nieobecności następujących zawodników: Haspela, Twardowskiego, Kluka, Hofmana, Szczerbickiego, Duplickiego, Gieruttę, Brachockiego, Sikorskiego, Kozłowskiego oraz członków grupy olimpijskiej: Heljasza i Biniakowskiego,

d) uznać zawodników Morończyka i Trojanowskiego II za usprawiedliwionych,

c) prosić kluby o ściślejsze sformułowanie usprawiedliwienia zawodników: Radwańskiego, Tęsiorowskiego, Turczyka i Więckowskiego,

f) polecić zarządowi okręgu poznańskiego przeprowadzenie dochodzenia w sprawie niezgodnego z przepisami amatorskiemi pisma zarządu „Warty" do PZLA,

g) przesłać do komisji dyscyplinarnej PZLA sprawę niezgodnej z przepisami amatorskiemi korespondencji białostockiego OZLA w sprawie zawodów międzynarodowych,

h) w sprawie wypadków związanych z trudnościami odnośnie startu Kucharskiego na tych zawodach, postanowiono zawodnika tego nie zawieszać, lecz przesłać sprawę do zbadania komisji dyscyplinarnej PZLA dla stwierdzenia czy Kucharski działał samodzielnie, czy też pod wpływem władz swego klubu. Zalecono jednocześnie zbadać sprawę pogłosek o rzekomej chorobie Kucharskiego, i zawiesić kierownictwo sekcji lekkoatletycznej Jagiellonji za stawianie niezgodnych ze statutem amatora żądań finansowych.

Białostocki OZLA zażądał od organizatorów warszawskich za start Kucharskiego 50 proc. od wpływów brutto.

P. Heljasz, mimo uprawnienia do korzystania z 50 procentowego przejazdu kolejowego, domagał się zwrotu kosztów za pełen bilet oraz diety za cztery dni, mimo, że zawody trwały dwa dni. PZLA przyznał mu przejazd drugą klasą za zniżką w. f.

P. Tilgner uzależnił swój start na zawodach Warszawa — Poznań od zwrotu podróży z Warszawy mimo, że podróż do Warszawy i z powrotem opłacił P. Z. L. A. Jak wiadomo p. Tilgner w Poznaniu mimo swej obecności nie startował. Czekamy na wyjaśnienie sprawy przez POZLA.

Pływanie

Na pływalni miejskiego komitetu w. f. w Poznaniu odbędą się w niedzielę, 8 bm. o godz. 11 międzyokręgowe zawody pływackie Warszawa — Kraków — Śląsk — Pomorze — Poznań, organizowane przez „W. K. S." Poznań. Będą to pierwsze w Poznaniu zawody pływackie, zakrojone na większą skalę z udziałem wszystkich mistrzyń i mistrzów Polski w pływaniu i skokach. (kom.)

Kolarstwo

Bieg dookoła Rumunji. Naskutek nieporozumień organizacyjnych, wynikłych pomiędzy drużyną jugosłowiańską a organizatorami wyścigu kolarskiego dookoła Rumunji — drużyna jugosłowiańska wycofała się z imprezy.

W poniedziałek, w VII etapie biegu na odcinku Cluj—Toplita, dystans 163 km. zwyciężył indywidualnie Rumun Mormocea w czasie 7 g. 7:17 sek. Na drugiem miejscu sklasyfikował się Piotrowski w identycznym czasie ze zwycięzcą. Daniel zajął czwarte miejsce — 7 g. 20:10 sek., a Lipiński — szóste miejsce 7 g. 27:45 sek.

W klasyfikacji ogólnej po 7 etapach prowadzi, po wycofaniu się zawodników jugosłowiańskich Rumun Mormocea 40 g. 04:55 sek., przed Danielem 40 g. 31:46 sek.

W klasyfikacji drużynowej prowadzi Rumunja przed Polską i Turcją.

Do końca wyścigu pozostały jeszcze 4 etapy. Dotychczas zawodnicy polscy przebyli łączny dystans 1045 km.

Ostatnia droga królowej Astrid

Naród belgijski pożegnał swą monarchinię, zmarłą w kwiecie wieku. Nieprzeliczone rzesze ludności wzięły udział w żałobnych obrzędach. Na fotografji widzimy z prawej króla Leopolda z ręką na temblaku, za trumną z lewej pochód żałobny na ulicach Brukseli.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Wrzesień
5
CZWARTEK

Kalendarz rzym.-kat.
Czwartek: Wawrzyńca m.
Piątek: Zacharjusza pr
Kalendarz słowiański
Czwartek: Wodzisława.
Piątek: Drogowida.
Słońca: wschód 5,08. zachód 18,33.
Długość dnia 13 g 25 min
Księżyca: wschód 13,36; zachód 20,52.
Faza: 7 dzień po nowiu.

Przepowiednia pogody na czwartek: Zmienne zachmurzenie ze skłonnościami do miejscowych burz.

KOMUNIKATY ROŻNE

—* **Przetarg ofertowy.** Zarząd Miejski w Ponaniu zamierza wydać w drodze przetargu publicznego wykonanie robót około urządzenia instalacji do i odpływowej w I bloku domów mieszkalnych na Zawadach w Poznaniu. Oferty należy składać do godziny 12 dnia 10 bm. w pokoju 18 w Wydz. Budownictwa. Tamże w pok. nr. 16 wydaje się wzory ofert za opłatą.

—* **Druga Sodalicja Pań Miejskich w Poznaniu.** Zebranie w czwartek, dnia 5 bm. o godz. 4,30 po poł. na sali sodalicyjnej Św. Marcin 69. Msza św. tego dnia rano o godz. 9 w kościele O. O. Jezuitów. Spowiedź tamże w środę po poł. od godz. 4—6.

—* **Sodalicja Panien Urzędniczek.** Ostatnie zebranie instrukcyjne dla pp. kandydatek w środę, dnia 4 bm. o godz. 19,30 w Marianum, ul. Szewska 18.

—* **Nabożeństwo w kościele Najśw. Serca Jezusowego u PP. Karmelitanek Bosych, Poznań.** W czwartek 5 bm od godziny 4 po poł. słuchanie spowiedzi św. Dnia 6 bm. w I. piątek miesiąca — całodzienne wystawienie Najśw. Sakramentu Msze św. o godz.: 6,15, 8 i o 9.

Po południu o godz. 5 kazanie, nabożeństwo i repozycja Najśw. Sakramentu

—* **Pielgrzymka do Dąbrówki Kościelnej** Odpust Matki Boskiej Dąbrowieckiej w roku bieżącym przypada w sam dzień Matki Boskiej Narodzenia na niedzielę, 8 września. — Wstępne nieszpory w sobotę o godz. 6. Przed nieszporami procesja eucharystyczna, kazanie po nieszporach. W niedzielę msze św. o godz. 5, 6, 7 i 8. Wotywa pod Dębem o godz. 9. Suma z procesją i kazaniem o godz. 10,30. Po kazaniu nieszpory i pożegnanie pielgrzymek. — Ze względu na przypadające w tym dniu wybory do Sejmu nabożeństwo przełożone jest więc o 1 i pół godz. wcześniej, niż w inne lata, żeby pielgrzymki zdążyć mogły przed godz. 9 do domów swoich.

Wszystkie pielgrzymki uprasza się, żeby odpowiednio rychlej zorganizowały przybycie swoje do Dąbrówki Kościelnej.

O zniżki kolejowe zechcą kierownicy pielgrzymek zwrócić się przynajmniej na tydzień przed wyjazdem do swoich stacyj kolejowych. Zniżki, zależnie od udziału zgłoszonych pielgrzymek, uzyskać można od 30—70 proc.

Ks. Pyszkowski.

—* **Powstańcy w hołdzie Matce Boskiej** W niedzielę, dnia 8 września 1935 r., Centralny Komitet Organizacyjny b. dowódców Straży Ludowych, członków Rad Ludowych, Rad Żołnierskich i Tajnych Organizacyj z Powstania Wielkopolskiego 1918/19 roku, złoży Matce Boskiej w Dąbrówce Kościelnej, w najstarszem miejscu pielgrzymkowem w Polsce ryngraf, jako wotum dziękczynne za odzyskaną wolną Polskę z prośbą o błogosławieństwo dla pracy Komitetu, którego celem jest zgromadzenie materjału do historji z Powstania Wielkopolskiego. W tym celu wyjeżdża do Dąbrówki Kościelnej delegacja, w skład której wchodzą pp: prezes p. Marcin Trafankowski, wiceprezes Dr. Rydlewski, sekretarz p. Siwa i skarbnik p. Stürmer.

—* **Baczność sachiści po prawym brzegu Warty.** Zwolenników gry szachowej prosimy o przybycie na zebranie konstytucyjne klubu szachistów, które odbędzie się w czwartek, dnia 5 bm. o godz. 20 w lokalu p. Bienert, ul. Chwaliszewo 1.

KRONIKA MIEJSCOWA

KOMUNIKAT ORBISU. Do Paryża — do Paryża od 10 września do 2 października. Wycieczka obejmująca paszport, wizy, bilety kolejowe, hotel i śniadania **za cenę zł 480,—.** Zapisy **w Orbisie,** Poznań, plac Wolności 9, telefon 52-18.

ng 14 028

—* **Co z nich wyrośnie?** Nie po raz pierwszy notujemy przykry fakt, świadczący o wysoce nieodpowiedniem zachowaniu się młodzieży wobec chorych umysłowo. Jaskrawym tego przykładem jest obrazek z ostatnich dni. Przez Plac Zielony przechodził jakiś starszy, chory umysłowo, który podniósłszy z ziemi kawałek deski maszerował z nią niczem żołnierz z karabinem. To tak rozśmieszyło wałęsające się za nieszczęśliwym dzieci, że zaczęły się naigrywać z niego. Choć widzieli to starsi nie reagowali, nieejden nawet pozwolił sobie na śmiech. I czyż dzieciaki, którym nikt nie wytłumaczył ich nierozsoądnego postępowania, nie zareagował na tę ohydę zrozumieją swój niewłaściwy postępek? Może z czasem tak albo i nie. A przecież winno być naszym moralnym obowiązkiem wzięcie w obronę nieszczęśliwego, skarcenie naigrawających się, bo cóż z nich wyrośnie, jeśli wychowywać ich będzieu lica? (sk)

—* **Dezynfekcja książek szkolnych.** Ciekawą i bardzo pożądaną inowację wprowadziła księgarnia Wł. Wilaka (ul. Podgórna 10) instalując u siebie aparat do odkażania używanych książek szkolnych. Odkażanie odbywa się w ten sposób, że książki zamyka się w specjalnem pomieszczeniu, w którem znajduje się lampa wraz z umieszczonym na niej zbiornikiem z chemikaljami. Pod wpływem silnego nagrzania chemikalij wytwarza się z nich gaz, dezynfekujący zupełnie pewnie w ciągu kilku godzin około 300 książek. Dzięki temu aparatowi uczeń dostaje do ręki książkę wolną od wszelkich chorobotwórczych bakteryj, jakie mogłyby się ewentualnie znaleźć. Niewątpliwie inowacja ta zostanie przyjęta zarówno przez uczniów jak i rodziców z uznaniem. (sk)

—* **Z targu.** Dnia 4. b. m. na placu Sapieżyńskim płacono:

Za nabiał: 1 kg masła wiejskiego 3,00—3,20 zł; 1 kg. masła mleczarskiego 3,20—3,60 zł; 1 kg twarogu 60—70 groszy; za litr śmietany 1,40—1,60 zł; litr mleka pełnego 22—25 gr; 1 mdl. jaj 1,00—1,10 zł.

Za mięso: 1 kg słoniny świeżej 2,20—2,40 zł; słoniny wędzonej 2,40—2,80 zł; wieprzowiny 1,40—2,00 zł; wołowiny 1,40 do 2,00 zł; cielęciny 1,20—1,80 zł; koziny 1,00—1,20 zł; skopowiny 1,60—2,00 zł; smalcu 2,80—3,20 zł.

Za drób: kura 1,60—3,00 zł; kaczka 2,00—3,50 zł; gęś 3,50—6,00 zł; para gołębi 0,90—1,00 zł; indyk 4,00—7,50 zł; para kurcząt 1,40—3,20 zł; para kuropatew 1,20 do 1,60 zł.

Za ryby: 1 kg. szczupaka 2,60—2,80 zł; 1 kg okonia 1,60—2,40 zł; 1 kg lina 2,40—2,60 zł; karpia 2,40—2,60 zł; suma 2,60—3,00 zł; leszcza 1,40—2,00 zł; 1 kg. białych ryb 1,00—1,80 zł; 1 kg sandacza 3,00—3,20 zł; 1 kg karasia 1,20—2,00 zł; 1 kg węgorza 2,40—2,80 zł. Za ryby śnięte płacono 40—60 gr mniej.

Za jarzyny: 1 kg ziemniaków 8—10 gr.; pietruszki 10 groszy; pęczek cebuli 5—10 gr; pęczek rzodkiewek 10—15 gr; 1 kg szpinaku 40—50 gr; seleru 10—20 groszy; 1 pęczek buraków 15 groszy; 1 kilogram rabarberu 10 — 15 groszy; główka sałaty 5—10 gr; mdl. ogórków 40 do 50 gr; pęczek kalarepy 10 gr; marchwi 8—10 gr; kalafior 10—60 gr; 1 kg pomidorów 20—30 gr; fasoli 50—60 gr; główka kapusty białej 10—20 gr; włoskiej 15—30 gr; modrej 20—40 gr.

Za owoce: 1 kg owoców suszonych 1,20—2,00 zł; 1 kg. jabłek 40—60 groszy; 1 kg gruszek 30—60 groszy; śliwek 40—80 gr; borówek 40—50 gr; 1 kg. winogron 0,80 do 2,00 zł. (hu.)

KRONIKA WYPADKÓW

—* **Zderzenie z wózkiem dziecięcym.** Na ul. Mostowej mieszkająca na W. Garbarach 43 Antonina Przybylak najechała wózkiem ręcznym naładowanym jarzynami na wózek dziecięcy p. Agnieszki Piskorskiej (Mostowa 31). Dziecko doznało wstrząsu i wypadek ten odchoruje zapewne przez dłuższy czas. Wózek dziecięcy uległ uszkodzeniu. (kl)

—* **Śmierć w wagonie sypialnym.** Ubiegłej nocy w pociągu nr. 512 kursującym na linji Paryż—Zbąszyń—Warszawa—Stołpce w wagonie sypialnym zmarł na chorobę serca 36-letni obywatel francuski Georges Mayod z Francji. Zgon nastąpił pomiędzy stacjami Zbąszyniem i Opalenicą. Jak wynika z paszportu, śp. Mayod jechał do Rosji sowieckiej. Zwłoki przewieziono do kostnicy kolejowej w Poznaniu. (kl)

—* **Klucze i rower w komisarjacie.** W komisarjacie VII przy ul. Staszica 14 przechowuje się 2 paczki tekturowe, zawierające 20 kompletów kluczy i zamków. Ponadto jest tam rower męski z nr. fabr. 1 347 270. Właścicieli tych przedmiotów, pochodzących prawdopodobnie z kradzieży poszukuje policja. (kl)

KRONIKA SĄDOWA

—* **Oskarżony o rozbój.** Przed sądem okręgowym w Poznaniu stanął 33-letni malarz Walenty Kapitańczyk, zam. w Głównej przy ul. Średniej 8, oskarżony o rozbój. — Dnia 14 czerwca 1935 r. Kapitańczyk na szosie pod Swarzędzem spotkał jadącego rowerem swego kolegę z czasów pobytu na emigracji we Francji, Władysława Hyżaka. Wrócili do Poznania i wstąpili do jednej z restauracyj. Hyżak przyznał się swemu koledze, że zaoszczędziwszy trochę pieniędzy we Francji, powrócił do kraju i zamierza tu osiedlić się na stałe. W czasie libacji Kapitańczyk stwierdził, że Hyżak posiada około 450 zł. Zaproponował mu więc przechadzkę po mieście. Rower zaś, który Hyżak posiadał, ulokował u swojej siostry. O zmroku Hyżak, chcąc jechać do domu, zażądał kategorycznie zwrotu roweru, Kapitańczyk rower ten przyprowadził. W gumowej oponie tylnego koła tkwiła szpileczka, która czyniła rower niezdatnym do użytku. Hyżak, zdjąwszy więc marynarkę przy dworcu na Tamie Garbarskiej, przystąpił do jego reparacji. W tym czasie Kapitańczyk, skradłszy swemu przyjacielowi portfel z marynarki, począł uciekać i w czasie pościgu odgrażał się Hyżakowi trzymanym w ręku rewolwerem. Hyżak jednak ujął zbiega. W czasie szamotania się padły z rewolweru trzy strzały. Zajście zlikwidowała policja. Na rozprawie oskarżony do winy się nie przyznał, wyjaśniając jedynie, że zabrał Hyżakowi rewolwer, gdyż obawiał się, że wstawiony Hyżak może z niego zrobić użytek. Hyżak natomiast na rozprawie wyjaśnił, że rewolwer był własnością Kapitańczyka. Na pytanie zaś przewodniczącego, czy pije, oświadczył, że wódki nie pije, bo gdyby pił, toby z Francji wrócił „goły". Po naradzie sąd postanowił sprawę odroczyć, celem przesłuchania świadka Webera, który na rozprawę nie stanął. (k.)

Ksiądz wygrał pół miljona złotych

Ks. dziekan Pacewicz z Bydgoszczy zamierza za wygraną pobudować gimnazjum

Bydgoszcz (T. wł.) W pierwszem ciągnieniu pożyczki inwestycyjnej główna wygrana w wysokości pół miljona złotych padła w Bydgoszczy. Posiadaczem szczęśliwego numeru 9 serji 17769 jest ks. dziekan Wacław Pacewicz, jeden z głównych udziałowców założonego przed kilku laty przez Towarzystwo Nauczycieli Szkół Wyższych gimnazjum żeńskiego.

Ks. dziekan Pacewicz zamierza podobno wygraną zużytkować na budowę nowego obszernego gmachu dla gimnazjum, które dotychczas mieścić się musi w dwóch wynajętych budynkach prywatnych.

6 bm. zjeżdża do Poznania pociąg-wystawa

W Poznaniu pociąg zatrzyma się przez cztery dni

Jak już donosiliśmy, 6 b. m. przyjeżdża do Poznania pociąg-wystawa, składający się z 30 wagonów. Przedstawi on wytwórczość krajową. Pociąg-wystawa ustawiony zostanie na terenach powystawowych. Będzie go można zwiedzać w dniach 6, 7, 8 i 9 września b. r.

Z Poznania wystawa uda się do Grodziska (11 b. m.), Wolsztyna (12), Zbąszynia (13), Leszna (14 i 15) i innych miejscowości.

METROPOLIS

Od jutra czwartku, 5 września b. r.
Fenomenalna komedja wiedeńska
NIE CHCĘ WIEDZIEĆ KIM JESTEŚ...
z LIANĄ HAID - GUSTAW'em FRÖHLICH'em SZÖKE SZAKALL'em
KASKADY ŚMIECHU i WESOŁOŚCI
Seanse 5,15, 7,15, 9.15
ng 14 242

Kronika towarzyska

Restauracja w Hotelu Polonia, Grunwaldzka 18, poleca **bezpłatnie** salę nowo odrestaurowaną i pokoje klubowe na wszelkie uroczystości. Kuchnia wyborowa. Ceny niskie. Wieczorem dancing.
dg 3 124

Z WIELKOPOLSKI

—* **Bydgoszcz.** W ub. niedzielę odbył się w Bydgoszczy t. zw. „Dzień Druchen". We wszystkich Kat. Stowarzyszeniach Młodzieży żeńskiej odbyły się uroczyste zebrania, połączone z widowiskami, przygotowanemi przez młodzież. Przed południem każde ze stowarzyszeń brało udział w nabożeństwach, podczas których członkinie K. S. M. Ż. przystąpiły wspólnie do komunji św.

— Kierownictwo państwowego gimnazjum humanistycznego w Bydgoszczy objął po ś. p. dyrektorze Józefie Mazurkiewiczu dotychczasowy dyrektor seminarjum nauczycielskiego w Rawiczu, p. Wesołowski.

— Zapisy do pierwszego w Polsce liceum rolniczego w Bydgoszczy przyjmuje sekretarjat liceum przy pl. Bernardyńskim. Początek roku szkolnego 15 września. Kurs nauki trzyletni. Do pierwszej klasy przyjmowani są kandydaci ze świadectwami ukończenia 6 klas gimnazjum lub innych szkół średnich ogólnokształcących. Opłata roczna 220 zł. Uczelnia posiada własną bursę dla swoich wychowanków.

— Nadzwyczajne walne zebranie Sokoła I odbywa się dziś o godzinie 8 wieczorem w Resursie Kupieckiej. Na porządku obrad sprawa funduszu budowy sokolni.

— Z Bydgoszczy aż na Wileńszczyznę przeniesiony został tutejszy sędzia grodzki, p. Rzepecki.

—* **Gniezno.** Wydział Młodych Stronnictwa Narodowego, sekcja żeńska, urządza od środy, 4. bm. wieczorne kursy robót ręcznych i pogadanki w świetlicy własnej przy ul. Warszawskiej 38.

— Ognisko harcerskie na dziedzińcu miejskiej Szkoły Handlowej urządza w czwartek, 5. bm. o godz. 19.30 VII drużyna harcerska im. Bolesława Chrobrego.

— W Imielniku, pow. gnieźnieński, 27-letnia cyganka Aniela Sekulska, bez stałego miejsca zamieszkania, skradła z mieszkania rolnika Józefa Dworskiego różne rzeczy, wartości 50 złotych. Złodziejkę ujęto w lasach czerniejewskich.

—* **Kcynia.** 25-lecie pracy zawodowej obchodził w tych dniach właściciel domu towarowego w Kcyni p. Dyk. Jubilat należy do wybitnych kupców miasta naszego i znany jest z swej działalności społecznej i narodowej.

—* **Kościan.** Pielgrzymka piesza parafji kościańskiej do Górki Duchownej wyrusza 7. bm. o godz. 7.30 rano po rannej mszy św. z kościoła farnego. Powrót pielgrzymki 8. bm. około godz. 8 wieczorem. Dla uroczystego przyjęcia pielgrzymki oraz uświetnienia procesji od figury Serca Jezusowego do kościoła farnego proszone są bractwa i cechy o wysłanie delegacyj ze świecami.

— Na miejsce wiecznego spoczynku odprowadzono zwłoki przedwcześnie zgasłego i ogólnie szanowanego nauczyciela Woj. Zakładu dla Głuchoniemych śp. Antoniego Skawińskiego z Kościana. Kondukt żałobny w asyście licznego duchowieństwa prowadził ks. radca Sulek z Poznania, który po odprawionych modłach nad grobem pożegnał we wzruszających słowach zmarłego który był cichym pracownikiem i wzorowym wychowawcą.

— Odpust ku czci Matki Boskiej Pocieszenia odbył się w Oborzyskach Starych przy licznym udziale pielgrzymów. Na odpust przybyła duża ilość pielgrzymek z bliższej jak i dalszej okolicy.

— Na ostatniem posiedzeniu Rady miejskiej po przyjęciu protokółów z ostatnich dwóch posiedzeń, powołano jako organ opinjodawczy do istniejącej już komisji budowlanej podkomisję do spraw estetycznego wyglądu miasta, w skład której weszli: ks. prob. Bednarkiewicz, p. dr. Bielawski, p. prof. Dąbrowski, p. apt. Libelt i p. Maksymiljan Tomaszewski. Po przyjęciu do wiadomości protokółów z przeprowadzonej miesięcznej rewizji Głównej Kasy Miejskiej za miesiąc maj i czerwiec radny p. Makowski zareferował sprawozdanie rachunkowe z wykonania budżetów administracji ogólnej, gazowni, rzeźni i wodociągów miejskich za rok obrachunkowy 1934/35. Administracja ogólna wykazuje deficytu w wysokości 16 908,69 zł; natomiast gazownia wykazuje zysk bilansowy w wysokości 27 173,93 zł, oraz rzeźnia w wysokości 14 466,66 zł i wodociągi miejskie 9 582,86 zł. Po przyjęciu sprawozdania rachunkowego z wykonania budżetów w myśl propozycji komisji rewizyjnej uchwalono sprzedać parcelę budowlaną pod budowę p. Janowi Włodarczakowi.

—* **Ostrów.** Komendantem P. K. U. w Ostrowie został p. mjr. Bronisław Łoziński z 60 p. p.

— P. dr. Dubiski, dyr. szpitala pow. powrócił z urlopu letniego.

— Jarmark na bydło i konie odbędzie się w Ostrowie 5 września.

— Skradziono na szkodę p. Gajowej rower damski, pozostawiony bez nadzoru przed składem przy ul. Kaliskiej.

— Narodowa Organizacja Kobiet odbędzie w czwartek, 5. bm. o godz. 20 zwykłe zebranie. Wszystkie członkinie proszone są o bezwarunkowe przybycie.

— W konwikcie arcybiskupim jest jeszcze 20 miejsc wolnych dla zamiejscowych uczni. Zgłoszenia przyjmuje ks. prof. Lech Ziemski w konwikcie.

— Wystawę regjonalną otwarto w niedzielę w Topoli Wielkiej. Zgromadzono bardzo interesujący pokaz. Inicjatorzy pragną owe dawne pamiątki oddać do muzeum, by przechowane zostały dla potomności.

— Mistrzem ostrowskiego koła Związku Podoficerów Rezerwy Ziem zach. został w niedzielnem strzelaniu p. Stefan Lisek, I. podmistrzem p. Józef Zawadzki, a II. p. Stanisław Kaźmierczak. Pierwszą premję uzyskał p. Kaźmierczak, drugą p. Fischer, trzecią p. Spychałowicz. Tegoroczne strzelanie otworzył prezes związku p. Tomczyński z Poznania.

—* **Oborniki.** Strzelanie żniwne o godność króla zakończono 1. bm. Królem żniwnym został Kazimierz Seyna, I rycerzem Alojzy Melerski, II Leon Korzeniowski.

— Przetarg przymusowy gospodarstwa rolnego, własność Wincentego Cegielskiego, położonego w Ludomach, odbędzie się 14. bm. w sądzie grodzkim w Obornikach. Cena wywoławcza 11 986,49 zł.

— Tyfus brzuszny i plamisty pojawił się w powiecie. Zarządzono środki ostrożności.

— Zabawę latową urządziło Tow. Gimn. „Sokół" 1. bm. W godzinach popołudniowych przeszedł ulicami miasta pochód czerwonych koszul, który następnie skierował się do strzelnicy, gdzie odbyły się popisy gimnastyczne.

Śmiałe włamanie przy ul. 27 Grudnia

Ubiegłej nocy nieznani sprawcy okradli skład Bracia Miethe przy ul. Br. Pierackiego nr. 8 i drogerję M. Cegielskiego przy ul. 27 Grudnia 12

Dziś rano o godz. 8, gdy p. Mieczysław Cegielski otworzył swoją drogerję przy ul. 27 Grudnia nr. 12, zauważył w składzie nieład i doszedł do wniosku, że w nocy grasowali u niego złodzieje. W piwnicy zobaczył otwór, wybity w ścianie, a w drogerji stwierdził brak licznych kartonów z perfumami, pudrami, przyborami do manicure, galanterją i t. d. Również stwierdził brak 100 złotych w bilonie, przechowywanych w szufladzie, wiadomej tylko jemu i personelowi. Pieniądze były ukryte pod towarami drogeryjnemi.

P. Cegielski zawiadomił niezwłocznie policję, która wydelegowała zaraz swoich przedstawicieli na miejsce włamania. Niebawem okazało się, że ci sami włamywacze splondrowali sąsiadujący przez piwnicę magazyn firmy Bracia Miethe, własność p. Mieczysława Kaczmarka.

Do magazynów drogerji p. Cegielskiego i p. Kaczmarka włamywacze dostali się przez komórkę w piwnicy domu przy ul. Gwarnej nr. 8. W komórce tej, zamkniętej na kłódkę, wyjęli drzwi z zawiasów, poczem wykonali dwa otwory w murze, z których lewy poprowadził ich do składu firmy Bracia Miethe, a prawy do drogerji p. Cegielskiego. Miejsce, w którem dokonano wyłomu w murze, wskazuje na to, że złoczyńcy doskonale orjentowali się w planie sytuacyjnym piwnic domów przy ul. Gwarnej nr. 8 i ul. 27 Grudnia 12.

W komórce, gdzie włamywacze wybili w murze otwory, znaleziono większość towarów, zabranych ze składów pp. Cegielskiego i Kaczmarka. Leżały tam dwie 15-kilowe paczki z czekoladą, t. zw. kuwerturą, oraz kartony z francuskiemi perfumami, pudrami i przyrządami do manicure. Poza tem znaleziono tam dwa eleganckie męskie miękkie kapelusze z literami M. K. i H. M. Zrazu przypuszczano, że są to nakrycia głowy złoczyńców, którzy, najwidoczniej spłoszeni, opuścili piwnicę, pozostawiając większość łupu. Później stwierdzono, że kapelusze te są własnością pp. Kaczmarków, ojca Mieczysława i syna Henryka, i zostały zabrane z szafy w składzie firmy Bracia Miethe i pozostawione przez włamywaczy w celu zmylenia śladów.

W rezultacie złodzieje zabrali ze składu firmy Bracia Miethe czekolady w tabliczkach najlepszych fabryk na 150 złotych oraz z kasy 11 złotych gotówki. Większej sumy pieniędzy, która znajdowała się w szufladzie, tuż obok kasy, na szczęście nie zauważyli. Z drogerji p. Cegielskiego złodzieje wynieśli towaru — perfum, pudrów i t. d. — na około 500 złotych, oraz zabrali wspomniane już 100 zł w bilonie.

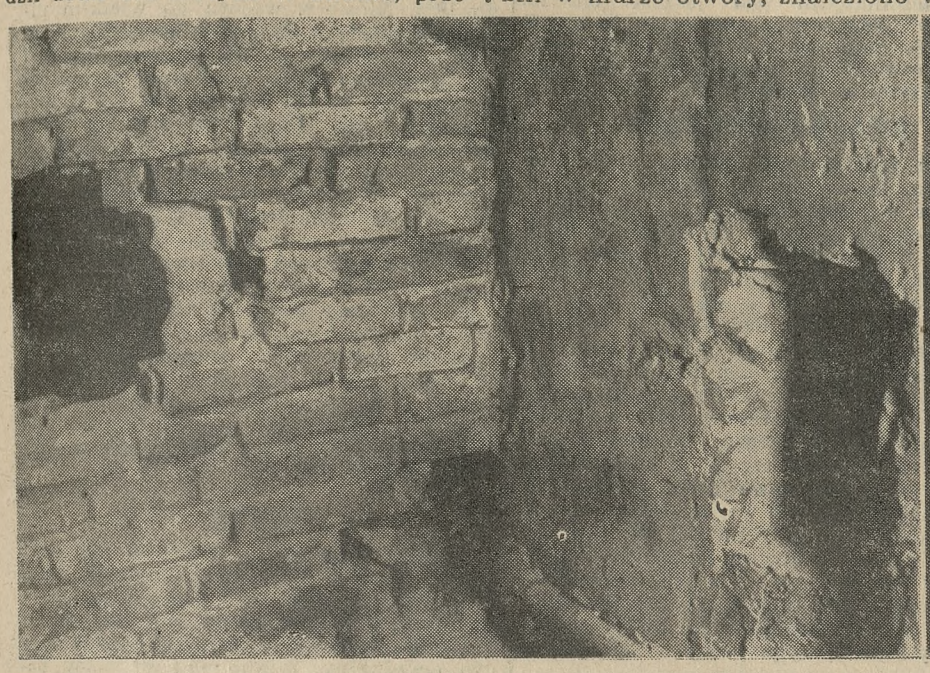

Wyłomy w murze, przez które włamywacze dostali się z lewej strony do składu firmy Bracia Miethe, a z prawej — do drogerji p. Cegielskiego.

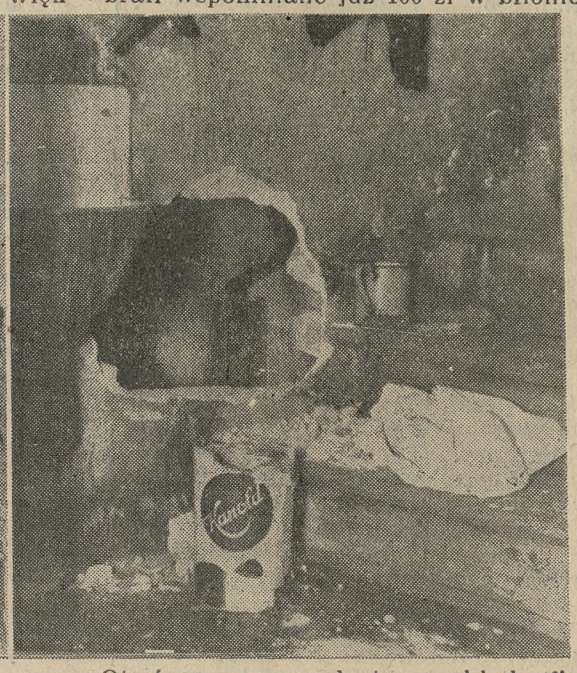

Otwór w murze od strony składu firmy Bracia Miethe. W blaszance po cukierkach, widocznej na zdjęciu, włamywacze umyli sobie ręce.

Zaznaczyć należy, że składy i piwnice w domu przy ul. Gwarnej nr. 8 strzeżone są w nocy stale przez stróżów firmy „Potow". Stróż dokonuje tam obchodu co godzinę — zazwyczaj kilka minut po pełnej godzinie — i zawsze nastawia zegar kontrolny. Włamywacze otworzyli kluczem bramę domu przy ul. Gwarnej nr 8 i tamtędy zbiegli z częścią przygotowanego łupu. Policja poddała przesłucha iu stróża domu przy ul. Gwarnej nr. 8, Michalaka, oraz strażnika firmy „Potow", Maksymiljana Wawrzyniewicza.

Przypuszcza się, że włamywaczy było conajmniej dwóch.

—* **Pakość.** W dniu Święta Druchen miejscowego K. S. M. Ż. przystąpiły członkinie do Stołu Pańskiego. Po południu odbyła się akademja, poczem 28 druchen złożyło przyrzeczenia. Uroczystościowe przemówienie wygłosił ks. asystent Klitsche. Na zakończenie odbyła się wspólna kawa.

— Niepoznany rowerzysta przejechał chłopca przy ul. Inowrocławskiej 5-letniego Kotyńskiego. Chłopiec doznał lekkich obrażeń ręki i głowy.

— Tragiczny wypadek wydarzył się na jeziorze janikowskiem pod Pakością. W ub. sobotę przybyła z Inowrocławia do Janikowa młoda kobieta w wieku lat 27, nauczycielka ze Śląska. Po trzykrotnem przepłynięciu jeziora w Kołudzie Małej udała się w zaciszne miejsce za olszynkami i tam rzuciła się w najgłębsze nurty jeziora, gdzie też utonęła. Dopiero w ub. poniedziałek woda wyrzuciła zwłoki na brzeg. Z pozostawionych dokumentów stwierdzono, iż była to nauczycielka, niejaka K. ze Śląska.

—* **Pniewy.** Epidemja drobiu szerzy się w tut. okolicy. Najwięcej ginie kur i kaczek, mniej natomiast gęsi. Kilku rolnikom zmarnował się doszczętnie wszystek drób.

— Kradzieży narzędzi, służących do wydobywania torfu, dokonano na szkodę 3 robotników, zatrudnionych przy wyrobie torfu u p. Jańchely w Psarcach.

— Za kradzież rowera skazał sąd grodzki w Pniewach Józefa Heroda z Zamosza na 2 miesiące aresztu, z zawieszeniem na 3 lata. Za handel częściami rowerowemi, pochodzącemi z kradzieży skazany został 5-ciokrotnie karany Józef Sołtysiak z Zamorza, na 7 miesięcy więzienia. Podejrzany o kradzież roweru Florjan Kędzierski z Chełminka został aresztowany w sali rozpraw i odprowadzony do celi więziennej. 16-letniego Franciszka Maćkowiaka z Pniew za kradzieże skazał sąd na umieszczenie w zakładzie poprawczym, z zawieszeniem wykonania kary. Towarzysz M. Józef Lisek skazany został na 2 tygodnie bezwzględnego aresztu. Za kradzież 20 mendli żyta na szkodę hr. Łeckiego z Posadowa skazany został Andrzej Weber z Pakosławia na 2 tygodnie aresztu.

— Przymusowa licytacja „Pniewskiego Młyna Parowego" wyznaczoną została na dzień 6 listopada br. godz. 10, pokój 3, w sądzie grodzkim w Pniewach.

— Wskutek braku pracy i nieopłacania czynszu dzierżawnego wyeksmitowanych zostało 28 rodzin robotniczych. Część z nich niemogąc znaleźć mieszkań, znajduje się dotychczas „na ulicy".

— Ks. prefekt Piętka ze zakładu ss. Urszulanek w Lubocześnicy, powołany został na podobne stanowisko do Poznania.

—* **Rogoźno.** Wyścigi kajakowe i konkurs pływania urządził Rogoziński Klub Kajakowców w dniu 1. bm. Wieczorem odbyła się zabawa.

—* **Swarzędz.** Uroczystość 10-lecia istnienia obchodziło Kat. Stow. Mł. męskiej w Iwnie. Na akademji jubileuszowej po śpiewach i deklamacjach piękne przemówienie wygłosił p. hr. Mielżyński.

— Nieszczęśliwemu wypadkowi uległ lokator posesji przy ul. Dworcowej 15, p. Weber, który, wracając wieczorem do domu, przez pomyłkę otworzył drzwi do pokoju, w którym murarze naprawiali sklep. Weber wpadł do sklepu, odnosząc cięższe obrażenia cielesne.

— Prace nad budową wystawowej hali targów meblarskich postępują stale naprzód. Jesienne Targi Meblarskie w Swarzędzu odbędą się w październiku b. r.

— Na ostatniem zebraniu Kat. Stow. Mł. męskiej ks. asystent Rode wygłosił interesujący referat p. t. „Chrystus a młodzież". Poza tem uchwalono w dniu 15. bm. urządzić zawody.

—* **Szubin.** W środę, dnia 11. bm. odbędzie się w Szubinie jarmark ogólny. Spęd bydła i zwierząt racicowych za zezwoleniem władz przełożonych dozwolony.

—* **Szamocin.** Miejscowe koło śpiewu im. Ign. Paderewskiego na zjeździe okr. w Łeknie w kat. III zdobyło I miejsce na chór mieszany. Chórem dyrygował p. Ant. Gruntkowski. Jesienny występ przygotowuje towarzystwo na niedzielę, 13 października br.

— Na odpust do Margonina wyruszyła w ub. niedzielę po nabożeństwie pielgrzymka z ks. prob. Filipowskim na czele. Po powrocie o godz. 20 odbyło się krótkie nabożeństwo dziękczynne.

— Rrok szkolny rozpoczął się 3. bm. nabożeństwem o godz. 8 rano, które odprawił ks. prob. Filipowski. W nabożeństwie wzięły udział dzieci wraz z nauczycielstwem.

—* **Sapowice.** Napadu dokonało trzech nieznanych opryszków na drodze Słupia — Piekary na Fr. Gałąskiego, zabierając mu z kieszeni 40 zł w gotówce. Śledztwo w toku.

—* **Ujście.** Pożar wybuchł w lasach państwowych i gospodarczych w miejscowości Ujście-Holendry koło Piły (Niemcy). W akcji ratunkowej brało udział wojsko oraz zaalarmowane grupy robotnicze. Z powodu suszy ogień rozszerzył się z błyskawiczną szybkością i strawił 200 mórg lasu.

—* **Wieleń.** Koncert latowy, połączony z występami śpiewaczemi pod batutą dyrygenta p. Dolnego, urządziło tut. koło śpiewu w dniu 1. bm. Koncert, jak i występy chóralne udały się znakomicie. Udział publiczności wielki.

— Z dniem 1. bm. opuścił tut. parafję ks. wikarjusz Szczeblowski, który został przeniesiony do Środy. Miejsce ks. Szczeblowskiego objął ks. wikarjusz Jan Kujawa z Pniew.

— Do tut. bóżnicy włamali się młodociani złoczyńcy i zabrali dużo wartościowych przedmiotów, które zamierzali spieniężyć. Przy sprzedaży skradzionych przedmiotów policja aresztowała dwóch opryszków. Reszta zdołała zbiec do Niemiec, gdzie ich dotychczas nie przychwycono.

— Naiwność ludzka nie ma granic. Do wioski Rosko przybyła cyganka, aby powróżyć. Zaszła do mieszkania gospodarza Ch., a zastawszy w domu matkę z chorym synem, postanowiła go wyleczyć. Naiwna matka, wierząc słowom cyganki, wydała jej wszystkie pieniądze, jakie posiadała, a było ich około 200 zł. Cyganka pieniądze zabrała i ulotniła się w niewiadomym kierunku. Wszczęty za cyganką pościg nie pozostał bez rezultatów, gdyż cygankę aresztowano. Sąd grodzki w Wieleniu skazał ją na miesiąc więzienia.

—* **Wągrowiec.** W ub. sobotę rozpoczął się w Wągrowcu „Tydzień Strażacki" capstrzykiem przez ulice miasta. W niedzielę po uroczystem nabożeństwie odbyła się defilada z całym taborem i sprzętem na Rynku, a po południu zabawa w ogrodzie Modrzejewa.

— W tych dniach wybuchł pożar w zabudowaniach rolnika Karola Lorenza w Morakowie, pow. wągrowieckim. Spłonęły szopa, chlew i stodoła z całem tegorocznem żniwem i maszynami. Poszkodowany był ubezpieczony, ogień powstał przez zapalenie się wału przy maneżu.

— W niedzielę, 1 września obchodziło K. S. M. męskie w Wągrowcu 25-lecie istnienia. Po nabożeństwie w kościele farnym i defiladzie na Rynku przed władzami organizacyjnemi odbyła się uroczysta akademja w auli gimnazjalnej. Na program złożyły się przemówienia okolicznościowe, występy chóru i solistów. Po południu odbyły się zawody sportowe oraz koncert, a wieczorem zabawa taneczna.

— W Łeknie, pow. wągrowieckim, odbył się w ub. niedzielę zjazd kół śpiewaczych z udziałem 8 kół. Przed południem odbyło się nabożeństwo oraz zebranie zjazdowe, po południu konkursowe zawody śpiewacze. Wieczorem odbyła się zabawa.

—* **Witkowo.** Cztery ctr. masła skradli nieznani sprawcy z mleczarni p. Olejniczaka w Skorzęcinie. Przypuszczać należy, że kradzieży dokonała ta sama szajka złodziejska, która przed kilku dniami dokonała kradzieży w mleczarni witkowskiej.

— Motocykl stanął w płomieniach w czasie, kiedy adw. dr. Zgaiński z Gniezna wraz z żoną i dzieckiem wracał motocyklem u wylotu ul. Warszawskiej w Witkowie. Z pomocą pospieszyli dr. Zgaińskiemu elektrotechnik Ed. Strużyna i techn. dentystyczny p. Fl. Ciesielski z Witkowa, którzy piaskiem pożar motocyklu zlokalizowali.

—* **Zbąszyń.** Za opór władzy skazał Sąd Okręgowy z Poznania na sesji wyjazdowej w Zbąszyniu Peszkego ze Zbąszynia na 2 tygodnie aresztu.

— Za kradzież bębenków (sieci rybackich) na szkodę rybaka Sperlinga ze Strzyżewa skazał Sąd Grodzki w Zbąszyniu Kosterę Jana i Rugalę Joachima ze Zbąszynia na 2 tygodnie aresztu z zawieszeniem na 2 lata. Herberta Reschkego ze Zbąszynia za ten sam czyn skazał sąd na 6 tygodni aresztu bez zawieszenia.

— Miesięczne zebranie Stow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo odbyło się w ub. poniedziałek, dnia 2. bm. w Ochronce.

— Zawody piłki nożnej, które odbyły się w ub. niedzielę na boisku w Opalenicy, pomiędzy K. S. „Promień" a K. S. „Obra" — Zbąszyń przyniosły zwycięstwo „Obrze" w stosunku 5:2.

— W zawodach sportowych biegu na przełaj o nagrodę wędrowną firmy „Żar" w Nowym Tomyślu, zorganizowanym przez Klub Sportowy „Polonia", II miejsce w biegu zdobył członek gniazda sokolego w Zbąszyniu, p. Alfons Król.

Z POMORZA

—* **Grudziądz.** W Grudziądzu odbył się dwumiesięczny kurs dla praktykantów skarbowych z wykształceniem akademickiem. Zamknięcie kursu, w którym brało udział przeszło 100 młodych urzędników skarbowych, nastąpi dnia 5. bm. w szkole morskiej w Gdyni, dokąd kursiści celem zwiedzenia portu i jego urządzeń wyjechali. Przy wydaniu dyplomów obecni będą prezesi wszystkich Izb Skarbowych w Polsce.

— Przeniesiony do Obornik został insp. szkolny p. Werner z Grudziądza; jego miejsce zajął insp. Siciński z Nowego Tomyśla. Prof. Gliszczyński z Rogoźna powołany został do tut. gimnazjum klasycznego. Prof. Witkowski z Grudziądza przeniesiony został do gimnazjum w Świeciu. Dowódca 65 p. p. ppłk. Podwysocki mianowany został komendantem miasta Wilna.

— Grudziądzka straż pożarna zdobyła na zawodach w Toruniu pierwsze miejsce wśród straży pożarnych województwa pomorskiego.

— W nocy na 1 września wybuchł w zabudowaniach rolnika Machala we Węgrowie pożar, który zniszczył doszczętnie dom mieszkalny wraz z urządzeniem. Straty pokryte zostaną przez ubezpieczenie. Ogień powstał wskutek wadliwości komina.

—* **Tczew.** W tut. parku miejskim zasnął pijany robotnik Albert Głodowski. Nieznani sprawcy odebrali mu granatowe ubranie oraz 25 zł w gotówce.

— Miejscowa straż graniczna w czasie rewizji na statku rzecznym „Goniec" znalazła u marynarza Leona Bartosiewicza i u maszynisty Ignacego Staneckiego 700 gramów gdańskiego tytoniu, który skonfiskowano.

— Ubiegłej nocy nieznani sprawcy skradli z pola kolejarza Leona Chabowskiego około 200 ctr. buraków pastewnych.

— Tegoroczny odpust Narodzenia Najśw. Marji Panny w Piasecznie pod Gniewem przypada na niedzielę 8. bm. Z Tczewa wyruszy na odpust pielgrzymka.

— Policja tutejsza przytrzymała i osadziła w więzieniu Sądu grodzkiego ściganego listem gończym przez są dgrodzki w Rypinie przestępcę Franciszka Gielbudę, zamieszkałego ostatnio w Bydgoszczy.

Ze szczytu budynku fabrycznego na bruk

Września (rw). W Orzechowie, w pow. wrzesińskim, odbyła się 1 b. m. zabawa straży pożarnej. Na zabawę przybyła również robotnica Pijacka z Czeszewa. Dziewczyna bawiła na zabawie do białego rana, tak, że zaniepokojona matka przybyła po swą córkę, ale z kijem.

Zajście to widziały koleżanki Pijackiej, które nazajutrz podczas pracy naigrawały się z niej. Dziewczyna tak się przejęła kpinami koleżanek, że postanowiła popełnić samobójstwo i w tym celu skoczyła z trzeciego piętra fabryki p. Bystrzyckiego, gdzie była zatrudniona. Spadając, trafiła na przechodzącego robotnika, którego tak silnie poturbowała, że musiano go przewieźć do szpitala.

Sama Pijacka wyszła z tej opresji cudem cało. Świadkiem tej sceny był jeden z robotników fabrycznych, który stracił przytomność i zaniemówił.

Krwawe dożynki

Odolanów (oj). W Topoli Wielkiej odbyły się tradycyjne dożynki, urządzone przez W. T. K. R. W toku zabawy jeden z zawodowych awanturników, niej. Koniarek z Gorczyc Małych i Dolata z Małej Topoli, wszczęli awanturę. Powstała krwawa bójka, przyczem kilka osób poranionych zostało niebezpiecznie nożami.

Awanturników nazajutrz aresztowano i doprowadzono na posterunek P. P. w Odolanowie.

Tragiczny zgon nauczycielki

Inowrocław (c) Bawiąca w Inowrocławiu na kuracji 22-letnia nauczycielka Eleonora Oleksinówna z Nowej wsi pod Chorzowem wybrała się do pobliskiego jeziora janikowskiego, celem zażycia kąpieli. Nie znając terenu, wpadła na głębię i, niezauważona przez nikogo, utonęła. Po dłuższych poszukiwaniach znaleziono zwłoki i przewieziono do kostnicy szpitala inowrocławskiego.

Ś. p. Oleksinówna miała w przyszłym tygodniu wyjść zamąż.

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: N. N. z prośbą o błogosławieństwo 1,— zł, razem z poprzedniop okwitowanemi 85,50 zł.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

„NAJWIĘKSZE W ŚWIECIE..."

Rzym i Ameryka — Materjał ojcem architektury — Lubili przepych i ogrom = Różne podobieństwa — Barwa na fasadzie — Celowe, ale ozdobne — Rzeźba i malarstwo przychodzą po architekturze — A najpierw jej służą — Twórczość i zapotrzebowanie.

Niedawno przeprowadziłam na tem miejscu rodzaj paraleli między rozwojem kultury artystycznej w dzisiejszej Ameryce, oraz w dawnym Rzymie, zaznaczając, że pierwszem stadjum tej kultury, w obu krajach porówni, stanowił rozwój budownictwa.

Rzym zasłynął ze swych konstrukcyj inżynierskich, ze swych obozów, mostów, akweduktów, potężnych bazylik, przeznaczonych na rozprawy handlowe i sądowe, olbrzymich łaźni, amfiteatrów, grobowców. W Italji rozrósł się także dom prywatny, powstały olbrzymie pałace i wille. Nowe wymagania społeczeństwa zmusiły architektów do rozszerzenia prostego, z Grecji zaczerpniętego planu. Także w Ameryce spotykamy pokonywanie trudności i rozwiązywanie problemów architektonicznych, będących w ścisłym związku z wymaganiami nowej epoki. Tu należy wymienić przedewszystkiem niebotykowe domy handlowe, ogromne magazyny, hotele i domy apartamentowe.

W obu krajach udoskonalenie materjałów budowlanych i metod budowlanych wycisnęło ze swej strony silne piętno na stylu indywidualnym. Rzymianie odkryli słynny trwały cement, „opus coementicum", który umożliwił im użycie łuków i sklepień, rozpinanych ze śmiałością przedtem nieznaną. Bez ich zdobyczy, dalszy rozwój architektury w Europie byłby niedopomyślenia .— Ameryce zaś zawdzięczamy: wprowadzenie konstrukcji budowlanej opartej na stalowym szkielecie, wprowadzenie betonu jako materjału budulcowego, rozwój wind pośpiesznych itp. Dzięki tym nowościom narodziła się w Ameryce nowa architektura.

Te i inne wynalazki techniczne pozwoliły obu narodom równie Rzymowi, jak Ameryce na stawianie budowli o rozmiarach, które wydają się olbrzymie w porównaniu z architekturą, która była pierwszem natchnieniem ich twórczości budowlanej. Wielkość rozmiarów zgadza się zarówno z rzymskiem jak i amerykańskiem zamiłowaniem do zewnętrznych efektów, do wspaniałości, przepychu i bogactwa.

W Rzymie konstrukcję ceglaną pokrywano kosztownemi, barwnemi marmurami. W Ameryce pokrywa się budowle żelazo-betonowe fasadami kamiennemi. Przytem obydwa narody wprowadzają bogate ornamenty ku ozdobie fasad. Nawet najbardziej samodzielne utwory architektoniczne Ameryki, niebotyki z kilku lat ostatnich, są ornamentowane i barwne, chociaż ich konstrukcja żelazo-betonowa jest podkreślona z całą uczciwością. Nowy styl amerykański, choć ozdobny, nie stoi w sprzeczności z prostotą i celowością architektoniczną budynku, jeno nadaje mu pewien weselszy wygląd. Styl ten tworzy kontrast z modernistyczną architekturą europejską, która unika wszelkiej dekoracji wogóle, i której piętno płynie wyłącznie z jej ściśle użytkowego charakteru, — z jej celowości, oraz z harmonijnych propozycyj.

*

Zazwyczaj rozwój rzeźby i malarstwa przychodzi później aniżeli rozwój architektury. To też cechy indywidualne amerykańskiej rzeźby i malarstwa nie są jeszcze tak skrystalizowane, jak w dziedzinie architektury. Lecz nawet tu możemy już dzisiaj znaleźć pewne analogje do rozwoju sztuki rzymskiej.

W Italji zakwitły przedewszystkiem te gałęzie malarstwa i rzeźby, które służyły bezpośrednio do wzbogacenia architektury, a więc rzeźba reljefowa i malarstwo dekoracyjne. Przecież indywidualność fresków pompejańskich polega właśnie na ich wartości ornamentacyjnej, podczas gdy większe kompozycje figuralne są zazwczaj kopjami oryginałów greckich. Lecz Rzymianie wypowiedzieli się indywidualnie także w zakresie malarstwa figuralnego, reljefu i rzeźby krągłej, mianowicie w portrecie naturalistycznym i w naturalistycznie pojętych scenach historycznych. Grecki idealizm pozostał niezrozumiałym dla trzeźwego i praktycznego umysłu Rzymian. Jeżeli zaś idzie o sztukę amerykańską, to wiadomo powszechnie, że malarstwo portretowe stanowi ważny jej dział, i niewątpliwie najlepsze dzieła malarskie Ameryki należą do dziedziny portretu. Lecz podkreślić należy przedewszystkiem rozwój malarstwa ściennego, jaki można śledzić w ostatnich czasach na terenie Stanów Zjednoczonych. Chociaż indywidualne cechy malarstwa ściennego w Ameryce jeszcze nie przybrały swych form ostatecznych, lecz jest do tego okazji sporo, bo zapotrzebowanie na malowidła ścienne ciągle wrasta.

Dr. Irena Piotrowska.
Nowy Jork.

ŻYCIE KULTURALNE

POLONICA WŁOSKIE

Katedra języka i literatury polskiej w uniw. rzymskim, który obecnie zajmuje prof. Maver, w jesieni tego roku otrzyma osobne pomieszczenie na ćwiczenia seminaryjne i na księgozbiór. Uniwersytet rzymski przeniesie się w październiku do „citta universitaria", obszernego kompleksu budynków na peryferji wiecznego miasta. Tam też w osobnym pawilonie znajdzie pomieszczenie wydział literacki a wraz z nim i seminarjum polonistyczne, księgozbiór seminarjum jest jeszcze bardzo skromny i spodziewać się należy że nasze instytucje naukowe i wielkie firmy wydawnicze wydatnie zasilą tę placówkę kultury polskiej we Włoszech.

KRAJOZNAWSTWO

Nowe jaskinie na Podolu. Wiadomo turystom, że wielką atrakcją Podola są ciekawie rozgałęzione groty i jaskinie w pokładach gipsowych. Zwłaszcza w bliższych Dniestru, południowych powiatach województwa Tarnopolskiego groty owe stały się szczególnie sensacyjne, gdyż n. p. w Złotym Bilczu nad Seretem znaleźli archeologowie mnóstwo kości ludzkich i zwierzęcych. Największa grota, udostępniona przed 8 laty przez Tarn polskie Towarzystwo Krajoznawcze znajdzie się koło Borszczowa w Krzywczu. Letnicy z pobliskich Zaleszczyk często ją odwiedzają. Obecnie przybyła nowa grota również w pokładach gipsowych we wsi Ukryniu, tuż koło Czortkowa. Aby turyści mieli w tej okolicy oparcie i nocleg, Podolskie Towarzystwo Turystyczno - Krajoznawcze odrestaurowało część ruin zamku w Czortkowie; w ten sposób powstał mały, 10-cio osobowy schron turystyczny. (J. Mł.)

SZKOLNICTWO

Nowe programy. W nadchodzącym roku szkolnym nowe programy będą już w szkole powszechnej w całości zrealizowane, a więc także w klasie IV i VII, w których w ub. roku szk. uczono według starego programu. W związku z tą zmianą ukazało się już kilka nowych podręczników do nauczania języka polskiego, arytmetyki, przyrody i geografji. Podręczniki do historji dla kl. VII ukażą się później, gdyż przedmiot ten wchodzi do programu drugiego półrocza. (sn)

LITERATURA

Conrad w szlafroku i pantoflach. Zaraz po zgonie Conrada, w r. 1924 wdowa po nim ogłosiła książkę „Józef Conrad", jakim go znałam". Obecnie wyszło obszerniejsze powtórzenie tych wspomnień (nie bez drobnych sprzeczności) p. t. „Józef Conrad i jego kółko" (Jessie Conrad. Joseph Conrad and His Circle. Londyn, Jarrolds, 1935).

Chronologicznie obejmuje książka cały czas znajomości państwa Conrad od r. 1893 do 1924. Niestety, wdowa po wielkim pisarzu gubi się w drobnych szczegółach, opisując drobiazgowo np. choroby dzieci i często skarżąc się na zły humor męża i jego kaprysy. To też Conrad, jakiego tu poznajemy, jest Conradem w szlafroku i pantoflach. Dla wiernej i kochającej żony pozostał on zawsze niezupełnie zrozumiałym cudzoziemcem. Zaletę książki stanowi obfitość wiadomości o stosunkach powieściopisarza ze współczesnemi sławami (choć na niektórych tego rodzaju ustępach odbijają się uprzedzenia autorki). Dla Polaka zajmujący jest opis podróży do Polski w r. 1914, kiedy Conrad jedynie dzięki pomocy ambasadora amerykańskiego w Wiedniu zdołał wyjechać z Austrji do Włoch i uniknął internowania, lub opis wizyty u Kliszewskiego, jak Conrad, byłego marynarza, który osiedlił się w Cardiff w Walji. (W. T.)

TEATR

Katylina we fraku. Teatr w Oslo wystawił jeden z pierwszych utworów Henryka Ibsena „Katilina", napisany przed 85 laty, gdy wielki dramaturg liczył 20 lat życia. Dramat wystawiono w sposób bardzo oryginalny, mianowicie rzymscy bohaterowie występują w strojach współczesnych, na tle nowoczesnej architektury, przy muzyce jazzbandowej. Ma to podkreślać niezależność od czasu poruszonych w dramacie zagadnień. (tz)

VARIA

Greta Garbo, jako Pani Walewska. Amerykańska wytwórnia filmowa Metro - Goldwyn-Mayer ma zamiar zrealizować film historyczny według powieści W. Gąsiorowskiego pt. „Pani Walewska" Rolę tytułową zagrałaby w nim Greta Garbo.

Książki nadesłane

Juljusz Balicki i Stanisław Maykowski: „Niesiemy plon". Siódmy rok nauki języka polskiego w szkołach powszechnych. Lwów, 1935. Wydawnictwo Zakładu Narodowego imienia Ossolińskich.

Stanisław Skimina: „Elementa latina". I. Podręcznik do nauki języka łacińskiego dla I klasy gimnazjalnej. Lwów, 1935. Wyd. Zakładu Narodowego im. Ossolińskich.

Z TEATRU

TEATR POLSKI. „Judasz z Kariothu". Dramat w 5 aktach Karola Huberta Rostworowskiego. Gościnny występ Ludwika Solskiego.

Trzy momenty złożyły się na szczególnie uroczysty charakter wczorajszej premjery. Każdy z nich, sam dla siebie jest uroczystem świętem artystycznem w teatrze: wystawienie „Judasza", najznakomitszego obok „Kaliguli" dramatu najświetniejszego z współczesnych polskich dramaturgów; gościnny występ Ludwika Solskiego w jednej ze swych znakomitych kreacyj, do pierwszego rzędu których należy właśnie Judasz; wreszcie otwarcie nowego sezonu i to sezonu jubileuszowego, sześćdziesiątego od założenia Teatru Polskiego w Poznaniu.

*

Najlepszym komentarzem do „Judasza" może być list K. H. Rostworowskiego, zamieszczony przed kilku miesiącami w Feljetonie Kulturalnym „Kurjera" pt. „Skąd wpadłem na Judasza z Kariothu?". Postać Judasza, który, jak wszyscy apostołowie, porzucił dom, warsztat pracy, aby pójść za Jezusem, potem zdradził Go za trzydzieści srebrników, aby srebrniki te następnie rzucić i obwiesić się na suchej gałęzi — jest zagadką nader dla dramaturga interesującą. Jakie motywy kierowały tą burzliwą, niespokojną naturą, kiedy szedł Jego śladami, co skłoniło go do zdrady i co obudziło wyrzuty sumienia, prowadzące do samobójstwa?

Rostworowski uczynił swego Judasza bardzo ludzkim. Bodźce skomplikowanego postępowania wysnuwa nie z żadnych demonicznych, lecz z przyziemnych, ludzkich pobudek.

Jego Judasz jest sklepikarzem. Poszedł za Jezusem, bo skłonił go do tego gorący entuzjazm żony, może porwały słowa o wywyższeniu maluczkich i poniżeniu wielkich, pociągnęły perspektywy dobrych zysków w bliskości tronu króla wszego świata. Jest gorącym zwolennikiem Mesjasza i zabiega usilnie, aby Jego królowanie jak najszybciej zrealizować. Ale sprawa posuwa się opornie i to przedewszystkiem dzięki Jego oporowi. Jezus nie chce uczynić cudu dla porwania za sobą tłumów, nie chce użyć środków, które ma w ręku, aby zniszczyć swych wrogów. To jest wyraźnie przegrana gra, której zysków w dalszej perspektywie Judasz nie potrafi się dopatrzeć.

Z tej gry Judasz radby się wycofać. Ale nie ma możliwości odwrotu. Porywa go strach przed potęgą tych, z którymi chciał walczyć. Strach prowadzi go do arcykapłanów, każe wydać Mistrza. Pobudki chciwości, żądza zysków już tu w grę nie wchodzą. Trzydzieści srebrników — to szczegół zupełnie drugorzędny; rozsypują mu się z rąk, ledwie ich dotknął. Zamordowanie Racheli nie może już wstrząsnąć nim w takim stopniu, aby go z drogi zdrady nawrócić. Mając do wyboru męczeństwo lub zdradę, nie ma siły wybierać. Strach za niego dokonał wyboru.

Judasz Rostworowskiego już z chwilą podniesienia kurtyny jest gotowy do zdrady. Stracił nadzieję w zdobycie dla Jezusa ziemskiego królowania. Widzi już w najbliższej przyszłości ruinę swych planów. Ostatnim porywem, gestem niejako samoobronnym, przygotowuje jeszcze ostatnią próbę. Organizuje uroczysty wjazd do Jerozolimy, agituje wśród tłumów, zabiega, stara się porwać, zachęcić do manifestacyj, aby to wystąpienie zamienić później w walkę z arcykapłanami. Gdy i to go zawiedzie, gdy ta ostatnia próba poniesie fiasco — Judasz traci wszelką nadzieję w Jego zwycięstwo. Pozostaje mu tylko jedno — ratować siebie.

Ale strach pomylił mu nawet te kalkulacje. Droga ratunku, którą wybrał, zawodzi go. Zdrada nie ratuje go przed samym sobą. Zgubił się. Strach! Ale teraz strach nie przed widomemi jakiemiś potęgami, ale przed czemś, czego nie może zrozumieć, przed Jego męką, przed Jego po męce królowaniem, w którem ukarze zdrajcę — strach nie opuszcza Judasza. Ten strach zarzuci mu powróz na szyję...

Może dawniej jakieś inne pobudki kierowały postępowaniem Judasza — może żądza władzy, żądza czynu postawiły go wśród dwunastu książąt w świcie Króla Królów. Wszystkie te pobudki zdusił strach. Już nie działają na niego apostrofy ,porównania do Judy Machabeusza. On chce żyć, chce przestać się bać! Może w rozmowie z Nim znalazłby ukojenie, ale Judasz boi się tej rozmowy.

Od podniesienia kurtyny z Judaszem na scenę wchodzi strach. I nie opuszcza go aż do końca. Judasz przeżywa wahania, zrywa się do walki z sobą, ale tej walki przeprowadzić już nie potrafi, żadnego przełamania psychicznego nie przeżyje.

*

Jeśli się mówi, taki jest Judasz Rostworowskiego, to rozumieć trzeba, że taki jest Judasz Rostworowskiego i Solskiego. Wielki aktor jest kongenjalnym współpracownikiem na scenie wielkiego dramaturga. Prawdziwie to wzniosłe przeżycie, że możemy Solskiego w tej kreacji oglądać. Przeżycie, które nie każdemu i nie prędko się zdarzy. Nie dziwić się, że w teatrze jest tłoczno i cicho, kiedy Solski na scenie gra... nie — jest Judaszem. Kiedy się boi własnego cienia, kiedy się męczy w walce z własnym strachem, kiedy w nim walczą dwie bojaźnie. Niema dość burzliwych oklasków, aby podziw publiczności wypowiedzieć, niema dość patetycznych słów, aby wrażenie wyrazić.

*

Całe przedstawienie, jak przystało na inaugurację jubileuszowego sezonu, stoi na bardzo wysokim poziomie. Rola Racheli spoczęła w rękach artystki wysokiej klasy H. Arkawin, która ją potrafi utrzymać na wyżynach dramatycznego napięcia, graniczącej, a jednak nie wpadającej w histerję, ekstazy. Najważniejsza ta, obok tytułowej, rola została przez nią postawiona na poziomie pierwszorzędnej dramatycznej sceny.

Wysokiego poziomu przedstawienia nie obniżyli też dalsi wykonawcy. Na specjalne słowa uznania zasługują: R. Zawistowski — w roli Jana, R. Wroński — kapitalny Ananel (rola ta zresztą pamięta znakomitych wykonawców, co tembardziej p. Wrońskiemu pochlebiać może), E. Szupelak-Gliński i M. Piotrowski, jako pielgrzymi, W. Hańcza — wyniosły, o potężnym (trochę sforsowanym od początku) głosie Kaiphasz, M. Bogusławski — Annasz. Apostoł Piotr — W. Konarskiego był męcząco monotonny i nazbyt patetyczny.

Mistrzowska reżyserja Solskiego najdobitniejszy ma wyraz w doskonałych scenach zbiorowych. Scena w Synchedrjonie, jakby muzycznie skomponowana, jest prawdziwym koncertem. Świetne też w niej były dekoracje, — świetne zresztą i w innych scenach — wykonane przez Z. Szpingiera.

Oby artystyczne święto, jakiem są przedstawienia „Judasza", przeciągnęło się na wiele wieczorów. To jest życzenie, złożone dla wszystkich miłośników teatru, którzy jeszcze dotąd w święcie nie wzięli udziału.

T. Kraszewski

DZIAŁ GOSPODARCZY

Spór o program drogowy

Wśród znawców zagadnienia drogowego rozgorzał ostatnio spór na temat dwuletniego programu robót drogowych, uchwalonego przez czynniki urzędowe i już zrealizowanego.

Głównym przeciwnikiem wspomnianego programu jest znany publicysta ekonomiczny, p. Józef Poniatowski, który przeciwko niemu wytacza dwa zastrzeżenia, uważając 1) za niesłuszne postawienie na pierwszem miejscu — w kolejności przeznaczania środków finansowych — ulepszania nawierzchni istniejących dróg, przed budową nowych dróg bitych na obszarach, wogóle pozbawionych dróg (kresy wschodnie), a 2) uskarżając się na niesprawiedliwe rozplanowanie robót programowych pod względem geograficznym, skupionych, jego zdaniem, na terenie niewielkiej części kraju, głównie w województwach zamożniejszych.

Zastrzeżenie drugie, jak przyznał sam p. Poniatowski, ma charakter drugorzędny, gdyż geograficzne rozplanowanie robót wynikło właśnie z tego, że pierwszeństwo w programie oddano przebudowie nawierzchni istniejących dróg — naturalnie tam, gdzie one są najbardziej obciążone ruchem, a to ma miejsce właśnie w okolicach zamożniejszych i pod względem gospodarczym aktywniejszych. (Nawiasem mówiąc, rozpatrując to zagadnienie z regjonalnego, wielkopolskiego punktu widzenia, należy opowiedzieć się za krytykowanym przez p. Poniatowskiego programem, który słusznie wychodzi na dobro naszego województwa m. in. z tej racji, że Wielkopolska na cele drogowe łoży stosunkowo znaczne sumy)..

Spór więc toczy się dokoła kwestji: z dwojga złego, które trzeba wcześniej usunąć? Niewątpliwie nieszczęściem naszych kresów wschodnich i przyczyną ich gospodarczej wegetacji jest upośledzenie tych obszarów pod względem komunikacyjnym. Niemniejszem jednak złem jest fatalny stan naszych głównych traktów, od wielu lat zbudowanych i stale grożących ruiną. A więc które z dwojga niebezpieczeństw wcześniej usunąć? Czy lepiej zacząć budować nowe drogi, czy też lepiej solidnie wyreparować główne trakty?

Przeciwnicy programu rządowego zwracają uwagę na spadek komunikacji samochodowej na szosach. Z tej okoliczności wyciągają wniosek, że przy obecnym słabym ruchu samochodowym szosy się nie niszczą, więc nie potrzebują wielkiego remontu. Na to odpowiadają — zdaniem naszem słusznie — obrońcy krytycznego programu, że 1) wprawdzie ruch samochodowy osłabł, ale wzamian wzrósł ogromnie ruch furmanek, które obecnie przewożą znaczne ilości ładunków, omijających kolej żelazną, co ogromnie niszczy szosy, 2) zaś konserwacja szos o nawierzchni tłuczniowej jest tak kosztowna, iż opłaci się ulepszenie nawierzchni przez zastąpienie tłucznia bądź kostką, bądź klinkrem, bądź innym materjałem, tworzącym trwałą nawierzchnię.

Cały ten spór jest zresztą, zdaje się, dość jałowy. Weźmy bowiem pod uwagę okoliczność, iż program dwuletni przewiduje przecież nietylko ulepszenie nawierzchni na głównych traktach, ale i budowę nowych dróg. A więc z jednej strony 1.174 km dróg państwowych ma otrzymać nawierzchnie ulepszone, a na 230 km dróg gruntowych mają być położone nawierzchnie twarde. Z drugiej jednak strony w ciągu 2 lat sieć drogowa ma ulec zwiększeniu przynajmniej o około 1 500 km nowych dróg, które mają być pobudowane na kresach wschodnich i w niektórych innych województwach, upośledzonych pod względem drogowym.

A więc tak źle sprawa budowy nowych dróg się nie przedstawia! Byleby program drogowy został należycie wykonany!

Do Poznania przyjeżdża Pociąg-Wystawa

Po odwiedzeniu szeregu miejscowości województwa pomorskiego Pociąg-Wystawa rozpoczyna objazd ziemi Poznańskiej. Wyniki dotychczasowej podróży propagandowej Pociągu-Wystawy rokują jej organizatorom jaknajlepsze nadzieje na przyszłość. Na Pomorzu wystawa cieszyła się wielkiem zainteresowaniem całego społeczeństwa, czego wyrazem była znaczna frekwencja zwiedzających (w samym Toruniu np. zwiedziło ją 9 tysięcy osób).

Pociąg-Wystawa rozpoczyna objazd województwa poznańskiego od Poznania, do którego zawita w dniu 6 września. Pociąg-Wystawa zatrzyma się w Poznaniu tylko cztery dni, stać będzie on na gościnnie użyczonym terenie Targów Poznańskich.

Należy się spodziewać, że oryginalna, prawdziwie nowoczesna wystawa wywołać zdoła ogólne zainteresowanie ludności miejscowej. W 35-ciu wagonach, specjalnie do celów wystawowych przerobionych, mieszczą się ładnie udekorowane przez zdolnych grafików i malarzy stoiska wszystkich niemal działów produkcji krajowej. Oczywiście niepodobna było pokazać wszystkiego, postarano się jednak o to, by wystawa dała zwiedzającym szkicowy choćby obraz całokształtu produkcji krajowej. Specjalną uwagę zwrócono w programie na działy nowe. Szeroko potraktowany jest w programie wystawy dział dydaktyczny, w którym przy pomocy specjalnych tablic i żywo ujętych wykresów przedstawiono wiele ciekawych zagadnień gospodarczych, podano dane cyfrowe, dotyczące zbędnego importu, stanu naszej produkcji itp.

Jeden z ciekawszych wagonów, który we wszystkich punktach postoju pociągu wywoływał ogólne zainteresowanie — to wagon poświęcony walce z przemytem. Wagon walki z przemytem zorganizowany został przy współudziale Straży Granicznej, Polskiego Monopolu Zapałczanego, przemysłu cukrowniczego. Jedną ze ścian zajmuje szafka, w której mieszczą się różnorodne artykuły, przemycane do kraju.

Obok przemysłu reprezentowane jest na wystawie również rolnictwo. Kilka wagonów zajmują przedsiębiorstwa państwowe (P. K. O., Poradnia Budowlana B. G. K., ministerstwo poczt i telegrafów itp.) W ten sposób zwiedzenie wystawy daje naprawdę pojęcie o rozwoju naszego życia gospodarczego w okresie lat ostatnich.

Pociąg-Wystawa zaopatrzony jest we wszystkie najnowsze urządzenia techniczne, a w składzie swym ma własny wagon-elektrownię, pierwszą tego typu całkowicie w kraju wyprodukowaną.

Najnowsze zdobycze produkcji, nowoczesne ramy wystawowe, wreszcie urządzenia techniczne, będące ostatnim wyrazem techniki i nauki naszych czasów — oto walory wystwy, dla których warto ją zwiedzić.

KRONIKA GOSPODARCZA

W Belgji po dewaluacji

W Brukseli odbyło się kwartalne posiedzenie belgijskiego banku emsiyjnego, na którem gubernator Banque Nationale, p. Franck, złożył sprawozdanie o tyle ciekawe, że zawiera spojrzenie wstecz na skutki wiosennej dewaluacji belga.

Franck oświadczył na wstępie, że dewaluacja nie miała podłoża monetarnego. Bank Narodowy dostarczył w ciągu kilku miesięcy pięć miljardów fr. w złocie i posiadał w chwili ukazania się ustawy dewaluacyjnej 60 proc. pokrycia złotem. Inne czynniki, na które bank nie miał wpływu, spowodowały przegłosowanie ustawy dewaluacyjnej. Pierwsza chwila zamieszania minęła i dziś znów Belgja powraca do spokoju.

„Belgja — czytamy dalej w sprawozdaniu — stała się teraz schroniskiem dla obcych walut. Złoto, które weszło do kraju, znacznie przekracza ilości, które wyszły. Ale też poczyniliśmy zarządzenia, aby pieniądz zagraniczny, schroniony chwilowo u nas, mógł równie łatwo opuścić Belgję bez naruszenia naszej własnej równowagi. Napływ szlachetnego metalu trwał aż do połowy miesiąca czerwca. Odtąd Bank odsprzedał znowu 900 miljonów dewiz. Na wniosek Banque Nationale banki prywatne postanowiły przyjąć procedurę, obowiązującą w Londynie, Paryżu, Nowym Jorku, Amsterdamie i Szwajcarji, która polega na odmówieniu udziału banków w operacjach o charakterze niewyłącznie handlowym."

Skądinąd donoszą z Brukseli, że dewaluacja pieniądza belgijskiego odbiła się pomyślnie na ruchu turystycznym. Wielkie korzyści ciągnęła stąd wystawa międzynarodowa w Brukseli, która osiągnęła napływ gości ponad spodziewaną cyfrę. W ślad za tem nastąpiła żywa poprawa w zawodzie hotelarskim i gastronomicznym, wyrażająca się również tem, że w okresie letnim zarówno w Brukseli, jak i nad wybrzeżem pomieszczenia dla gości były szczelnie zajęte.

Giełda pieniężna w sierpniu

Tendencja giełd światowych w ubiegłym miesiącu była przeważnie słaba. Po kilkudniowem ożywieniu w pierwszej połowie sierpnia nastąpiła wielka rezerwa w zawieraniu transakcyj oraz ogólna depresja — zwłaszcza na rynkach europejskich — wobec grożącej wojny włosko-abisyńskiej.

Naogół zauważono poważny spadek obrotów i osłabienie tendencji, wyjątek stanowiły jedynie akcje ciężkiego przemysłu, które w poszczególnych krajach poważnie zyskały w kursach, będąc w dalszym popycie do dnia dzisiejszego.

Pożyczki polskie w Nowym Jorku po przejściowej zwyżce uległy pod koniec miesiąca poważnej zniżce poza 7 proc. stabil., która się cieszy nadal popytem.

Na giełdach krajowych odbiła się oczywiście ogólna sytuacja zagranicznych rynków finansowych wykazując rekordowo niskie obroty, nie tangując natomiast kursów.

Nasz rynek lokalny zanotował w sierpniu najniższy dotychczas obrót, mianowicie zł 271.300 (wobec 489.000 w lipcu rb.); kursy nie wykazały większych zmian, jedynie papiery lokacyjne Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego osłabiły się nieco w ciągu miesiąca, mając jednakże na ultimo tendencję mocniejszą.

Notowania były następujące: Z pożyczek państwowych notowała 5 proc. pożyczka konwersyjna 67¾ — 66½, zaś 4 proc. premj. dolarowe 52 — 53½, dalej 4 proc. poż. inwestycyjna 105 — 105½ oraz 3 proc. poż. bud. 41 — 40. Z papierów Pozn. Ziemswa Kred. obniżyły się w kursie 4½ proc. dolarowe listy zast., notując 42 — 40 proc. oraz 4½ proc. listy zast. złote w złocie po 42.50 — 41.50. Następnie notowały 4½ proc. złotowe listy zast. 41½ — 42½ — 40¾ proc. oraz listy zast. konwert 40 — 37 — 39 proc. Z akcyj bankowych wzgl. przemysłowych notowano jedynie Bank Polski 91 — 92.50.

S. K.

PODATKI I OPŁATY

(p) **Opłaty rejestrowe.** Dowiadujemy się, że min. sprawiedliwości naskutek interwencji samorządu gospodarczego poczyniło odpowiednie kroki w celu obniżenia opłat za ogłoszenia rejestrowe, jakoteż usystematyzowania ogłoszeń rejestrowych w „Monitorze Polskim". Co się tyczy wysuwanego przez samorząd gospodarczy zupełnego zwolnienia o dopłat za ogłoszenia kupców, którzy do dnia 31 grudnia 1935 r. zgłoszą na podstawie przepisów wprowadzających kodeks handlowy, wniosek o wykreślenie ich z rejestru handlowego, min. stwierdziło, że nie uważa za możliwe przychylić się do propozycji Związku izb, skarb państwa bowiem nie może pokrywać kosztów ogłoszeń rejestrowych, które są dokonywane w interesie kupca.

Z KRAJU

(k) **Wystawa budowlano-mieszkaniowa Banku Gospod. Krajowego w Warszawie.** trwać będzie jeszcze do 15 bm. Wystawa ta obejmuje pokaz wzorowych domów mieszkalnych, pokaz wnętrz mieszkalnych, mebli itp., pokaz ogródków kwiatowych, warzywnych, przegląd materjałów budowlanych i poradnictwo budowlane i in. Wystawa jest urządzona dla szerokich sfer społeczeństwa, budujących domy na własny użytek. Dla wycieczek zbiorowych przyznane są zniżki. Informacyj w tej sprawie udziela „Orbis" i miejscowy oddział B. G. K.

(k) **Brak towarów w Gdańsku w związku z ograniczeniem importu z Polski.** „Danziger Volkstime" zamieszcza artykuł, w którym stwierdza, że wobec reglamentacji przywozu towarów z Polski, wprowadzonej przez senat gdański, gdańskie firmy kupieckie odczuwają brak towarów. Gdańskie władze nie wydają pozwoleń na przywóz: wyrobów włókienniczych i dzianych, krawatów, parasolek, gorsetów, szelek itd., dążąc do tego, aby artykuły te były dostarczane przez przemysł niemiecki. Pismo gdańskie stwierdza, że przedsiębiorstwa gdańskie mogą pokryć zaledwie 10 — 15 proc. zapotrzebowania wolnego miasta na te artykuły. Poza tem nie mogą one udzielać żadnych kredytów i sprzedają swoje wyroby po cenie prawie o 100 proc. wyższej, niż firmy polskie.

Z ZAGRANICY

(z) **Budżet francuski na r. 1936.** Odbyła się ostatnia konferencja między francuskim min. finansów, a prezesem oraz głównym sprawozdawcą komisji finansowej izby deputowanych, na temat preliminarza budżetowego na r. 1936. Min. Regnier potwierdził, że w dniu 20 bm. przedstawi komisji preliminarz budżetowy. Minister uważa, że zrównoważenie budżetu będzie ułatwione dzięki ostatnim zarządzeniom dekretowym. Wydatki będą zredukowane do 42 miljardów fr.

(z) **Bony sowieckie na rynku londyńskim.** „Financial News" donosi, że w dniu 29 sierpnia pomyślnie zakończone zostały rokowania w sprawie finansowania drogą prywatną na rynku londyńskim pakietu sowieckich 7 proc. złotych bonów z terminem 10-letnim. Rokowania toczyły się między prezesem Soviet-American Securities Corporation, a grupą bankierów londyńskich. Bony te stanowią część emisji 15 milj. rubli zł, dokonanej w Nowym Jorku w październiku 1933 r., w związku z finansowaniem drugiej piatiletki. Bony są płatne dnia 1 października 1943 r., lecz mogą być wykupywane od października 1939 r.. Sowiecko-Amerykańska Korporacja Finansowa jeszcze przed emisją nabyła bony wartości 10 milj. rubli zł, z czego przeszło 90 proc. sprzedano w Stanach Zjednoczonych.

(z) **Obroty clearingowe Wielkiej Brytanji wzrosły o 20 proc.** Sierpniowe liczby obrotów clearingowych banków prowincjonalnych wykazują — z wyjątkiem okręgu New Castle — znaczny wzrost w stosunku do r. ub., wynoszący prawie 20 proc. Zwyżka obrotów clearingowych banków prowincjonalnych W. Brytanji świadczy niewątpliwie o ożywieniu handlu wewnętrznego. Poprawa położenia gospodarczego Wielkiej Brytanji daje się również zauważyć w zwiększonym obiegu banknotów o prawie 20 miljonów funtów szterlingów w porównaniu z r. 1934. Jeśli chodzi o produkcję, to największy wzrost zaznaczył się w gałęziach, wytwarzających dobra produkcyjne. Jednakże gałęzie, wytwarzające dobra konsumcyjne, również wykazują postęp, lecz mniejszy.

Informacje eksportowe

Firmy zagraniczne (Casablanca) poszukują przedstawicieli w Polsce na materace jak również na korę dębową.

Firma szwedzka poszukuje przedstawicielstwa w Polsce na silniki ropne systemu Diesla.

Izba przemysłowo - handlowa w Poznaniu podaje do wiadomości, że dyr. ceł w Mysłowicach utworzyła przy urzędzie celnym w Katowicach muzeum towaroznawcze. W celu zapoznania tamtejszego kupiectwa oraz przekonania o rodzaju i gatunku towarów wyrabianych częściowo lub w całości w kraju, Izba prosi o przesyłanie pod adresem wyżej wspomnianego muzeum próbek i wzorów surowców, półfabrykatów i wyrobów gotowych wytwarzanych przez firmy.

Pewna firma niemiecka chce objąć przedstawicielstwo poważniejszych firm polskich.

Bliższych informacyj udziela Izba przemysłowo - handlowa w Poznaniu, pokój 9.

Krótkie informacje gospodarcze

— Dnia 1. bm. odbyło się zamknięcie wystawy przemysłowo-rzemieślniczej w Gdyni. W wystawie brało udział 224 wystawców. Zwiedziło ją około 100 tys. osób.

— Sowiety posiadają obecnie 263 tys. ferm hodowlanych gospodarstw kolektywnych; stan bydła rogatego w tych gospodarstwach wynosi 103 milj. sztuk, stan nierogacizny — 4,7 milj. sztuk, owiec — 16,7 milj. sztuk.

— W odbywających się obecnie (od 1. do 8. bm.) Targach Praskich bierze udział 2 873 firm, w tem 36 zagranicznych.

— Koszty utrzymania w Niemczech ciągle rosną. Wskaźnik tych kosztów podniósł się ostatnio do 124,5 (r. 1913/14 — 100).

— Rząd francuski przyjął zasadę odwetu w dziedzinie finansowej w stosunku do tych krajów, które nie pozwalają swym obywatelom na wywożenie dewiz zagranicę.

— Ceny cementu we Francji zostały obniżone od 8 do 12%.

— Holandja nawiązuje obecnie stosunki handlowe z krajami bałtyckiemi, a mianowicie z Finlandją, Estonją, Łotwą i Litwą.

— Otwarte w dniu 1. bm. 29-te Wiedeńskie Targi Jesienne potrwają do 8. bm. włącznie.

— W Salzburgu otwarty został dnia 1. bm. V. światowy kongres kas oszczędnościowo-budowlanych.

— W Turcji przygotowuje się drugi 5-letni plan gospodarczy, który przewiduje głównie rozbudowę wytwórczości i przeróbkę metali.

— Senat Stanów Zjedn. A. P. ratyfikował nowy układ handlowy z Rzeszą Niemiecką. Układ ten nie przewiduje klauzuli największego uprzywilejowania.

— W Stanach Zjednoczonych A. P. obniżono zaliczki, które otrzymywali farmerzy-plantatorzy bawełny, z 12 cts. za 1 lb. do 9 cts W związku z tem na rynkach angielskich (zwłaszcza w Liverpoolu) cena bawełny bardzo poważnie spadła. W Nowym Yorku przewidywany jest spadek cen bawełny o 60—70 punktów.

— Amerykański koncern sztucznego jedwabiu Tubize Chatillon Corporation tworzy wielką fabrykę sztucznego jedwabiu w Brazylji. Utworzono w tym celu nowy koncern o kapitale mieszanym p. n. Companhia Nitro Chimica Brasileira.

— W Casa Amarilla w pobliżu Buenos Aires odbyła się międzynarodowa wystawa ziemniaczana.

NOWINKI TECHNICZNE

Uskrzydlenie człowieka

Historja frankfurckiego lotu siłą mięśni ludzkich w dniu 2 sierpnia 1935 r. — Szybowiec i zabawka chłopców natchnieniem wynalazców — Jakim samolotem każdy z nas będzie latał w przyszłości?

Jak daleko wstecz sięgnąć do dziejów cywilizowanej ludzkości, ciągle powtarza się sen o uskrzydleniu człowieka. Przepiękna legenda o mitycznym Ikarze przekazała aż do naszych pokoleń pragnienie ludzkości z przed tysięcy lat, aby oderwać się od ziemi i za przykładem ptaka poszybować w przestworzach.

O skrzydłach dla ludzkości marzy największy umysł konstruktywny na przełomie średniowiecza i nowożytności Leonardo da Vinci, fenomenalny

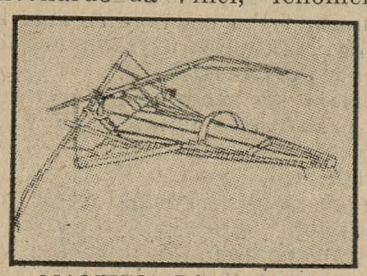

MASZYNA DO LATANIA
Leonarda da Vinci
zaprojektowana około roku 1500

malarz, architekt i inżynier-konstruktor w jednej osobie, w którego spuściźnie znalazł się również pierwszy realny projekt samolotu, poruszanego siłą mięśni ludzkich.

Ostatnie dwa pokolenia pokonały największą trudność poruszania się w powietrzu, mianowicie: kwestję wzniesienia się na aparacie cięższym od powietrza, oraz zastosowania takiej trakcji, która pozwoliłaby na uniesienie cięższej od powietrza maszyny i poruszanie się jej w przestworzu. Epoka głośnych, pionierskich wzlotów braci Wrigth'ów i Blériota oddaliła się od nas zaledwie o ćwierćwiecze. A jaki postęp! Ile przemian i udoskonaleń, jaka demokratyzacja samolotu i komunikacji lotniczej w ciągu ostatnich lat dziesięciu?

Dla przeciętnego człowieka samolot pozostał jednak maszyną o bardzo skomplikowanym mechaniźmie. Próbowano uskrzydlić człowieka przez udoskonalenie szybownictwa. Niespokojny umysł ludzki poszukiwał nadal innego, doskonalszego rozwiązania problemu uskrzydlenia człowieka.

Pragnienie to znalazło między innemi wyraz w premji 5 tysięcy marek ustanowionej przez frankfurckie towarzystwo politechniczne dla tego konstruktora i lotnika, który jako pierwszy przeleci przestrzeń 500 metrów na wytyczonej trasie, posługując się dla uruchomienia samolotu i utrzymania w powietrzu siłą w ł a s n y c h m i ę ś n i. W szczegółowych postanowieniach konkursu powiedziano jeszcze, że s t a r t samolotu może się dokonać wyłącznie przez u ż y c i e w ł a s n e j s i ł y mięśni. N a g r o m a d z e n i e energji, wytworzonej wysiłkiem mięśni jest w samolocie dozwolone, z tem jedynie zastrzeżeniem, że magazyn, w którym się dokona skumulowania siły do startu i lotu m u s i się znajdować w s a m o l o c i e i podczas startu i podczas lotu.

Jak przed kilku dniami doniosła prasa całej kuli ziemskiej w dniu 29 sierpnia niemiecki pilot Dünnbeil zademonstrował na lotnisku Rebstock koło Frankfurtu nad Menem lot, dokonany wyłącznie wysiłkiem własnych mięśni.

Po pierwszym starcie samolot przeleciał 195 metrów na wysokości jednego metra; lot powtórzono nieco później. Maszyna na tej samej wysokości przbyła już 235 metrów. Prób dokonano w wielkiej tajemnicy, lecz w obecności przedstawicieli politechniki frankfurckiej oraz niemieckich władz lotniczych. Jakkolwiek lotnik nie uczynił zadość wymogom konkursu, uważa się wyniki za nadzwyczaj pomyślne i posuwające sprawę „uskrzydlenia człowieka" silnie naprzód.

Konstruktorami bezmotorowego samolotu są młodzi inżynierowie Villinger i Haessler, pracownicy z niemieckich fabryk samolotów Junkersa w Dessau. Pierwszy liczy 27 lat, a drugi dopiero 25 lat. Obliczenia, próby i konstrukcje samolotu pochłonęły rok czasu. Za punkt wyjścia do konstrukcji wybrano model szybowca. Samolot użyty do eksperymentalnego lotu mierzy 5,5 mtr. długości. Rozpiętość skrzydeł 13,5 metrów.

Znany jest wśród zabawek dla chłopców miniaturowy samolocik z maleńkiem śmigłem. W miarę nakręcania śmigła naciąga się wewnątrz zabawki tasiemka gumowa. Po odpowiedniem ustawieniu zabaweczki samolot pod wpływem energji nagromadzonej przez nawinięcie i naciągnięcie tasiemki gumowej wzlatuje, a niekiedy wykonuje nawet piękne ewolucje ku zrozumiałej radości dzieci.

Młodzi konstruktorzy niemieccy nie musieliby być dziećmi naszego wieku, by nie znać tej zabawki. Wykorzystali jej mechanizm na większą i udoskonaloną skalę dla swego aparatu. Tasiemkę gumową zastąpiła solidna linka gumowa. Naciąga się ją do granic wytrzymałości przy pomocy pedałów. Pracę tę wykonuje się przed startem. Nagromadzona energja wystarcza do dokonania zrywu samolotu z ziemi przy starcie i uruchomienia śmigła.

Metrowej długości śmigło obraca się następnie pod impulsem siły mięśni lotnika, działajających na mechanizm zupełnie podobny do mechanizmu roweru. Pilot posługuje się nogami, naciskając na pedały, uruchomiające system przekładni. Zależnie od wysiłku mięśni śmigło uzyskuje podobno szybkość 500 do 600 obrotów na minutę. Z tą szybkością udało się samolot uruchomić i wydobyć zeń wyżej podane wyniki.

Bardzo zmyślnie rozwiązano skomplikowany mechanizm sterów. Przez odpowiednią synchronizację udało się cały mechanizm sterowy uprościć do tego stopnia, że wystarczą ręce do jego obsłużenia

Tak skonstruowany aparat, który w dniu 29 ubiegłego miesiąca zademonstrowano koło Frankfurtu, waży 100 funtów. Natomiast bez aparatu kumulującego energję przy pomocy linki gumowej tylko 70 funtów.

Koła lotnicze oceniają nowe próby „uskrzydlenia człowieka" bardzo poważnie. Eksperyment lotu bezsilnikowego, bez holowania, jak to ma miejsce przy lotnictwie szybowcowem, na przestrzeni 235 metrów w 20 sekundach skierowuje zagadnienie na zupełnie nowe i przytem w wielkiej mierze realne tory. Fantazja Juljusza Verne'go, legenda Ikarowa o „uskrzydlonym człowieku", przybierają ciało na oczach naszej epoki, która dożyła ucieleśnienia tylu dawnych marzeń i snów najśmielszej fantazji ludzkiej.

(tp)

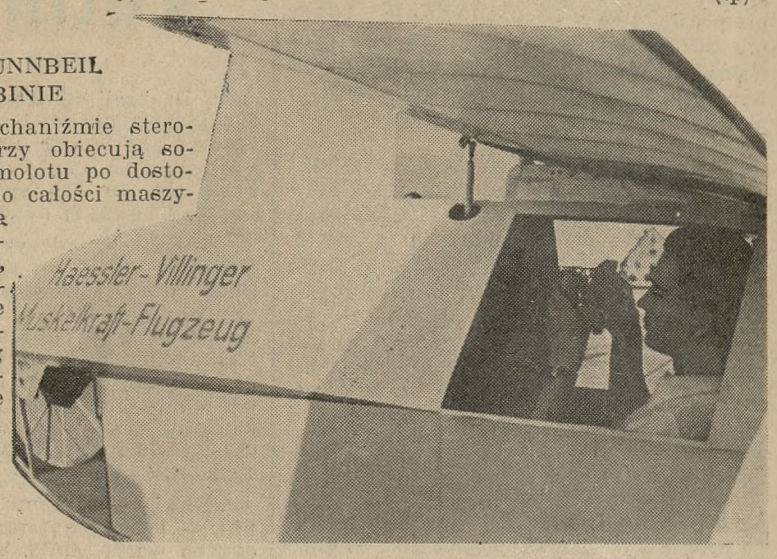

PILOT DUNNBEIL W KABINIE

z rękoma na mechaniźmie sterowym. Konstruktorzy obiecują sobie ulepszenie samolotu po dostosowaniu śmigła do całości maszyny i zbudowania specjalnego siedzenia z oparciem, które pozwoli lotnikowi na jeszcze wydajniejsze zużycie siły mieśni nóg poruszających pedały, a następnie śmigło.

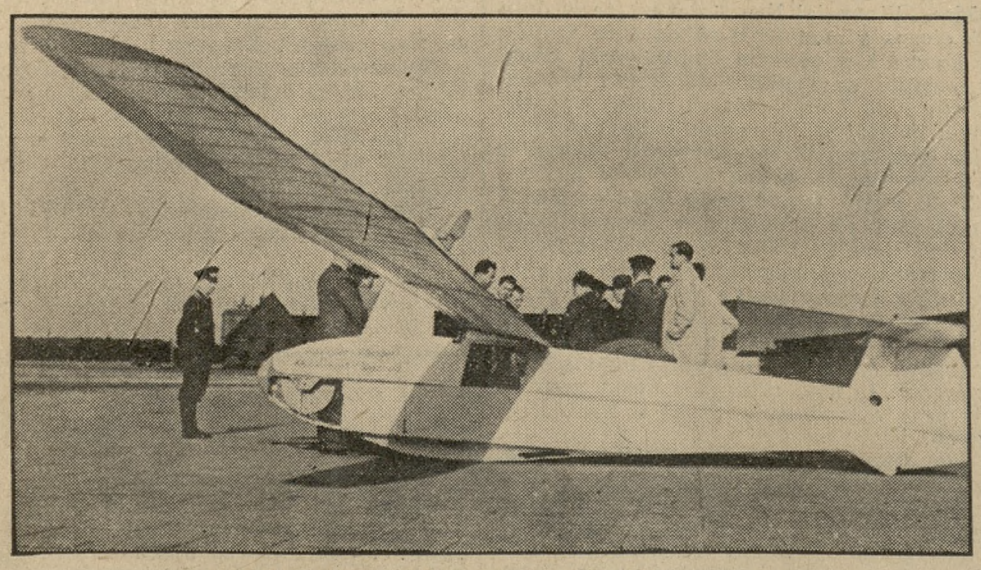

SAMOLOT PORUSZANY SIŁĄ MIĘŚNI LUDZKICH
na którym Dünnbeil dokonał wzlotu. Na nadbudówce (nad skrzydłem) widoczne śmigło. W odsłoniętym kadłubie widoczny przyrząd do gromadzenia energji niezbędnej do startu

Komunikat „Paramountu"

Niniejszem mamy zaszczyt zakomunikować Szanownej Publiczności miasta Poznania i całej Wielkopolski, że 3 nasze najwspanialsze przeboje tegorocznego sezonu, a mianowicie:

„BENGALI"

największy film światowej kinematografji z Gary Cooperem i Franchotem Tone

„KAPRYS HISZPAŃSKI"

najnowszy film Marleny Dietrich realizacji Józefa Sternberga

„WYPRAWY KRZYŻOWE"

gigantyczny film dziejowy realizacji Cecila B. de Mille'a

oddaliśmy do wyłącznego wyświetlania kinoteatrowi **„SŁOŃCE"** w Poznaniu.

Paramount Films Corporation w Polsce.

ng 14280

Popularność cyrku w Rosji

Według urzędowej statystyki rosyjskiej cyrki w Rosji są daleko więcej popularne niż w innych krajach. Obecnie na terytorjum związku sowieckiego czynnych jest niemniej jak 125 cyrków, z których połowa pozostaje pod nadzorem państwa, które corocznie nabywa wielką ilość niedźwiedzi, lwów i innych okazów zwierzęcych. W ostatnich czasach liczba cyrków doznała nawet jeszcze powiększenia.

Przedstawienia odbywają się przedewszystkiem także na wsiach, gdzie cieszą się ogromnem powodzeniem. Angażuje się wyłącznie artystów, rozporządzających pierwszorzędnym i obszernym programem i którzy w międzynarodowym świecie cyrkowym uchodzą za znakomitości. Szczególną atrakcję tworzą jeźdźcy kaukascy, których karkołomna sztuka cieszy się ogromnem powodzeniem. Najbardziej popularnym artystą cyrkowym jest były profesor, nazwiskiem Kadir Gulja, który z wielbłądami wykonuje najbardziej brawurowe sztuki.

W i P

Bezpłatne telegramy do Prezydenta Państwa

W niektórych mniejszych państwach Ameryki Południowej zaprowadza się obecnie nowość, cieszącą się wielkiem powodzeniem u publiczności. Prezydent Ekwadoru, chcąc wejść w bezpośredni i bezstronny kontakt z przedstawicielami wszystkich warstw społecznych, zarządził że każdemu obywatelowi przysługuje prawo wysłania bezpłatnego telegramu do prezydenta, z opinją o sprawach politycznych, społecznych i gospodarczych.

Ponieważ w pierwszych dniach po tem rozporządzeniu liczba bezpłatnych telegramów była tak olbrzymia, że groziła normalnej komunikacji telegraficznej, przeto ograniczono prawo to do obywateli zasiedziałych w danej miejscowości od pewnego czasu i płacących podatki pewnej wysokości, a liczbę słów telegramów do 20.

Rząd Ekwadoru ogłasza, że na tej drodze uzyskał już dużo cennych wskazówek, a dowodem powodzenia tego środka informowania prezydenta jest fakt, że i rząd w Meksyku nosi się z zamiarem wydania analogicznego zarządzenia.

W i P

Twierdza, wystawiona na sprzedaż

Dla Amerykanów nadarza się znowu raz sposobność nabycia osobliwości europejskiej. W Londynie bowiem wystawia się na sprzedaż fort, a ponieważ cena za tę twierdzę wynosi 35 000 funtów, przypuszczać należy, że osobliwość ta przejdzie w ręce jakiego bogacza amerykańskiego. Fort, o który w danym wypadku idzie, jest starą twierdzą nad rzeką Tamizą, otoczoną forsami i nasypami i jest własnością korony brytyjskiej. Tilbury Fort — tak brzmi nazwa tej twierdzy, posiada liczne i piękne zabytki architektoniczne, m. in. wspaniały portal i starożytny kominek marmurowy, którego wartość znawcy oceniają bardzo wysoko. Obecnie całą załogę fortu tworzy jeden jedyny człowiek, długoletni kasztelan mister Edward Fowler. Według jego zapewnień w t. zw. komnacie śmierci fortu pojawia się od czasu do czasu ciało astralne królowej Elżbiety. Okoliczność ta, otaczająca twierdzę pewną romantyką, podniesie oczywiście jej wartość w oczach przyszłego nabywcy, a nawet, być może, zadecyduje o kupnie.

W i P.

TEATRY

Dziś drugi występ gościnny Solskiego w Teatrze Polskim

Dziś drugi występ gościnny mistrza scen polskich Ludwika Solskiego w sztuce Rostworowskiego „Judasz z Kariothu" w roli tytułowej. Wczoraj na otwarciu sezonu teatr był wyprzedany do ostatnich miejsc, a entuzjazm na widowni był niebywały. Mistrza Solskiego przyjmowano owacyjnie, a sztuka wywarła głębokie wrażenie. Mistrz Solski grał w Polsce pierwszy „Judasza" i dotąd niema sobie równego. Starzy i młodzi powinni śpieszyć, aby zobaczyć to potężne dzieło, po mistrzowski podane przez Solskiego.

Teatr Letni w Zoologu

Dziś i dni następne przepiękna rewja pt. „Żegnajcie nam!" Rewją tą żegna się zespół Teatru Letniego z publicznością, która go przez cały czas darzyła szczerą sympatją. Program rewji złożony jest z najpiękniejszych piosenek, najweselszych skeczów i najlepszych numerów baletowych wszystkich dotychczasowych programów, to też na widowni panuje nastrój miły, wesoły i beztroskiej zabawy. — Początek przedstawienia o godz. 8. Przedsprzedaż biletów w firmie Szrejbrowski, ul. Pierackiego.

Prześladowania Kościoła Katolickiego w Sowietach nie ustają

Od osoby, przebywającej na terenie Rosji Sowieckiej, Katolicka Ag. Prasowa otrzymała ostatnio następujące informacje o dalszych prześladowaniach religijnych w tym kraju:

Położenie Kościoła Katolickiego na terenie Sowietów budzi coraz większy niepokój wśród katolików całego świata. Prowadzona przez wojujący komunizm akcja wysiedlania lub więzienia kapłanów i zamykania kościołów nietylko nie słabnie, lecz wprost przeciwnie, w ciągu ostatnich miesięcy przybiera rozmiary zastraszające.

Wysiedlenie wielce zasłużonego Ojca Amoudru, dominikanina, duszpasterza w Leningradzie, w głębokim żalu pogrążyło serca jego parafjan oraz napełniło je niepokojem o los świątyń katolickich w tem mieście, w których obronie wydalony pasterz walczył z nieustającą energją.

Prześladowanie Kościoła na terenie Ukrainy jest bodaj jeszcze bardziej gwałtowne. Władze tamtejsze wyznaczają ogromne podatki na świątynie, gdy zaś ściągnięcie tych wielkich sum okaże się niemożliwe, zamykają kościoły i zamieniają je na składy zbożowe lub kina. Pod tym pretekstem zamknięte zostały kościoły w Połonnem, Berszadzie i Obodówce, ostatnio zaś władze sowieckie zapowiedziały zabranie kościołów w Żytomierzu i Winnicy.

Przedmiotem szczególnie zajadłych prześladowań są kapłani katoliccy. Po aresztowaniu szeregu księży, wśród których wymienić należy ks. Szenfelda w Kijowie, administratora kościoła katolickiego na Ukrainie, ks. Juchniewicza, oraz ostatniego unitę, ks. Szczepaniuka, sytuacja Kościoła na Ukrainie przedstawia się tragicznie, bowiem pousuwani zostali niemal wszyscy kapłani, mogący administrować sprawami kościelnemi, a władze bolszewickie przystępują do masowego zamykania pozostałych świątyń.

Na terenie Białorusi stosowane są podobne metody. Ze 120 kościołów pozostaje jeszcze czynnych niespełna 30, a wskutek systematycznej akcji władz dalszy byt tych nielicznych świątyń jest zagrożony. Z większych ośrodków zanotować należy zamknięcie kościołów w Słucku, Żłobinie, Rohaczewie i Łohojsku. W wyniku aresztowań i wysiedlania, na terenie Białorusi znajduje się obecnie już tylko 12 księży, a wśród nich siedmiu starców, nie mogących już niemal spełniać obowiązków kapłańskich.

Na terenie całego Związku Sowieckiego dokonywane są liczne aresztowania i wysiedlania członków kościelnych rad administracyjnych oraz stosowane są wszelkie szykany w stosunku do osób, biorących udział w chórach kościelnych i należących do bractw, oraz w stosunku do osób, uczęszczających do kościoła. (KAP).

„Cudowny Rubin" i „Chata za Wsią"

W czwartek, 5 września w Teatrze Narodowym dla naszych czytelników

Wczorajsza zapowiedź o przedstawieniach, zakupionych dla naszych czytelników w Teatrze Narodowym, wzbudziła olbrzymie zainteresowanie. Kasa sprzedająca bilety w naszej administracji jest stale w oblężeniu. Nic zresztą dziwnego, bo bilety są niezwykle tanie i ustalone są w cenie jednolitej od 1—10 rzędu po 50 groszy, a pozostałe rzędy po 25 groszy.

Który z naszych milusińskich nie marzy o tem, aby zobaczyć na własne oczy cuda, które zapowiada nam afisz **„Cudownego rubina"**. Bajeczka jest naprawdę piękna, urozmaicona tańcami przy świetnie zgranej orkiestrze. Powyższe przedstawienie rozpocznie się punktualnie o godz. 16-tej.

Drugie przedstawienie p. t. **„Chata za wsią"** rozpocznie się o godz. 18-tej, ponieważ pragniemy, aby i młodzież szkół średnich mogła być na tem przedstawieniu. Któż nie zna z powieści Kraszewskiego, romantycznej historji pięknej cyganki Azy, czarnookiego Tumrego i jasnowłosej Motruny. Sztuka napisana jest nadzwyczaj scenicznie, a przepiękne śpiewy, muzyka i tańce urozmaicają bogate widowisko. W głównych rolach zobaczymy pp. Sroczyńską, Orszańską, Żuromską, Żarską, Olańską, Szczerbowskiego, Palańskiego, Koczyrkiewicza, Malinowskiego, Sójeckiego, Nowakowskiego i in. Nad orkiestrą czuwa kapelmistrz Witczyk, sztukę reżyserował Adam Bystrzyński.

Czytelnicy, w własnym interesie, aby mieć jak najlepsze miejsce, śpieszcie się z nabywaniem biletów, które sprzedaje od rana do wieczora administracja naszego pisma.

Teatr Narodowy w Poznaniu

KUPON

„CUDOWNY RUBIN" godz. 16.
„CHATA ZA WSIĄ" godz. 20.
czwartek, 5. IX.

Ciągnienie 4 proc. premj. pożyczki dol.

W dniu 2 bm. odbyło się ciągnienie 4 proc. premjowej pożyczki dolarowej serji III. Wylosowano premje następujące:

Dol. 40.000 — nr. 1101217.

Dol. 8.000 — nr. 1166269.

Po **dol. 3.000** — n. nr.: 1081898 1376389 1352134.

Po **dol. 1.000** — nr. nr.: 437552 857103 75709 1348373 1224568.

Po **dol. 500** — nr. nr.: 889106 1337466 118360 728332 706416 905688 521545 892833 445694 84323.

Po **dol. 100** — nr. nr.: 1307424 1439539 446158 251635 1161862 507456 1200347 304981 1372220 80582 1111679 417437 1050299 634416 40409 1034501 399008 652662 34808 328354 1259718 1046974 714585 864634 1037846 1375153 238189 872802 1239398 171168 295827 44379 917639 1099 399 294972 1253245 572582 1170012 330094 1175626 869791 1413248 1208569 976219 207 733 1035344 1495460 859364 735678 333 646 1223347 1042417 54647 412894 637382 1295571 1294 960 775332 312543 862773 183810 1222347 711738 1417293 694030 1326330 434495 309780 1390197 13005181 847045 1418091 997354 1249289 566131 1470695 1232653 560093 940702.

Kilka szczęśliwych ćwiartek
do 33 Loterji jeszcze do nabycia
w KOLEKTURZE
JULJANA LANGERA
Poznań, Sew. Mielżyńskiego 21 i Wielka 5
W 33 Loterji padła wygrana w I-szej klasie **10 000 zł**, w III-ciej **20 000 zł.**
ng 14 766

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

Eldorado
TUTKI DLA PANA
Solali
200 szt. — gr. 45
ng 14 716

Wojna z Abisynją

to problem Włoch i Europy, a zdobywanie szczęśliwych losów kolektury J. Radomińskiego, Aleje Marcinkowskiego 14, będzie zagadnieniem — spóźniających się Graczy, gdyż losów pozostało b. niewiele.

Ciągnienia od 6—26 bm.

ng 11 733

Trawienie regulują zioła „CHOLEKINAZA" H. Niemojewskiego
Nr. 1 - przy rozwolnieniu, Nr. 2 - przy zaparciu, Nr. 3 - przy uporczywem zaparciu
ng 13 751

NATURALNA
VICHY-CELESTINS
JEST DOSKONAŁĄ WODĄ STOŁOWĄ i KURACYJNĄ
ZE ZNAKIEM VICHY ETAT
ng 14 771

We wtorek 3 września 1935 r. zasnęła w Bogu po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św. moja najukochańsza żona, nasza najdroższa matka, siostra i ciotka, ś. p.

z Bartkowskich

Józefa Sroczyńska

przeżywszy lat 52. Pogrzeb odbędzie się w piątek 6 b. m. o godz. 16,30 z kaplicy przedpogrzebowej przy Wałach Jana III na cmentarz Farny przy ul. Bukowskiej.

Pg 5 567-56,76

W ciężkim smutku pogrążeni
mąż, synowie i rodzina.

Poznań, ul. Matejki 3.

Zakład Pogrzebowy „Ceremonjał", ul. Towarowa 25, tel. 31-80.

Zyrandole, lampy, żarówki, żelazka, grzejniki elektryczne
oraz wszelki **sprzęt elektrotechniczny.**
Kompletne radjoaparaty.
W największym wyborze — po cenach przystępnych
poleca
ng 14 704
„STRZAŁA"
ZAKŁADY ELEKTROTECHNICZNE
POZNAŃ, AL. MARCINKOWSKIEGO 20. TEL. 50-65.
Przyjmujemy asygnaty „Kredyt".

Poszukuję od dnia 15. 9. 1935, zdolnego
technika dentystycznego
znającego się nawskroś w odlewach złota. Oferty z załączeniem fotografji i odpisem świadectw, które się zwraca, z wolnem utrzymaniem i podaniem pensji. (utrzymanie w domu), należy nadesłać do **„KURJERA POZNAŃSKIEGO"** pod **zg 11735.**

KOCIOŁ PAROWY
dwupłomienicowy o powierzchni ogrzewalnej 50 — 70 m² na 8 atm. nowszy rocznik — **kupimy.** Dokładny opis i podanie warunków do Administracji niniejszego pisma pod
zg 11 734

Dom nowy
ze składem przy Marsz. Focha, 18 000, bez długu, sprzeda Ratajczak, Poznań, Jezuicka 12.
zd 39 264

ORYGINALNE PROSZKI „MIGRENO-NERVOSIN"
R.M.S.W. nr 21599
ZNAK FABR. z KOGUTKIEM
SĄ ŚRODKIEM KOJĄCYM BÓLE
ZASTOSOWANIE:
BÓLE GŁOWY
MIGRENA, NEWRALGJA
BÓLE ZĘBÓW
GRYPA, PRZEZIĘBIENIA
BÓLE: ARTRETYCZNE, STAWOWE, KOSTNE i T.P.
ŻĄDAJCIE ORYGINALNYCH PROSZKÓW ZE ZN. FABR. KOGUTEK
SPRZEDAJĄ APTEKI
ng 13 644

Dojrzałe pomidory
najprzedniejszej jakości kupuje tylko w większych partjach
dg 3934
WINCENTY PAETZ
Telefon 24-38 POZNAŃ ul. Mostowa 11
Zakłady Przemysłowe Przetworów Żywnościowych
Ocet naturalny — Musztarda — Konserwy — Soki owocowe.

Mareckiego — **mieszanki, dropsy i śmietankowe groszowe** to towar pożądany i wyróżniany przez klienta
Fabryka Cukrów St. Marecki, Poznań
ng 13 491

ORYGINALNY
RUBEROID
Najlepszy i najtańszy materjał do krycia dachów.
Od 40-stu lat we wszystkich krajach najlepiej zaprowadzony. Odporny na działania atmosferyczne — bezwonny. Przy upale nie ścieka. Rynny dachowe są zawsze czyste. Zużyć go można do każdego dachu, bez różnicy pochyłości. Dobry środek izolacyjny na ciepło i mróz. „Ruberoid" przez szereg lat nie wymaga konserwacji. — Zniżka premji asekuracyjnych, gdyż „Ruberoid" należy do gatunku twardego dachu.
ng 13 053
„IMPREGNACJA" S. z o. o. Fabryka Ruberoidu BYDGOSZCZ
Każda rolka oryginalnego Ruberoidu jest zaopatrzona wewnątrz stemplem „RUBEROID".

PEWNA EGZYSTENCJA
Strzelnica Bractwa Kurkowego z restauracją
i kompletnem urządzeniem, **2 sale, boisko, duży ogród z pawilonami, 10 torów strzeleckich, 4 pokojowe mieszkanie i budynek gospodarczy** do wydzierżawienia od 1. 10. wzgl. 15. 11. br.
Szczegółowych danych udzieli sekretarz Bractwa Fr. Biskup.
Na odpowiedź dołączyć znaczek.
Kurkowe Bractwo Strzeleckie Wolsztyn.
dg 3 932

Rada Miejskiej Komunalnej Kasy Oszczędności w Lesznie
ogłasza niniejszem **KONKURS**
na stanowisko
dyrektora zarządzającego Kasy.

Podania z szczegółowym życiorysem, odpisami świadectw szkolnych, z odbytej pracy, świadectwem moralności i obywatelstwa polskiego należy skierować do przewodniczącego Rady M. K. K. O. w Lesznie p. burm. Kowalskiego, najdalej **do dnia 18 września br.**

Od kandydatów wymaga się 10-letniej praktyki zawodowej na kierowniczych stanowiskach w myśl postanowień ogólnych dla pracowników K. K. O. zawartych w podręczniku J. S. Rozieckiego — str. 76.
dg 3 889

UBRANIE-Rybiaość-rdzawe z dwiema spodniami za cenę 58-zł.!

...WYSTAWIONE w OKNIE WYSTAWOWYM FR. RATAJCZAKA 2
WSKAZANE OBEJRZEĆ w SKŁADZIE BEZ PRZYMUSU KUPNA

E. RYCHTER

POZNAŃ-FR. RATAJCZAKA 2
WROCŁAWSKA 15 WROCŁAWSKA 14
OSTRÓW (wlkp.)

ng 3/4

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo. i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 3695, z 21 025, d 1811 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje się do godz. 11,10, w soboty i dni przedświąteczne przyjmuje się do godz. 11,00.

1. DOMY-PARCELE

Kupię
solidną kamienicę, wpłacę 60 000 wprost właściciela. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 648

Dobra lokata kapitału!
Masywna kamienica w Czempiniu piętrowa 14 ubikacyj i stajnie zaraz na sprzedaż. Klupszowa. Czempiń. zdg 39 155

Willę
amortyzacyjną dwumieszkaniową ogrodem sprzedam, wpłaty 26 000. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 080

Kamienicę
nową czynszową kupię w śródmieściu przy wpłacie 40 000 zł lub więcej. Najchętniej wprost od właściciela. Oferty Kurjer Pozn. pod zdg 39 071

Parcela
ca. 4 500 m² á 1,50 drzewami owocowemi Gołęcin — Podolany, elektryczność. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 120

Dom
czynszowy Poznań kupię, wpłaty 50 000. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 127

Najtańsze parcele budowlane przy Osiedlu Warszawskiem
bardzo korzystnie położone światło, wodociągi. Małecki, Droga Dębińska 11. Telefon 11-90.— Pg 4564-98,9

Kamienicę
centrum dochód ustawowy 15 500 sprzedam 100 000, wpłaty 70 000. Gruszczyński, Pocztowa 30. zdg 39 242

Dom
kolonjalką 6 500. Wędzikowski, Piekary 11. zdg 39 239

Kamienicę
mniejszem mieście parter, piętro 14 pokoi sprzedam, zamienię na gospodarstwo parcelę, większy skład spożywczy lub inną branżę. Przyjmę list hipoteczny na wpłatę. Cena 16 000 bez długu. Sowiński, Poznań, Garncarska 2, tel. 18-21. zdg 39 314

Dom
okolica Rataje, gotówka 16 tysięcy kupię. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 326

Sprzedam
budynek fabryczny masywny, I. piętro, 10 × 30 mtr., który da się łatwo przerobić na dom mieszkalny, parcela 1 800 kw. mtr. Łazarz, cena 28 000, wpłaty 15 000 reszta na spłaty. Zgłoszenia Rybaki 27, m. 4. zdg 39 187

Emerytowi
wynajmę tanio willkę, wygodami, ogrodem. Puszczykowo, Poznańska 68a. zdg 39 184

Kamienica
komfortem 95 000, dochód ustawowy 12 400, wpłaty 50 000, reszta amortyzacja. Ratajczak, Poznań, Jezuicka 12. zdg 39 267

Kamienicę
nowoczesną kupię, wpłacę 70 do 100 tysięcy. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 335

Willkę
trzypokojową kuchnią, ogrodem Puszczykowie za 6500 sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 328

Dom
Poznaniu, Sołacz, dwa składy, trzech lokatorów, ogród, 16 000, wpłaty 13 000. Willa nowa, dwa czteropokojowe, łazienka, własne centralne ogrzewanie 20 000, wpłaty 7 000. Osiedle Warszawskie — spiesznie sprzeda Nowak, Poznań Focha 15 „Pawilon". zdg 39 217

Administrację
przyjmę 1 lub 2 kamienic. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 354

Domek
nieukończony sprzedam za gotówkę. Müller, przy dworcu Ławica. zdg 39 461

Willę
w śródmieściu kupię za gotówkę. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 198

Nadzwyczajna okazja!
Nowa kamienica w Gdyni, centrum wolna od podatku, dochód roczny 24 000 cena 140 000, wpłata 90.000 Śpieszne oferty pod W. Gdynia, Świętojańska 76, m. 4. zdg 39 229

Dom
nowy kupię, wpłaty 15 000 zł. Oferty z szczegółowym opisem do Kurjera Poznańskiego zdg 39 475

2. PIENIĄDZ

20 000 — 25 000,—
na I. hipotekę poszukuje właściciel dwóch domów w wartości 100 000 zł. Oferty Kurjer Pozn. zdg 38 010

Kapitałem 75 000,—
przystąpię do poważnego przedsiębiorstwa solidny kupiec. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 38 042

Złote
funty angielskie sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 079

Złotych
kilkadziesiąt tysięcy posiadam przystąpię dobrego interesu. — Oferty Kurjer Poznański zdg 39 088

Wspólniczka
do interesu ewentualny ożenek. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 199

Pięć
do sześciu tysięcy poszukuje na kamienice, pierwsza hipoteka. Adres wskaże Agencja Orędownika, Gniezno 124. ng 14 778

4. OSOBISTE

Skończyły się urlopu dni, powrotu nastał czas, zdobyte zdrowie zapas sił, zachować musi każdy z nas. Jakto uczynić o tem wiedz swa rade wnet podaje

Webera podwieczorek
zjedz. On tylko sił dodaje! Cukiernia, Nowa 4. ng 14 367

Trwałą ondulację
farbowanie włosów, manicure, peruczki wykonuja fachowo Salony fryzjerskie N. Muszyńskiego. 27 Grudnia 4. 3 Maja 3. Prosze zważać na firme. ng 13 169

Krem „Orlidal"
jest najidealniejszym środkiem kosmetycznym przeciw

piegom
plamom,

pryszczom
słoik 2.50 i 1,30, sprzedaja wszystkie drogerje. Firma „Orlidal". Kantaka 8/9. Telefon 53-56. dg 3 843

Motocykl
przyczepką lub bez do wspólnego wyjazdu. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 129

Krwioddawcy
poszukuje Zakład SS. Elżbietanek, ul. Łąkowa 1 — 2. zdg 39 487

6. OŻENKI

Kawaler
40, przystojny blondyn z majątkiem 7000 zł, celem ożenku, poszukuje panny lub wdówki bezdzietnej do lat 35 posiadajace gospodarstwo rolne. Oferty z fotografją uprasza do Orędownika, Poznań d 38,1.

Przystojny
26 letni, bez nałogów, własny zakład fryzjerski, dobrze prosperujacy pozna miłą, sympatyczną panią. Ożenek. Szczegółowe oferty Kurjer Poznański zdg 39 097

Inteligentna
panna, lat 25, miłego usposobienia pozna kulturalnego pana. — Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 428

Ułatwiam
poznania matrymonjalne zamożnym, dyskrecja zapewniona. — Młyńska 12 — 4. zdg 39 425

Najkorzystniejsze
partje panom — panom poleca jedynie „Echo" Poznań, św. Marcin 68 Prospekty darmo. zdg 39 447

Kawaler
30, ożeni się z panią posiadającą kilka tysięcy lub interes. Wiek uroda obojętne. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 495

Solidna
ładnem mieszkaniem 2 000 zł pozna kulturalnego pana na stanowisku lub sytuowanego emeryta, lat średnich. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 232

Przystojna
inteligentna, wyprawą i cokolwiek gotówki, szuka inteligentnego męża do lat 40. na odpowiednim stanowisku. Oferty Kurjer Pozn. ng 14 776

7. SPRZEDAŻE

Restaurację
urządzeniem, bilard amerykański, fortepian, mieszkanie 5 pokoi, sprzedam. Bukowska 5. Pg 5561-56,70

Sprzedam
parcelę, wynajmę skład kolonjalny (Szeląg). Górna Wilda 43. — m. 4. dg 3929

Jadalnie, gabinety, sypialnie, bibljotekę
wspaniałą,

Pianino
krzyżowe,

Maszyny
do pisania oraz meble wszelkiego rodzaju nowe i używane tanio sprzeda Magazyn Mebli,

Podgórna 6
zdg 39 272

Pianina
i fortepiany poleca najlepsza i największa fabryka w Polsce. Dostawca Państwowych Konserwatorjów Muzycznych. — B. Sommerfeld. Poznań, ul. 27 Grudnia 15. ng 12 967

Skład
nabiału śródmieście sprzedam. — Adres Kurjer Pozn. zdg 39 341

Wóz
ogrodniczy na rysorach z buda sprzedam. Strzałowa 7 — 6. zdg 39 323

Chrysler
sport. 2 osobowy w dobrym stanie sprzedam. Marsz. Piłsudskiego 22. zdg 39 433

Maszyna
Singera. Szyperska 3 — 3. zdg 39 430

Łóżka
angielskie, inne sprzęty. Szamarzewskiego 38, I lewo. zdg 39 397

Sypialnia
dobrym stanie. Matejki 6, m. 6. Pg 5563-56,73

Centralne ogrzewanie
dziewięć pokojowe prawie nowe sprzedam. Znaczek. Zgłoszenia Surowiec, Margonin. zdg 39 479

Na cały świat
wysyłam swoje pianina fortepiany. Największa, najlepsza fabryka w Polsce B. Sommerfeld. Poznań, ul. 27 Grudnia 15. ng 13 048

Ciężarowy
Ford dwutonnowy pierwszorzędny stan korzystnie do sprzedania. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 306

Sypialnia, jadalnia
nowa tanio. Grunwaldka 80, willa. zdg 39 304

Składowe
urządzenie kolonjalki, innych branż, gablotki. Mylna 10. zdg 39 393

Skład
kolonjalny, mieszkanie, magiel, towar spowodu choroby sprzedam Adres Kurjer Pozn zdg 39 392

Sztucer
Mausera 9,3 z luneta, nie używany, precyzyjny, cena 650 zł.

Ejektorka
cal 12 niemiecka mało używana, dobra 400 zł sprzedam. Oferty Kurjer Poznański dg 3935

Meble
wprost fabryki specjalność: kuchnie poleca:

Skład fabryczny
Półwiejska 22 podwórzu. dg 3 858

Skład
kolonjalny, mieszkaniem, dobrze prosperujący sprzedam. Marszałka Focha 39, mieszkanie 17. zdg 39 472

Sprzedam
wilczycę owczarkę. Sielska 39. zdg 39 453

Podwozie
na mleczarkę ciężkie Oferty Kurjer Poznański zdg 39 030

Kufy do wody
i gnojówki z rozdzielaczem z blachy cynkowanej od 200—1 500 ltr. Markowski, Poznań, Jasna 16. Pg 5560-36,11

Torby
płócienne 1,30; — Torby skórzane 6.75 Teki płóc. od —,85 Teki skórzane 3,90 poleca
Wiktor Czysz
Szkolna 11, naprzeciw Szpitala Pg 4961-34.14

Torby szkolne
skórzane 5,45, teki 0,80 wyrób własny. St. Czarnota. Pierackiego 8. ng 14 764

16 mórg gruntu
ewent. więcej w Krzyżownikach pod Poznaniem sprzedam korzystnie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 37 386

Rzeźnictwo
skład, mieszkanie, warsztat sprzedam. Poznań, Wierzbięcice 28. zdg 38 404

Polecam
większą ilość prawdziwych grzybów suchych, ceny przystępne. Konieczny, Grodno Dominikańska 29. zdg 39 078

Salonik
jak nowy 12 cześci sprzeda 250 zł. Szyper, Matejki 67. zdg 39 065

Dywan
zagraniczny, 3×4, korzystnie. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 056

Ciężarówka
Chevrolet 1½ tonn na chodzie zarejestrowany, bez zaległości, 800 złotych. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 057

Wózek
dziecięcy na sprzedaż. Górna Wilda 40, m. 14. zdg 39 096

Młocarnia
60 × 22, lokomobila, 10 atm. nowszego typu. Haremza, Żegrze, Poznań. zdg 39 098

Jadłodajnię
w pełnym biegu bez konkurencji z mieszkaniem dwupokojowem, tanio sprzedam. Zgłoszenia św. Wojciech 27, Restauracja. zdg 39 134

Łóżka
orzechowe tanio. Szymańskiego 9, m. 11. zdg 39 106

Pracownię
masowych wyrobów papierowych dobrze zaprowadzoną, sprzedam korzystnie spowodu wyjazdu. — Fachowość niekonieczna. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 110

Odbiornik
Philipsa 3 lamp. 3 zakresy fal na prąd zmienny, z wbudowanem głośnikiem sprzedam. Wiadomości: Pogodna 11, m. 2 od 14—16. zdg 38 795

Cukiernia
zaprowadzona z własną pracownią, przyległem mieszkaniem, spowodu wyjazdu na sprzedaż. — Czynsz niski. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 053

Ściany
oszklone sprzedam, wskaże Kurjer Poznański zdg 39 042

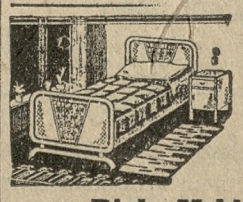

Nowoczesne
Łóżka
metalowe, Tapczany, Leżanki, Materace sprężynowe
Białe Meble
Asygnaty Kredyt
Sprzęt Domowy
św. Marcin 9/10. ng 14 371

Meble
poleca najtaniej
K. Bakoś Stary Rynek 51
zd 39 301/2

Fryzjerskie
koniki sprzedam. Wskaże Kurjer Poznański zdg 39 043

Całkowita wyprzedaż likwidacyjna
wszelkich mebli używanych
Gabinet 290,—
męski jak nowy okazja
Jadalnia 430,—
nowoczesna dobrze utrzymana
Sypialnie
szafy, stoły, lustra, różne inne meble
Biurko
amerykańskie krzesła, fotele.
Stoły kawiarniane
płyty biały marmur
Żyrandol 75,—
kryształowy, różne lampy.
5 kas „National"
dobrze utrzymane, gotowe do użytku, tanio.
Wielka 20
Okazyjny skład. ng 14 372

Willa
dwumieszkaniową, komfortową, ogrodem tuż przy lesie i nad jeziorem do sprzedania na dogodnych warunkach. Spieszne oferty przyjmuje Wydział Powiatowy w Wągrowcu. ng 14 486

Parcelę
opłotowaną na Dębcu sprzeda. Adres Kurjer Pozn. zdg 39 481

Szkolne fartuszki, berety, —
przepisowe czapki chłopiece,
pończoszki, swetry, bieliznę
poleca
Stanisław Schulz,
Stary Rynek 80/82.
Pg 4958/9-33.8/9

Karty
do gry, fajki, etui, papierośnice oraz przybory do palenia w wielkim wyborze i po najniższych cenach poleca Stefan Centowski, Poznań, plac Wolności 10. ng 14 768/9

Meble
najtaniej poleca
Baranowski
Poznań Podgórna 13 Pg 3227/8

Parkietowe posadzki
dostarcza solidnie i fachowo znana firma
Koraszewski i Marweg
Poznań, Plac Wolności 14 a. dg 3239/40

Rowery
turystyczny 95, balonowy 105. 5 lat gwarancji tylko firmie Nowaczyk Poznań. Górna Wilda 30. ng 13 593-4

Wyżeł
ostrowłosy doskonały na kury, obrona osobista. Telefon 66-58 lub oferty Kurjer Pozn. zdg 39 171

Śliwińskiego
meble. Żydowska. dg 3.886

Szkolne fartuchy
Mundurki — Berety — Kołnierze marynarskie
Pończochy - rękawiczki
Swetry — Trykoty — Wełny
B. Okopińska
Poznań, Pocztowa 1. dg 3 844

Pianino
pierwszorzędne krzyżowe. Marcina 15 — 5. 3—5. zdg 39 179

Rzeźnictwo
zapęd elektryczny urządzeniem w Poznaniu 4 000 bez maszyn 2 500. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 254

Wyprzedaż
całkowita biżuterji i zegarków po zniżonej cenie z powodu przeprowadzki na ulicę Nową 8 Bazar. Chwiłkowski, Piłsudskiego 7. zdg 39 252

Rower
damski, niemiecki, jak nowy. — Ratajczaka 32, Komis. zdg 39 032

Wóz
handlarski w dobrym stanie — sprzedam. Poznańska 18. zdg 39 358

Najtańsze — najlepsze najsolidniejsze
słoje do zapraw (gwarantowane), aparaty (Wecka) można kupić wprost Hurtownia Porcelany
tylko Wroniecka 24
zdg 39 357

Zakład
fryzjerski przy ruchliwej ulicy, urządzeniem, tanio sprzedam. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 040

Monety
złote sprzedam Oferty Kurjer Poznański dg 3930.

Wielka sprzedaż
mebli używanych. Jadalni bardzo korzystnie. Tapczany, leżanki, fotele, sypialnie, gabinety, maszyny do szycia oraz różności.
Tylko Wielka 25
Tani Skład Komisowy. zdg 39 364

11. KUPNA

Salon
Biedermajer, mahoń kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 523

Srebro
złoto, brylanty kupuje
Kruk
27 Grudnia 6. dg 3575

Gabinety - jadalnie sypialnie używane
oraz oddzielne meble kupuje — w komis przyjmuje, zamienia używane na nowe — przyjmuje asygnaty „Kredyt". Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3. Pg 4963-35.38

Kupię
zaraz używany sześciocylindrowy silnik Chevrolet rocznik 29. Zgł. Kurjer Poznański zdg 39 076

Kożuch
z poszyciem lub bez, długi lub skóry baranie kupię. Wroniecka 17, m. 4. zdg 39 091

Pieska
małego rasowego kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 135

Motor
3—4 tonny na prąd zmienny poszukuję się celem kupna. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 186

Sztuciec
srebrny na 12 lub 18 osób kupię okazyjnie. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 253

Szafę
żelazną małą kupię. Oferty z cenami pod zdg 39 344 Kurjer Pozn.

Pianino
używane kupię. Oferty cena Kurjer Poznański zdg 39 435

Kupię
motocykl reklamówkę. Pacholski Wodna 15. zdg 39 412

Skład
tytoniu, artykułów pisemnych, kupię za gotówkę. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 441

Kupię
futro damskie seal. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 456

12. DO WYNAJĘCIA

Dwa
pokoje kuchnia wolne. Dolna Wilda 8. zdg 38 530

Mieszkania
3 i 2 p kojowe, kuchnia, łazienka, służba, 1 pokojowe, także skład z 2 pokojowem mieszkaniem nowy dom Chełmońskiego 5 wydzierżawi gospodarz 1. 10. Zgłoszenia Starościńska 6 godz. 5—6. zdg 35 854

Do
wynajęcia 2 pokoje, kuchnia od gospodarza willi, przystanek tramwajowy czynsz zgóry. Sołacz. Mazowiecka 6 gospodarz. zdg 36 946

3 pokoje
kuchnia, słoneczne, elektryczność do objęcia 1 500 złotych. Marcina 65, m. 12. zdg 39 151

5-pokojowe
komfortowe, III piętro. Marsz. Focha 29. Informacje stróż. zdg 38 938

Tylko
„Be-Em-Es"
zdg 38 668

Pokój
kuchnia z meblami centrum spowodu wyjazdu sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 431/2

Czteropokojowe
komfortowe I piętro Park Wilsona 110 bez lokalowego, trzypokojowe komfortowe 68, dwupokojowe 35 wynajmę. „Pawilon", Focha 15. zdg 39 218

Mieszkanie
4 pokojowe do wynajęcia. Zgłoszenia Małeckiego 33, m. 12. porij. 2436

Pięciopokojowe
Mickiewicza, I.
Czteropokojowe
3 Maja, I.
Trzypokojowe
Ratajczaka 1
Dwupokojowe
Centrum, I. Marcina 74, I, 18 — front. zdg 39 434

Duży
wybór mieszkań. Młyńska 12 — 4 zdg 39 424

Dwupokojowe
kuchnia przy placu Wolności. — Piekary 1. „Labora". zdg 39 411

Pięciopokojowe
komfort, 4 piętro zaraz korzystnie. Górna Wilda 96, stróż. zdg 39 408

2 pokoje
z kuchnią od gospodarza przy Grunwaldzkiej. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 375

Czteropokojowe
komfortowe. Pocztowa 21 — 4. zdg 39 496

13. SZUKA MIESZK.

Poszukuję
mieszkania 5—6 pokoi z centralnem ogrzewaniem w pobliżu Parku Wilsona. Oferty Kurjer Poznański dg 3 877

4 pokoje
komfortem Jeżyce, Łazarz, poszukuje prokurent poważnego banku. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 064

2—3 pokojowego
mieszkania w centrum Jeżyc lub Łazarza szuka urzędnik na stanowisku. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 067

Wyższy
urzędnik (dwie osoby) poszukuje trzy- lub czteropokojowego. — Oferty Kurjer Poznański zdg 39 104

1—2 pokoje
Łazarz, Jeżyce poszukuje młode małżeństwo od gospodarza, stała posada. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 121

Pięciopokojowego
komfortem poszukuję. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 124

2
lub 3 pokoje kuchnią, łazienką, niżej 60 zł, ½ roku zgóry. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 39 140

Emerytowany
urzędnik poszukuje mieszkania 3 wzgl. 4 pokojowego. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 148

Pokoju
kuchnią poszukuje młode małżeństwo, dzierżawa zgóry, okolica Łazarz — Jeżyce. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 036

3
pokojowego mieszkania wprost od gospodarza poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 166

Wyższy urzędnik
poszukuje zaraz 3—4 pokoi wygodami, parter, I piętro. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 619

Pokoju
kuchnią małżeństwo jednem dzieckiem. Dzierżawa zgóry. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 316

Jednego
lub 2 pokoi z kuchnią poszukuje emeryt, urzędnik pewny płatnik. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 251

Urzędnik
szuka 4—5 pokoi czystych, blisko Kaponiery. Zgłoszenia z podaniem ceny Kurjer Poznański zdg 39 204

Dwu
lub trzypokojowego łazienka poszukuje urzędnik tylko od gospodarza Jeżyce. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 178

Poszukuję
dla moich lokatorów mieszkania 1, 2 i 3 pokoje z kuchnią i bocznemi ubikacjami. Jeżyce, Łazarz Wilda centrum. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 177

Urzędnik
wyższy 3—4 pokojowego, pośredniev wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 256

Urzędnik
poważne stanowisko państwowe poszukuje mieszkania 2—3 pokojowego. Łazienka konieczna. — Oferty gospodarza z ceną Kurjer Poznański zdg 39 222

Poszukuję
mieszkania 5—6 pokojowego w śródmieściu na praktykę. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 271

Bezdzietni
poszukują dużego pokoju wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 331

Urzędnik
poszukuje pokoju kuchnią od gospodarza. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 396

3
komfortowe, śródmieście 1 października od gospodarza wyższy urzędnik etatowy. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 418

Centrum
pokoju z kuchnią, płatnik punktualny na stałej posadzie. — Oferty Kurjer Poznański zdg 39 381

Emeryt
pewny płatnik, poszukuje 2 kuchnią od 1. 10. 1935, wprost od właściciela domu. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 448

3—4
pokojowego mieszkania pokój służby, łazienka, poszukuje zaraz płacę zgóry. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 455

Pokoju
od gospodarza poszukuje emeryt. kawaler. Ewentl. zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 483

15. POKOJE UMEBL.

Pokój
męski, elektryczność solidnemu panu. Fr. Ratajczaka 11 a. 3 wejście, m. 69. zdg 32 169

Mickiewicza
3, m. 6, komfortowy dwu- jednoosobowy. zdg 35 457

Cieszkowskiego
6 — 7, inteligent. zdg 38 853

Niekrępujący
światło elektryczne, balkon. Staszica 3, m. 8. zdg 38 923

Wygodami
Kwiatowa 3 — 3 (utrzymaniem). zdg 35 590

20,—
Poznańska 27, mieszkanie 9, II. ptr. zdg 39 156

Pokój
biuro, duży, telefon ptr. śródmieście zaraz lub 15. 9. Adres Kurjer Poznański zdg 39 077

Umeblowany
Piekary 5 — 6. zdg 39 327

Pokój
klatki schodowej. Szumigała, Półwiejska 37. zdg 39 427

Panu
Jackowskiego 30, m. 9. zdg 39 437

Pokój
Szamarzewskiego 38, I lewo. zdg 39 398

Słowackiego
29 — 10. zdg 39 423

Niekrępujący
blisko dworca zaraz. Kanałowa 8 m. 15. zdg 39 421

Balkonowy
Marji Magdaleny 1, m. 5. zdg 39 413

Studentom
Półwiejska 29, m. 8. zdg 39 399

Panu
zaraz. Stroma 26 — 18. Pg 5566-56,72

Niekrępujący
frontowy I piętro, czysty, z wygodami przy sympatycznej rodzinie. Szkolna 11, m. 6. zdg 39 440

Przyjezdnym
1,50. Wrocławska 13 — 11. zdg 39 477

Ładny
Strusia 2 — 10. zdg 39 476

Pokój
duży słoneczny elektryczność wygodami wynajme. Dąbrowskiego 57, II. piętro. zdg 39 363

Grudnia
5 — 8. zdg 39 308

Pokój
frontowy. Aleje Marcinkowskiego 17a, m. 9. zdg 39 296

Przyjezdnym
(śródmieściu). Kręta 4, II., prawo. zdg 39 370

Jeden-
dwuosobowy. Kraszewskiego 4 — m. 8. zdg 39 391

Słowackiego
33 — 17. zdg 39 390

Frontowy
tylny, elektryczność. Kraszewskiego 2 — 8. zdg 39 388

Jedno - dwuosobowy
słoneczny, elektryczność, dobrze umeblowany. Kraszewskiego 4 — m. 2. zdg 39 387

Dąbrowskiego
24 — 11. zdg 39 386

Słowackiego
39 — 9. zdg 39 384

Grunwaldzka
23 — 4, słoneczny. zdg 39 480

Duży
dobrze umeblowany. Śniadeckich 17, m. 3. zdg 39 442

Młyńska
12 a — 10. zdg 39 474

Trzeciego
Maja 6, m. 9. zdg 39 458

Pokój
Łakowa 7 a — 13. zdg 39 454

Dwuosobowy
utrzymaniem — bez. Marcina 74, II. front. zdg 39 484

Frontowy
łazienka, telefon, Skarbowa 7, m. 8. ng 14 743

Łąkowa
14 — 22. zdg 39 488

Inteligentnym
Łąkowa 10 — 6. zdg 39 490

Podgórna
2a — 9 utrzymaniem — bez. zdg 39 493

Pokój
meblowany I ptr. światło elektr. Dąbrowskiego 63, m. 3. zdg 39 068

Pokój
Matejki 57, m. 6. zdg 39 061

Szamarzewskiego
36 — 10. zdg 39 062

Studentom
Śniadeckich 24 — 2. zdg 39 159

Elegancki
Łąkowe 16 — 6. zdg 39 133

Wygodami
spokojny. Szyperska 3 — 9. zdg 39 137

Słowackiego
29 — 9. zdg 39 138

Przy
gimnaz. Mickiewicza, frontowy, ciepły, czysty, elektryczność. — Focha 84 — 8. zdg 39 141

Pokój
utrzymaniem. Mickiewicza 5, — m. 8. zdg 39 150

Słoneczny
centralne ogrzewanie wojskowemu lub studentowi. Ostroroga 17 m. 1. zdg 39 152

Józefa 6
m. 10, z utrzymaniem. zdg 39 037

Poznańska
56, m. 2. zdg 39 164

Dwuosobowy
obok Zamku. Piłsudskiego 5 — 5 zdg 39 168

Działyńskich
2 — 8 pokój, elegancki utrzymaniem. zdg 38 931

Słoneczny
Dąbrowskiego 41, mieszkanie 6. zdg 39 018

Centrum
elektryczność. Młyńska 4 — 7. zdg 39 115

Pokój
1 lub 2 pań, panów od zaraz śródmieście. Adres Kurjer Poznański zdg 39 176

Dwuosobowy
Ogrodowa 15 — 8. zdg 39 250

Niekrępujący
elektryczność zaraz. Długa 7, m. 7. zdg 39 244

Dwuosobowy
duży, ładny utrzymanie pierwszorzędne. Pierackiego 9, m. 6. zdg 39 243

Niekrępujący
czysty, biały, klatki schodowej zaraz. Jackowskiego 11 — 8. zdg 39 241

Marcina
57 — 4. zdg 39 240

Aleje
Marcinkowskiego 1— 9 utrzymaniem, niekrępujący. zdg 39 236

Pokój
osobnem wejściem. Pocztowa 14 — 3. zdg 39 234

2
łączne sypialka i lepszy elektryczność, łazienka solidnym urzędnikom, małżeństwu. Łakowa 9 — 4. zdg 38 839

Niekrępujący
zaraz. Babińskiego 7 — 1. zdg 39 310

Mickiewicza
13 — 5. zdg 39 200

Elegancki
frontowy, słoneczny, odnowiony, obiadami. Wierzbięcice 5, mieszkanie 5, po południu. zdg 39 194

Dwuosobowy
frontowy zaraz. Marcina 5 — 11. zdg 39 190

Ratajczaka
11a — 71. zdg 39 183

Kwiatowa
9 — 11. zdg 39 182

Balkonowy
Szkolna 13 — 5. zdg 39 207

Długa
13 — 8. zdg 39 208

Łąkowa
14 — 23. zdg 39 211

Pocztowa
10 — 4. zdg 39 219

Pokój
słoneczny. Wierzbięcice 53 — 7. zdg 39 261

Dwuosobowy
Łakowa 9 — 6. zdg 39 259

1
i 2 osobowy Nowa 7 dom ogrod. prawo I ptr. m. 3. zdg 39 255

Dwuosobowy
słoneczny, niekrępujący, utrzymaniem — bez — także przyjezdnym Dąbrowskiego 23 — 7. zdg 39 362

Kręta
6 — 1 I utrzymanie, wygody. zdg 39 256

Dwuosobowy
Al. Piłsudskiego 5 — 10. zdg 39 273

Inteligentowi
Wrocławska 5, m. 4. zdg 39 221

Umeblowany
pl. Działowy 10, m. 10. zdg 39 290

Urzędniczce
gimnazjaście, utrzymaniem, bez, słoneczny, czysty, łazienka, elektryczność, pianino. Górna Wilda 48, m. 15. zdg 39 289

Grudnia
18 — 8, utrzymaniem — bez. zdg 39 288

Kochanowskiego
5 — 7. zdg 39 277

Pani
Pierackiego 15 — 8. zdg 39 278

Rzeczypospolitej
4 — 5, utrzymaniem. zdg 39 339

Elegancki
ogrzewaniem. Śniadeckich 14 — 3. zdg 39 338

Centrum
elegancki, duży. Marcina 56 — 6. zdg 39 336

Jedno - dwuosobowy
utrzymaniem. Plac Bernardyński 1, m. 5. zdg 39 332

Skryta
7, mieszkanie 7, jeden-, dwuosobowy. zdg 34 669

Elegancki
centralnem, jednemu, dwom. — Grottgera 14 — 4. zdg 39 330

16. SZUKA POKOJU

Małżeństwo
poszukuje mało umeblowanego 15 — 18,— własna pościel. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 100

Czystego
niekrępującego pokoju Jeżyce szukam. Oferty z ceną do Kurjera Poznańskiego zdg 35 997

Pokój
czysty, w spokojnem położeniu, przy małej rodzinie z utrzymaniem, ewentl. pianinem, w pobliżu ul. Śniadeckich, dla solidnego akademika poszukiwany. — Oferty do Kurjera Pozn. zdg 39 167

Pokoju
poszukuje krawcowa śródmieciu 20. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 202

Taniego
poszukuje urzędnik. Oferty z podaniem ceny Kurjer Pozn. zdg 39 193

Inteligentowi
niekrępującego, niedrogiego, okolica Ostroroga. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 270

Pokoju
centrum na wieczorne kursy językowe poszukuję. Oferty „Par" pod nr. 56,71. Pg 5565-56,71

Pokoiku
niekrępującego 12 zł poszukuje panienka. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 365

Emerytka
starsza szuka pokoju od 1. 10. parter, I piętro. Okolica: Ratajczaka, Skarbowa, Piekary. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 346

Pokoju
niekrępującego, możliwie telefonem, śródmieściu poszukuje pan. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 307

Jedno-
lub dwupokojowego próżnego do lekcyj tańca śródmieściu poszukuję. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 292

Pokoju
czystego niekrępującego w śródmieściu poszukują dwie panienki do 25 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 451

Dla studenta
zaraz utrzymaniem. Oferty ceną Kurjer Pozn. zdg 39 486

17. LOKALE

Ubikacje
przemysłowe, większe, mniejsze korzystnie do wynajęcia. Koronkarska 20 (za śródką). zdg 39 089/90

Składu
gospodarza szukam. Dąbrowskiego 53/55, m. 6. zdg 39 342

Ubikację
fabryczną z bocznicą kolejową ul. Dąbrowskiego, wydzierżawię Oferty Kurjer Poznański zdg 39 410

2 pokoje
na biura w śródmieściu I piętro. Szkolna 11, m. 6. zdg 39 439

Kino
urządzone wynajmie gospodarz. Półwiejska 2. zdg 39 303

Skład
obszerny wynajmie gospodarz. Półwiejska 2. zdg 39 300

Ubikacji
na lekki przemysł w śródmieściu za miesięczną dzierżawą poszukuje dobry płatnik od zaraz. — Oferty Kurjer Poznański zdg 39 371

Ubikacje
przemysłowe, mniejsze, wydzierżawię tanio. Bittner. Dąbrowskiego 79. zdg 39 383

Rzeźnickiego
interesu poszukuje w Poznaniu. Moszyński, Wielka 12, m. 8. zdg 39 473

18. DZIERŻAWY

Dzierżawy
gospodarstwa 50—80 mórg w jednym kompleksie ziemi 2—3 klasy na lat 10—15 tylko w pobliżu Poznania poszukuję. Warunek: blisko szosy, łąka, staw, wygodny dom mieszkalny z zabudowaniami masywnemi. Zgłoszenia Gaiński, Poznań, Poplińskich 1 a, m. 2. zdg 39 223/4

21. LICYTACJE

Atrament
specjalny do wiecznych piór w butelkach po 100 gr większą partje z likwidacji sprzeda Lokal Licytacji, Stary Rynek 46/47. Pg 5564-36,19

23 ROZMAITE

Zdjęcia fotograficzne
i wszelkie prace fototechniczne wykonuje od 50 gr Foto-Wenus, Gniezno, Chrobrego 30. dg 3823

Detektywne
biuro
Greif
Cieszkowskiego 8. Tel. 26-16 od 24 lat prowadzone przez b. komisarza, absolwenta wyższych kursów kryminalistycznych, obserwacje, wywiady międzynarodowe. zdg 36 367

Obiady
domowe, wykwintne, obfite, na maśle, mięsne, jarskie systemem dr. Tarnawskiego. — Pocztowa 33 — 6. dg 3712

Żona
bezrobotnego prosi szlachetne osoby o ofiarowanie starej bielizny dla niemowlęcia. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 038

Obiady
w abonamencie miesięcznym 14 zł. Wrocławska 18, m. 9. zdg 39 309

Znana
wróżbiarka Adarelli przepowiada z cyfr, kart, ręki. Przyjmuje 10 rano do 9 wieczór. Podgórna 13 mieszkanie 10 front. zdg 39 262

Bieliźniarka
wykonuje pierwszorzędną bieliznę męską, damską oraz wszelkie wyprawy. Szumigała (Bartkowiak), Półwiejska 37. zdg 39 426

Koncesję
na butelkową sprzedaż oddam. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 125

Gorsety
Biustonosze
poleca
Pracownia Gorsetów „Wanda"
Firma chrześcijańska. Ratajczaka 27 parter. zdg 39 414

Wykonuję
naprawy centralnego ogrzewania tanio pod gwarancją. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 112

24. NAUKA

Paryżanka
nauczycielka udziela dobrze lekcyj francuskiego. A. Noel, Jasna 6/7 — 6. zdg 38 558

0,60
niemieckiego udziela gruntownie nauczyciel. Oferty Kurjer Pozn. zdg 38 987

Kursy
stenografji, pisania maszyną. Poznań, Kantaka 1, m. 6. zdg 39 160/1

Kursy
kroju, szycia, modelowania, przystępnie. Marji Magdaleny 1 — 7, Poznań. d 3820-1

Kursy Handlowe Preissa
Skarbowa 11 — Nowy kurs
1 października
zdg 39 189

Udzielam
tanio konwersacji niemieckiego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 282

Absolwentka
matematyki, poszukuje lekcyj, wzgl. pokoju za lekcje. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 325

Prof.
rutynowany pedagog przygotowuje do matury, innych egzaminów ze wszystkich przedmiotów gimnazjalnych, gwarantuje wyniki. Mielżyńskiego 5, m. 6. zdg 39 406

Niemieckiego
udziela rodowita Niemka. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 389

Przyjmę
ucznia z dobrego domu na stancję. Opieka rodzicielska (fortepian na miejscu). Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 39 492

25. MUZYKA

Gry fortepianie
lekcyj udziela sumiennie także wieczorami. Św. Józefa 9 a, parter, m. 1. zdg 38 481

Lekcje gry na fortepianie
Halina Malinowska, b. prof. Państwowego Konserwatorjum w Poznaniu i Konserwatorjum Wrocławskiego. Ul. Emilji Sczanieckiej 5, mieszkanie 6 zdg 33 800

Fortepianu
lekcyj udzielam gruntownie. Ratajczaka 11 a — 115, wejście 8. zdg 37 027

H. Zellnerówna
dypl. nauczycielka udziela nowoczesną metodą. Aleje Marcinkowskiego 13, winda bezpłatna. 10—12, 3—6. zdg 34 852

Trio
dobrze zgrane podwójnemi instrumentami potrzebne od 1. — Oferty Kurjer Poznański zdg 39 087

Lekcje
fortepianu udziela uczennica wyższego kursu Konserwatorjum państwowego, przygotowuje do wstępnych egzaminów, ceny przystępne. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 38 673

programy radjowe

WARSZAWA

Czwartek, dnia 5 września.

6,30 aud. poranna; **11,57** sygnał czasu; **12,03** dziennik poł.; **12,15** koncert; **13,00** muzyka salonowa; **13,25** chwilka dla kobiet; **15,15** giełda; **15,30** koncert; **16,00** opowiadanie dla dzieci młodszych; **16,15** utwory fortepianowe; **16,45** „Cała Polska śpiewa"; **17,00** reportaż; **17,15** koncert ork. wojsk. 57 p. p.; **17,50** odczyt; **18,00** koncert; **18,30** odczyt; **18,40** pogadanka; **18,45** muzyka; **19,00** nowiny leśne; **19,35** sport; **19,50** pog. aktualna; **20,00** muzyka lekka; **20,45** dziennik wiecz.; **20,55** „Obrazki z Polski współczesnej"; **21,00** słuchowisko; **21,35** koncert; **22,00** muzyka taneczna.

POZNAŃ

Czwartek, dnia 5 września.

Poznań — 6,30 audycje poranne z Warszawy; **7,50** program; **7,55** parę informacyj; **8,00** z Warszawy; **11,57—13,00** z Warszawy i Krakowa; **13,00** gwiazdy kabaretów paryskich (płyty); **13,25** z Warszawy; **13,30** lekka muzyka w wyk. znakomitych solistów i orkiestr; **15,15** przegląd giełdowy; **15,25** z Warszawy i Krakowa; **17,15 —17,50** orkiestra 57 p. p. pod dyr. por. A. Szałkowskiego z Poznania; **17,50** z Krakowa i Lwowa; **18,30—18,40** „Jak będzie wyglądała poznańska kryta pływalnia" pog. wygł. dr. Henryk Dembiński; **18,40—18,45** „Jak spędzić święto"? **18,45** nokturny Chopina w wykonaniu L. Godowskiego; **19,00** „Anna Karwatowa" — literatka pomorska. (Garść wspomnień wygł. Mgr. Bogdan Badurski (felj. teor. hum.): **19,10** program; **19,20** życie kulturalne; **19,25** płyty; **19,35** wiadomości sportowe; **19,40—23,30** tr. z Warszawy i Lwowa.

PROPONUJEMY „LAMPOWICZOM"
na czwartek:

19,45 Hilversum: (301,5) Koncert symfoniczny. Mendelssohn: „Rug Blas" uwertura. Schubert: Symfonja nr. 5. Mozart: Koncert fort. C-dur **20,10** Frankfurt (251) Reger: Suita baletowa op. 130. Reger: Pieśni Berlioz: Symfonja fantastyczna op. 14. **21,45** Praga: Kwartet smyczkowy H-dur Ostrcila. **22,55** Wiedeń: Płyty Czajkowski: „Romeo i Julja" uwertura; Kaprys włoski op. 45. **24,00** Sztutgart: Koncert nocny. Część I: Pieśni Silchera. Cz. II: Utwory liryczne Griega.

ZAGRANICZNE

Czwartek, dnia 5 września.

Radio-Paris — 20,30 koncert. **Koenigswusterhausen — 12,00** koncert południowy; **14,00** rozmaitości muzyczne; **16,00** orkiestra rozgłośni; **17,30** chór młodzieży; **19,00** audycja wesoła ze Sztutgartu; **20,10** słuchowisko; **20,50** muzyka symfoniczna; **22,30** muzyka nocna; **23,00** muzyka taneczna; **20,00** koncert z udziałem solistów. **Motala i Sztokholm** — koncert wieczorny z udziałem skrzypka - solisty. **Kalundberg i Kopenhaga 20—02** współczesna muzyka taneczna. **Budapeszt — 20,05** koncert muzyki operetkowej z ud. solistów. **Sztutgart — 20,10** muzyka Schuberta; **21,30** muzyka taneczna z Berlina; **0—02** koncert nocny. **Beromuenster — 21,40** pieśni wieczorne. **Wiedeń — 19,10** koncert wieczorny — muzyka lekka i operetkowa; **22,10** muzyka wesoła; **22,35** muzyka Czajkowskiego z płyt. **Praga — 11,00** koncert z Mor. Ostrawy — muzyka dęta; **12,30** z Koszyc; **15,00** koncert z Bratysławy, melodje operowe; **16,30** kwartet salonowy ze śpiewem i fortepianem; **19,25** obrazki z przeszłości Pragi; **20,20** muzyka baletowa; **21,45** kwartet smyczkowy. **Kolonja — 20,10** stare tańce (gitara, flet i cymbały); **21,00** muzyka współczesna. **Rzym — 20,40** „Manon Lescaut" op. Masseneta; **20,10** z Berlina; **23,00** muzyka kameralna. **Lipsk — 20,10** potpourri walców; **22,30** muzyka kameralna na czelo i fortepian. **Bukareszt —20,00** „Madame Butterfly" op. Pucciniego z płyt. **Medjolan — 20,40** koncert wojskowy. **Hilversum — 19,45 i 21,45** koncert symfoniczny — utwory Mendelsona, Schuberta i Mozarta. **Wrocław — 20,10** z Lipska; **21,10** tańce ludowe z Hamburga. **Królewiec — 20,10** marsze.

Marja Szczerbińska
pianistka dyplomowana przyjmuje. Zgłoszenia Wodna 8 — Ratajczaka 9. zdg 39 048

Wydział organistowski
Wielkopolska Szkoła Muzyczna, Poznań, Ratajczaka 36. zdg 39 157/8

Gry fortepianowej
lekcyj udzielam. Matejki 6, m. 6 Pg 5562-56,74

PIM
(Poznański Instytut Muzyczny) Telef. 56-08. Oddziały: Centrum, Ogrodowa 4. Łazarz, Matejki 52. Sołacz, Małopolska 12. Prospekty bezpłatnie. zdg 39 298

Lekcyj
fortepianu 6.— (ćwiczeniami). Marcina 76, m. 4. zdg 39 463

26. SZUKA POSADY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Dziewczyna
która pracowała w restauracji 4 lata z dobremi świadectwami poszukuje posady od 15. 9. 35 lub 1. 10. 35. Oferty Kurjer Pozn. zdg 38 655

Polonista-
historyk pełne kwalifikacje przyjmie lekcje w szkole średniej Poznań, dr. W. Kwiatkowski, Półwiejska 25, m. 9. zdg 38 599

Bilansista
rutynowany poszukuje pracy. — Prowadzi księgowość godzinowo już za 20 zł miesięcznie. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 33 307

Posługaczka
szuka posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 153

Dziewczyna
porządna, dobremi świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 069

Nauczyciel
emerytowany szkół średnich poszukuje posady nauczyciela — na stancję gimnazjastów — studentów. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 39 070

Służąca
młodsza szuka posady do wszystkiego z gotowaniem od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 102

Sierota
lat 18, poszukuje posady do dzieci lub wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 105

3 000,—
kaucji włoży kupiec za posadę magaz., kierownika, kasjera, poważne przedsiębiorstwo. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 450

TEATRY

Poznań, środa, 4. 9.

TEATR POLSKI — Dziś „Judasz z Kariothu" — gościnny występ Ludwika Solskiego.

Czwartek, 5. 9. „Judasz z Kariothu", gośc. występ Ludwika Solskiego.

TEATR NARODOWY. Dziś o godz. 16 „Cudowny rubin"; o godz. 20 „Chata za wsią".

TEATR LETNI w Zoologu: Dziś i dni następne o godzinie 20-tej „Żegnajcie nam".

KINA

Poznań, środa, 4. 9.

APOLLO: Franciszka Gaal jako „Ilonka".
CORSO: — „Szatański cowboy".
GONG: „Morderca".
GWIAZDA: „Antek Policmajster".
METROPOLIS: = „Legjon nieustraszonych".
OŚWIATOWE T. C. L. = „Tajemnica małej Schirlej" oraz film naukowy „Abisynja".
RENAISSANCE: „W sidłach bandyty" i „Czarna perła".
SFINKS: „Obrona Często-
SŁOŃCE: „Mała mateczka". — Przeor Kordecki".
ŚWIT: „Kleopatra".
TĘCZA — ŁAZARZ: „Córka generała Pankratowa"
TĘCZA — WILDA: „Córka generała Pankratowa".
WILSONA: „Melodje cygańskie".

Kuśnierz
zdolny modernizuje futra, poszukuje posady w dom, poza dom. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 333

Poszukuję
posady na większy majątek; zawodowy rolnik, długoletnia praktyka, poważne referencje, złożę większą kaucję. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 334

Biurowa - maszynistka
znająca wszelkie prace biurowe, szuka jakiegokolwiek zajęcia. — Oferty Kurjer Poznański zdg 39 407

Panienka
lat 19, inteligentna poszukuje posady, jako początkująca ekspedjentka do składu pieczywa. — Oferty Kurjer Poznański zdg 39 405

Uczciwa
młodsza poszukuje posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 402

Praktykantka
biurowa Miejską Szkoła Handlowa, pisząca biegle na maszynie poszukuje pracy. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 382

Osoba
z prowincji wiek średni zaufana gospodarna szuka posady w Poznaniu u samotnej osoby do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 345

Polecona
szuka posady posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 297

Panna
poszukuje posługi u starszej, samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 294

Technik budowlany mechanik
precyzyjny, maszyn biurowych poszukuje posady, najchętniej w urzędzie, ubezpieczeniu i t. p. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 376

Osoba
inteligentna poszukuje posady gospodyni gotowaniem, hodowla drobiu na majątek, samotnej osobie, probostwo, okolica obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 372

Dla
mej kucharki poszukuję posady do prowadzenia domu jednej osoby, lub dwóch. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 444

Służąca
poszukuje posady do lepszych państwa lub mniejsze probostwo. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 470

Poszukuję
pracy stróża lub jakiejinnej z kaucją. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 468

Dziewczyna
z gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 459

Pomocnik
fryzjerski damsko - męski, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 457

Gorzelnik
żonaty, mechanik, rolnik, prowadzący słód żytni, pszenny, prawem odpędu, dobre świadectwa, szuka posady zaraz. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 39 485

2 pomocników
szewskich szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 123

Bufetowa
dzielna szuka posady ewentl. obsługa gości. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 126

Dziewczyna
z gotowaniem i praniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 143

Marszantka
projektująca modele poszukuje stanowiska. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 149

Kelner
kaucją, pierwszorzędna siła, przystojny, rzetelny, lat 25, bez nałogów, poszukuje posady, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 144

Kelner
trzeźwy, lat 32, kaucją poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 085

Służąca
szuka posady z praniem, gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 162

Panna
z lepszego domu szuka posady z szyciem do dzieci, lub prac domowych. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 109

Dam
50 zł za wskazanie posady biurowej, miejscowość obojętna. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 111

Panienka
inteligentna z lepszej rodziny poszukuje posady do dziecka lub do lekkich prac domowych. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 113

Kasjerka
szuka posady za 50.—, ewtl. kaucja. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 118

Poszukuję
posady, najchętniej do składu piekarskiego, małem wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 119

Poszukuję
posady z gotowaniem, praniem dobre świadectwa do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 054

Lektorka
polskiego, francuskiego, niemieckiego, godziny popołudniowe, szuka zajęcia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 051

Biuralistka
początkująca ukończoną szkołą handlową, skromne wymaganie, szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 050

Sierota
młoda początkująca szuka posady w składzie lub cukierni. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 047

Kucharka
z kuchnią warszawską poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 046

Ekspedjentka
z branży optycznej i zegarmistrzowskiej kilkoletnią praktyką szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 044

Panienka
z cośk. wykszt. szuka posady do dzieci lub składu. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 174

Tegoroczna
absolwentka Miejskiej Szkoły Handlowej poszukuje praktyki biurowej. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 172

Pielęgniarka
z wykształceniem względnie jako wychowawczyni dzieci przyjmie posadę. Oferty upraszam Kurjer Poznański zdg 39 230

Krawcowa
dobry krój szuka posady po domach. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 312

Rządca - administrator
lat 50, żonaty, bezdzietny, 30 lat praktyki, samodzielnych stanowiskach, długoletniemi świadectwami. Pobieram 200 miesięcznej emerytury, poszukuję pracy na większym lub mniejszym majątku, bez pensji, tylko za deputat. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 376

Dziewczyna
do wszystkiego poszukuje posady na wyjazd do Warszawy. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 206

Służąca
gotowaniem, długoletnie świadectwa, szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 197

Dziewczyna
poszukuje posady do dzieci lub pomocy pani. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 192

Dziewczyna
ze wsi poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 191

Krawcowa
dobrym krojem poszukuje posady dziennie 2. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 188

Szukam
posady z gotowaniem od 15. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 180

Dobrze
polecona szuka posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 212

Młody
nauczyciel szuka jakiejkolwiek posady. Łask. oferty Kurjer Poznański zdg 39 216

Dziewczyna
uczciwa z gotowaniem dobremi świadectwami szuka posady. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 353

Przychodnia
kucharka do wszystkiego poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 351

Dziewczyna
młodsza uczciwa poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 348

Szukam
rannej posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 269

Urzędnik gospodarczy
kawaler, lat 30, z ukończoną szkołą rolniczą, 9-letnią praktyką, wszechstronnie obeznany, poszukuje posady zaraz lub od 1. 10. 1935. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 39 429

Posługi
praniem zaraz lub 15 szukam. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 276

Kuchmistrzyni
rutynowana z warszawską i zagraniczną kuchnią, zimne zakąski poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 347

Dziewczyna
z gotowaniem do wszelkich prac poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 329

Dziewczyna
czysta, sumienna z gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 291

Książkowa
z kilkoletnią praktyką szuka jakiejkolwiek posady biurowej wzgl. do dzieci lub starszej osoby, zna prace domowe. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 971

Gospodyni
w średnim wieku poszukuje posady u samotnej osoby w Poznaniu. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 964

Służąca
z gotowaniem do wszystkiego z dobremi świadectwami szuka pracy zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 963

Dziewczyna
skromna, uczciwa do wszystkiego poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 900

Dziewczyna
skromna, uczciwa szuka posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 898

Inteligentna
poszukuje posady na pół dnia, zajmie się dziećmi, pomoc w lekcjach, szycie, hafty. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 896

Uczciwa
poszukuje posługi od zaraz. — Oferty Kurjer Poznański zdg 38 886

Krawczyni
na elegancką garderobę szuka posady poza dom. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 937

Kupiec - żelaźniak
energiczny dzielny fachowiec, 15 lat praktyki, orjentujący się w każdej branży poszukuje posady od zaraz. Złoży 500.— kaucji. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 620

27. WOLNE MIEJSCA

Fryzjer
Wrocławska 20. zdg 38 985

Stałą posadę
mieszkanie, wikt i pensję dajemy pod gwarancją po odbytym kursie. Oferty Kurjer Poznański ng 3 824

Panienka
do bufetu od zaraz lub 15. 9. 35. potrzebna Oferty podaniem pensji oraz wieku do Kurjera Pozn. pod zdg 38 705

Starszy czeladnik rzeźnicki
tylko pierwszorzędna siła, potrzebny. Odpis świadectw. Teodor Stremel, mistrz rzeźnicki, Toruń, Mickiewicza 114. ng 14 759

Fryzjer
damsko - męski i fryzjerka z wodną ondulacją potrzebni. Frankowski, Wejherowo, Sobieskiego. zdg 38 969

Poszukiwana majątku doświadczona

kasjerka
samodzielna, biegła korespondentka, stenotypistka. Nadzór domowego gospodarstwa i podwórza, warunek, odpisy świadectw, życiorys, do Kurjera Poznańskiego zdg 38 061

Przedstawicieli
do sprzedaży ratalnej bezpośrednio konsumentom zegarków nowoczesnych i prawdziwej biżuterji na dogodnych warunkach w całej Rzeczypospolitej poszukuje skład zegarków i biżuterji Union Warszawa — Sienna 40. ng 13 913

Uczeń - (wolontarjusz)
nie niżej lat 16, dobrego domu potrzebny. Czesław Gałecki, Tow. kolonjalne, restauracja, Śrem. zdrg 39 122

Ekspedjentka
rzeźnicka potrzebna. Spychała, Wodna 23. zdg 39 154

Dyplomowani WSH.
do stałych wykładów handlowych Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 074

Młoda
biuralistka (stenograf., pis. na maszynie, biegła w języku niem.) potrzebna od zaraz do Poznania. Wyczerpujące oferty w języku niem. z podaniem żądanej pensji itd. pod zdg 39 066 Kurjer Pozn.

Złotniczego
pomocnika od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 060

Zarządczyni
do wyręczenia pani domu potrzebna od 15. 11. lub 1. 12. 35. Pierwszeństwo mają osoby młode z ukończoną wyższą szkołą gospodarczą, wykalifikowane w now. hodowli drobiu, wykwintnej kuchni i zaprawach. Kopje świadectw Kurjer Poznański zdg 39 128

Uczennica
fryzjerska. „Szarotka", Al. Marcinkowskiego 28. zdg 39 213

Posługaczka
młodsza praniem. Czesława 6 m. 4. zdg 39 361

Fryzjerka-manikurzystka
na stałe zatrudnienie potrzebna. Aleje Marsz. Piłsudskiego 7. zdg 39 359

Młodszy
robotnik do posyłek potrzebny. Jeżycka 34 m. 2. zdg 39 355

Przedstawiciel
do sprzedaży węgla, koksu na Poznań potrzebny. Magazynowa 55. Dworzec Towarowy. zdg 39 274

Posługaczka
uczciwa. Wierzbięcice 15 — 6. zdg 39 268

Fryzjerka
potrzebna. Skarbowa 4. zdg 39 287

Służąca
młodsza do wszystkich prac. — Zgłoszenia Kreta 5, skład, od 4—6 zdg 39 279

Potrzebny
pisarz-pomocnik gospodarski. Zgł. Małe Garbary 8, m. 3. zdg 39 340

Urzędnik gosp.
młody z kilkoletnią praktyką potrzebny od zaraz na majątek 600 mórg pod ścisłą dyspozycją właściciela. Oferty oraz odpis świadectw proszę przesłać do Kurjera Poznańskiego zdg 39 233

Kasjerki
poszukuje od zaraz doświadczonej na majątek (300 mórg), któraby równocześnie objęła jako główną czynność zarząd podwórza. Zgłoszenia z podaniem wymagań i odpisem świadectw wykazujących dłuższą pracę w poszczególnych posadach do Kurjera Poznańskiego pod zdg 39 231

Która
lepsza pani poleci dziewczynę samodzielną? Oferty Kurjer Poznański zdg 39 311

Rutynowaną
siłę biurową do polskiej korespondencji i ekspedycji towaru przyjmie większe przedsiębiorstwo handlowe w Poznaniu. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 201

Nauczycielka-wychowawczyni
potrzebna zaraz lub 15. 9. Wymagane szycie, ewentl. robótki, muzyka. Oferty z odpisem świadectw, fotografji, życiorysem i podaniem warunków do Kurjera Poznańskiego pod zdg 39 185

Gospodyni
potrzebna do samotnego. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 145

Dziewczyna
pół dnia z praniem. Szwajcarska 27, m. 1. zdg 39 086

Potrzebny od 1. 10. 35 wykwalifikowany

służący
kawaler, dobrze polecony. Zgłoszenia z odpisami świadectw nadesłać Droste, Uchorowo, pow. Oborniki. zdg 39 035

Korepetytorki
I gimnazjalnej, muzyką 3 godziny po południu. Oferty warunkami Kurjer Poznański zdg 39 117

Uczeń
z dobrem świadectwem szkolnem potrzebny. Dołączyć życiorys. — W. Witkowski, Borek, towary kolonjalne. zdg 39 227/8

Uczennica
władająca językiem polskim i niemieckim do branży owocowej od zaraz potrzebna. Adres Kurjer Poznański zdg 39 173

Służąca
kochająca dzieci, samodzielna. — Aleje Marcinkowskiego 21 — 9. zdg 39 249

Ekspedjentka
z konfekcji damskiej zaraz lub 15-go. Adres Kurjer Poznański zdg 39 072

Uczeń
prowincji potrzebny. Rynek Śródecki 17, piekarnia. zdg 39 449

Panienka
do obsługi. Restauracja, Woźna 1. zdg 39 446

Panowie — panie
dobrej prezencji znajdą dochodowe zajęcie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 471

Manikurzystka
Podgórna 2. zdg 39 460

Służąca
do wszystkiego. Wrocławska 13, m. 10. zdg 39 491

Betoniarza
do postawienia 16 mtr. b. podmurku, w tem cztery słupy, poszukuję. Oferty z ceną Kurjer Poznański zdg 39 420

Służąca
do wszystkiego z gotowaniem, pracowita, sumienna, Słowackiego 36, m. 4. Zgłoszenia 4—6. zdg 39 438

Fryzjer
stałe. Wały Jagiełły 3. zdg 39 403

Poszukuję
odpowiedniego budowniczego. — Oferty Kurjer Poznański zdg 39 478

Kwiaciarka
zdolna zaraz może się zgłosić. Oferty Kurjer Pozn. ng 14 777

Służąca
pracowita, uczciwa, kochająca dzieci z dobremi poleceniami. Szwajcarska 25, m. 5. zdg 39 374

Kelner
potrzebny, gwarancja. Grunwaldzka 11, restauracja. zdg 39 373

Fryzjerka
dzielna zaraz. Dąbrowskiego 76. zdg 39 385

Panny
do pomocy poszukuje lekarz-dentysta. Oferty z życiorysem Kurjer Poznański zdg 39 275

28. ROZRYWKA

Kino Świt
Przebój filmowy
Cecil de Milla
Kleopatra
Józef Schildkraut
Claudette Colbert
ng 14 452

Morderca
Upiór z Düsseldorfu. Ostatni raz wyświetla Kino „Gong". p 2440

Piękna Maryjka-Przybłęda
Rozkwitający kwiat miłości
od czwartku
Kinoteatr „Sfinks". zdg 39 214

Dziś
Melodje Cygańskie nieodwołalnie ostatni dzień. Kino Wilsona. zdg 39 452

Ramy stylowe
wykonuje i naprawia Stefan Kuissa, Stary Rynek 46/47, telefon 23-08. zdg 38 021

ng 13 954/13 587

Humor zagraniczny

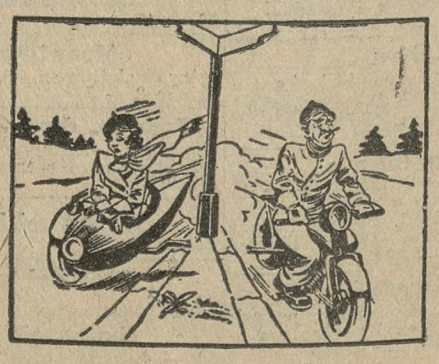

— Wiesz co ci powiem? Tak dalej już nie można. Lepiej się rozstać...

(Humor. Listy — Praga.) S. F.

Co futro — to **Edmund Rychter** = co palto = to **Edmund Rychter** = co ubranie — to **Edmund Rychter** Poznań, Ostrów Wielkop.

Przedpłata na miesiąc wrzesień 1935 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3,20, w agencjach w mieście zł 3,50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 3,70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4,14, kwartalnie zł 12,40, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7,50, w innych krajach zł 9,50. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 25 gr., na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr, na stronie czwartej (lub piątej) 100 gr, na stronie drugiej (lub trzeciej) 120 gr. przed wiadomościami potocznemi 200 gr od 1-łamowego milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18,30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża, do wydania głównego (wieczornego) „drobne" do g. 11.10, w dni przedświąteczne do godz. 11.00, większe dłużej według możności. Drobne ogłoszenia najwyżej 100 słów w tem 5 nagłówk.): słowo nagłówk. (tłuste) 25 gr, każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matryc., wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materjał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedzielę, świ. i nocą tylko 14-76, 35-24 i 40-72. P. K. O. Poznań nr. 200 149